

چاپ اولمامیش شعرلر

تۆركجهده سیر منیم بايراغیم

پروفیسور محمد تقی زهتابی

تو کجہ م نمیم، سس یا یرا غنیم

تور کجه م منیم، سس بایراغیم

پروفیسور دوکتور زهتابی نین
غربتده یازدیغی شعرلریندن
(۱۳۵۸-۱۳۲۵- جی ایللر آراسیندا)

تور کجه- فارسجا شعرلری

چاپا حاضیرلایان و رئاكتور:
اکبر رحیم زاد فرجی

سرشناسه	• زهتابی، محمدتقی. ۱۳۰۲ - ۱۳۷۷
عنوان و نام پدیدآور	• تورکجه م منیم، سس بایراغیم/زهتابی، چاپا حاضیرلایان و رتداکتور اکبر رحیم زاد فرجی
مشخصات نشر	• تبریز. نیاتی، ۱۳۸۸
مشخصات ظاهری	• ۲۹۶ ص
شابک	• ۹۷۸-۶۰۰-۹۱۰۳۶-۲-۱
وضعیت فهرست نویسی	• فیبا
یادداشت	• بیشتر اشعار به زبان ترکی است.
موضوع	• شعر ترکی -- ایران -- قرن ۱۴
موضوع	• شعر فارسی -- قرن ۱۴
شناسه افزوده	• رحیم زاد فرجی، اکبر، ۱۳۶۲ - گردآورنده
رده بندی کنگره	• ۱۳۸۸ ت۹۴/۳۱۴ PL
رده بندی دیویی	• ۸۹۴/۳۶۱۱
شماره کتابشناسی ملی	• ۱۷۶۰۱۰۳

تورکجه م منیم، سس بایراغیم

(پروفسور دوکتور زهتابی «گولش» این غربنده یازدینی شعرلریندن)

شره حاضیرلایان و رتداکتور: اکبر رحیم زاد فرجی

نوبت چاپ: اول ۱۳۸۸

ناشر: انتشارات نیاتی با همکاری انتشارات آناس

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد / قطع: رقعی ۲۹۶ صفحه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۱۰۳۶-۲-۱

مراکز فروش: تبریز، خ امام خمینی، یاساژ شهریار

تبریر: هفده شهریور، حاج جبار نائب، روبروی مسجد قدس، کتابخانه یژوهتی دکتر صدیق (کتابسرای

تخصصی آذربایجان شناسی) تلفن: ۵۵۴۶۴۰۴ - ۰۴۱۱

قیمت: ۵۰۰۰ تومان

بمشکر و قدر دانی از خانواده و دوستان نزدیک پروفور محمد تقی زبتابی که در این سالها تلاش و کوشش
فراوانی برای نگهداری و چاپ آثار این مرحوم نموده اند.

ايچينده كيلر

- چند كلمه ۱۴
- اينادلى ياهى ۱۷
- بو رايخيب گتدين! ۱۸
- بير ديلك! ۱۸
- هله - هله اينانما! ۱۹
- من ديرى يم!! ۲۰
- سونايا مکتوب ۲۱
- ماجرالى يارپاق! ۲۲
- بير خاطيره ۲۳
- يوخو! ۲۶
- گل سن اى پرى! ۲۸
- هر گولون اوز چمنى ۲۸
- آخى من ۲۹
- سنى ۳۰
- قاشلارين! ۳۲
- آغلايىمى، گولوممو؟ ۳۳
- گوزله گوزلردن ۳۸
- اىل آرزوسو ۳۹

- ۴۰..... غزل
- ۴۱..... ار مغان!
- ۴۲..... دو غولدوم!
- ۴۳..... يانمادين آخير
- ۴۴..... آلاهدى گوزللىك!
- ۴۵..... موبارك اولسون ايليز!
- ۴۸..... بئله باخما!
- ۴۹..... سورغا گلدى
- ۵۰..... يازيق قوزوم!
- ۵۱..... اولمازمى؟
- ۵۲..... ناظيم حكمتله صؤجبت
- ۵۵..... غربتيمين ايگيرمى ايللىگى
- ۵۷..... عرب قيزى جميله يه!
- ۵۹..... آفاقين بير ايللىگى موناسييتله
- ۵۹..... مزه لى ناغيل
- ۶۱..... فيكىر قاسيرغاسى
- ۶۲..... سوُس، اى يالانچى!
- ۶۲..... سن نه سن؟
- ۶۳..... باغبان و ائششك
- ۶۵..... عزيز آناما
- ۶۵..... بيرى مندن، بيرى سندن

- ۶۶ عزیز آناما
- ۶۷ عشق یئلکنی
- ۶۹ افسانه میدیر بو؟
- ۷۰ بیر داها !!
- ۷۵ آنام
- ۷۶ آناما
- ۷۷ نه یه گلدین؟
- ۷۸ توفان قوْپاجاق، طوفان!!
- ۸۰ من آیلیمیرم
- ۸۱ در منی !
- ۸۳ آناما
- ۸۳ چایکوفسکیه
- ۸۴ آناما
- ۸۵ شمع و پروانه
- ۸۶ آناما !
- ۸۶ یشتن گوله، آچان گول!
- ۸۶ بیرده آت اوینات گوروم !
- ۸۹ آناما
- ۹۰ قطعه لر
- ۹۰ تقویمین سوْن واراغی
- ۹۳ شعر پرسی ایله

- ۹۶.....مَلْگیم شعره قایتدیم.....
- ۱۰۰.....حقیقتین گوجو!!.....
- ۱۰۱.....تهرانین طلبه و مکتبلیرینه.....
- ۱۰۳.....حئکایت.....
- ۱۰۴.....آناجان.....
- ۱۰۵.....هستی نسیم!.....
- ۱۱۳.....آناما.....
- ۱۱۴.....ابدی صابر.....
- ۱۱۴.....رخشنده نین آرزوسو!.....
- ۱۱۷.....بیر ایل ده غربتده کنچدی!.....
- ۱۲۰.....وطنیم وار!.....
- ۱۲۲.....غربتده کیلره.....
- ۱۲۴.....آناما.....
- ۱۲۵.....وطن قوشو.....
- ۱۲۵.....اؤلوم جلادا!.....
- ۱۲۹.....ثروت اژدهاسی.....
- ۱۳۲.....قایتماق ایسته ییرم!.....
- ۱۳۴.....وطن چیچگی!!.....
- ۱۳۴.....نئلیسن، گؤزل، چیچه یی؟.....
- ۱۳۵.....سارسیلما!.....
- ۱۳۵.....قورویار ائل اؤزو شرافتینی.....

- ۱۳۷..... بیرلیک
- ۱۳۸..... تک بئیتلر.
- ۱۳۸..... بولبول گول آختارار!.....
- ۱۳۹..... بند قوران و قیران اینسان!
- ۱۴۱..... بیر تاشکند خاطیره سی
- ۱۴۲..... غربتده کی دوستلار!!
- ۱۴۶..... نیله سین؟.....
- ۱۴۸..... نقل رفالامیر عبدالقادرالجزایری (الاجبار) ۱۹۶۶/۷/۱۰.....
- ۱۵۶..... آذربایجان قیزینا.....
- ۱۵۷..... حیات جیدیری
- ۱۵۸..... گتدین آمما.....
- ۱۵۹..... بیرجه غمیم وار!.....
- ۱۶۱..... ای کاش
- ۱۶۴..... نییه مندن قاجیسان؟.....
- ۱۶۵..... گونش سویندا چیمنلر.....
- ۱۶۶..... وصلین گوجو.....
- ۱۶۷..... کوکلتن کامان!.....
- ۱۶۸..... ترانه
- ۱۶۸..... سنی دویدوم.....
- ۱۶۹..... اولسون، اولمادی.....
- ۱۷۰..... علی آذریلره مرثیه!!.....

- ۱۷۹.....ایکی باده مستی
- ۱۸۰.....الیای!.....
- ۱۸۶.....سوتانین داستانی!.....
- ۱۹۴.....ناز ائله!.....
- ۱۹۵.....صولحون شرفینه!.....
- ۱۹۶.....عطش!!.....
- ۲۰۰.....نئچین سورگونده بیک بیزلر؟؟.....
- ۲۰۳.....تبریز گؤزلرینه.....
- ۲۰۴.....آرزو.....
- ۲۰۶.....سن آلاله!!.....
- ۲۰۷.....بیزه گلشن!.....
- ۲۰۷.....گول اولموسانسا، تیکان اولما.....
- ۲۰۸.....مارال باخیشلی آسلان.....
- ۲۰۹.....چیچکلن!.....
- ۲۱۱.....باشا- باش!.....
- ۲۱۲.....سن و من!.....
- ۲۱۲.....اویما افسانه لره!.....
- ۲۱۳.....نئیلر؟.....
- ۲۱۵.....قارا ساچ!.....
- ۲۱۸.....آز دارا زولفون.....
- ۲۱۹.....دئدین: گورونمورسن هئج!.....

- ۲۲۳..... يوردومون قىبله سى !
- ۲۲۵..... او داشدىرسا، من گورپونم !!
- ۲۲۸..... ايگيت سۆز داليندا گيزلنمز
- ۲۲۹..... خلقلر نغمه سى !
- ۲۳۰..... اينسانلارى سئويم
- ۲۳۲..... حسرتلى جئيران
- ۲۳۴..... اۆز اليمله - اۆز ديليمله
- ۲۳۶..... سيز و عالم
- ۲۴۲..... دۇستلارا هديه
- ۲۴۳..... تبريزين سون نغمه سى
- ۲۴۴..... نغمه وى ياز !
- ۲۴۵..... قارانلىق ياران گونش !
- ۲۴۸..... قارا تورپاغين گوجو
- ۲۵۱..... قاسيرغادان گوجلۇ
- ۲۵۳..... اولدوزلارى يثره چكىن !
- ۲۵۴..... قوللارين ائل چيرمالارا!
- ۲۵۷..... جلاد آچير ميئته عيرفان يولو !!
- ۲۵۹..... بس نئجه !
- ۲۶۱..... شاه گئنه قان - قان دئير !
- ۲۶۴..... دان بايراغيندا شعر !!
- ۲۶۵..... آسلان ايستر ائل !!

- قوئما قاجير !! ۲۶۷
- شاه دا موسلمان اولوب؟ ! ۲۶۹
- لازيمسه !! ۲۷۲
- ائليم شهابه دؤنوب ! ۲۷۳
- بیر کيتابدا بیر عالم ۲۷۵
- حكايت ! ۲۸۶
- بیرجه جوت گؤز ۲۸۷
- گؤز ياشيندا قهقهه لر ۲۸۸
- انقلاب مارشی ۲۸۹
- عاشيق قَسَم ۲۹۰
- حئكايت ۲۹۴

چند کلمه

(غربتده دئشیر قلبیمی هر گون یئنی خنجر،

بیلیر کی وطنسیز دَیلم من، وطنیم وار.)

(آواره لیگیمدن منی دیوانه سانیر او،

آما بونو بیلیر کی، بهشت تک چمنیم وار.)

نمی خواهم نوشته ام کلیشه ای و برای مخاطبینی خاص باشد. می خواهم روی سختم به تمام مردمان آزاده ایران و جهان باشد. روزی که این اشعار ارزشمند و چاپ نشده استاد به دستم رسید و شروع به خواندن کردم، ناخود آگاه خود را در جو حاکم زمانه ی استاد و روزها و شب های غربت و به یکباره خود را در داخل «پرده آهنین» آن زمان، همان پرده آهینی که به دور هویت انسانها و اقوام و ملت های تحت سلطه حاکمیت سووئت کشیده شده بود احساس کردم. در این خفگان حکومت، زهتابی «جاوید» وار مسائل و معضلات غربت و همینطور کشورش ایران را به صورت اشعاری روایت می کند.

روایتی غمناک از زبان و هویت مادریش که در حال فراموش شدن بود. زبانی که پهلوی ها آن را بیگانه می شمردند و هر بچه ای را که در مدرسه و محل به آن زبان، زبان مادریش صحبت می کرد تنبیه می کردند. شاعران و نویسندگان ترک زبان همیشه در چاپ و نشر آثارشان با سانسور بازدارنده پهلوی ها مواجه می شدند.

زمانی که «گولشن» به دور از وطن خویش روزگار می گذرانده، این بی توجهی به مردمان هم زبان و هم دین و هم میهنش را احساس می کرد. اشعار زهتای حدیث غریبست که سالهای طولانی در فضای خفقان حاکمیت شوراهای و همانا فضای عینی در ایران آن زمان بیان شده است که آینه تمام نمای سالهای غربت و همینطور «هویت تاریخی، سیاسی، اجتماعی» ایران را منعکس می کند. از این رو او به خلیل رضا، حسین جاوید، ساعدی، و... می ماند.

ایشان در جست و جوی هویت گمشده و از دست رفته ی تاریخی تبار مردمان خویش و سرزمین مادریش «تاریخ دیرین ترکان ایران»، «شاهین زنجیرده» و ... را می آفریند.

«ایران تور کلرینین اسکی تاریخی» در زمانه ی خود اثری بی بدیل بوده و هست که راه تاریخ نگاری درست و علمی و واقعی و بدور از تعصب را در ایران باز کرد.

و اینک منظومه ی «تورکجه م منیم، سس بایراغیم» هر چند بیشتر اشعارش به زبان ترکی بیان شده است، ولی در اصل گوشه ای از ییوگرافی شاعر، و انسانهای غربت کشیده و مبارزست که در راه آزادی وطن مادری خویش از جان و روح خود مایه می گذارند.

من بیر اینسان اوغلویام.

اینسانلارا باغلی یام.

بئله لری آز دَییل:

چینلی سی وار، عربی وار، روسو وار

هر رنګدن، هر میلتدن-

من ده تور کم.

آذربایجان تور کویم.

اینسانلاری تورک قلبی له سئویرم.

ایرانلی، تورک ستارخانین اوولادی

گور فریادیم، شیخ محمدین فریادی!

خاطر نشان می کنم که بیشتر اشعار این منظومه در سالهای قبل از انقلاب ایران، در غربت شاعر سروده شده است. که انشاءالله منظومه بعدی استاد که بعد از انقلاب و در ایران نوشته اند را به حضورتان تقدیم خواهیم کرد. جای دارد من در آخر از اندیش مندان فرهیخته و خردورزی که سالها دوشادوش شاعر بودند، دانشمندانی چون: پروفیسور ح.نطقی، پروفیسور جواد هیئت، استاد مشروطه چی، علی تبریزی، علی خالط آبادی، رضا همراز، م.رضا کریمی، اسدالله مردانی، دکتر منوچهر کیانی، دکتر کمالی، دکتر ح. صدیق، م.گوئیلی، م.ع فرزانه، ح. هرگلی، ب.ایمانی، مهندس حسین اقدسی، و دیگر عزیزانی که همیشه شاعر را برای تحقیق و کار بیشتر تشویق میکردند تشکر و قدردانی کنم.

اکبر ر. فرجی

تبریز ۱۳۸۸

ak.fereci@yahoo.com.tr

اینادلی یاھی

وئریب سعادتیمی، آلمیشام فلاکتی من
 بوتون جهانہ دیشم اینان بو حالتی من
 سئوینمه دردیمه، قوودوم چیخاندا یوردومدان
 قاپیمدان ایت تک اوزوم، عیشی، ایستیراحتی من
 اوشاقدا سانما منی، آنلیرام ایفبانی
 بو قدر بیل، قانیرام هر کیچیک ایتارتی من
 باجارسا دوشمن الی، قوی سینه‌مه اؤد قالاسین
 بوتون جهانی گزیب، سسلرم عدالتی من
 گوزوم ائلیمده دی دوشمن سئوینمه‌سین بو قدەر
 سهند داغلاری تک گوزلورم نہایتی من
 وطن پرستلیگیمده عینادلی بیر یاھی یام
 کی بیر دقیقه دیشم یوواملا جنتی من
 سینیدی مئیدان، آتین چاپ نہ قدر وار قوۋەن
 تضرع اوما کی ایرث آلمیشام مناعتی من
 همیشه لایلالاریندان یادیم‌دایر آنامین
 کی ساتما یام قیزیلا، خلقله، شرافتی من
 اجلدن اولسا آمان سؤیلرم یقین بیر گون
 وفالی خلقیمه آخرده بو حشکایتی من.

بۇراخىب گىتىدىن!

توفان تىك كۈنلۈمە اوۋجسوز، بۇجاقسىز
 دىھىتىلى دالغالار بۇراخىب گىتىدىن،
 شىرىن و اۋترى بىر رۇيا كىمى
 يالنىز بىر يادىگار بۇراخىب گىتىدىن.
 آرام خايطىرىمدە اۋلۈملە دىرىم
 اوۋتاسىندا پىكار بۇراخىب گىتىدىن.
 نوازش تشەنىسى روھومو نەدن
 نسىم كىمى خۇمار بۇراخىب گىتىدىن.
 نە ايدىن؟ رويائىدىن؟ تۇفانمى؟ نسىم؟
 منە بونجا آشار بۇراخىب گىتىدىن؟

اىستالىن آباد (دوشنبە) ياتاقخانا. ۱۹۵۳/۲/۲۷

۱۳۳۲/۱۲/۸

بىر دىلك!

بىر دىلگىم وار
 اوگون اينتىظارلار باشا چاتاندا
 ائلىم زنجىرىنى قىرىب آتاندا
 عدالت ديوانى قۇرولان زامان
 هر ياندا بايراهيم وۇرولان زامان
 شن نغمە سسىندىن دولاندا تىرىز،

اختيار اليه آلاندا تبريز،
 باشيم آغارسا دا، بير اوغلان كيمي
 باشيما گلني ارمان كيمي
 آر كدن خلقيمه سپه جه يم من
 موقدس آرزو، گوزل بير ديلك
 بو ديلك اوغروندا تقديم ائده جك.
 بير اورگيم وار،
 بير اورك.

دوشنبه (استالين آباد) ياتاقخانا ۱۹۵۳/۸/۳۰.

۱۳۳۲/۶/۸ هجري شمسي

هله - هله اينانما!

قلبي، اوزو بير اولمايان آز دييل،
 قويون دوئو گئين حئيوان آز دييل،
 اوزو گولر، گوزو خومار، عيشوه لي،
 قليبنده مين دغل جئيرا آز دييل.
 هر يئته نه اوريني آچما تتر،
 هر جئيرانا هله - هله اينانما.
 تيمساح كيمي گوز ياشيني توكنلر،
 وفا دئيه سينه سيني سوكنلر
 ايللر بويو دوستون، يادين، همدمين

فورصت دوشجک آرخا بئیلین بوکنلر،
سنه دئیر حیات بوئو هر قدم،
هر اینسانا هله - هله اینانما.

ایستالین آباد (دوشنبه) یاتاقخانا - ۱۹۵۳/۴/۲۰

۱۳۳۲/۱/۳

من دیری یم!!

منه دئیرلر کی، اولوسن، اولو!
توتوب ائگیمدن چکیرلر گور،
مجبورسان - دئیرلر، گنده سن اورا،
اورا کی، ذره جه یوخدور خبرین،
درده دیمز اوردا سنین هونرین،
مجبورسان دئیرلر زه لی کیمی سن،
اؤزونو فایداسیز عنصر ائده سن.
تسلیم اولما یاراق وار گوجومله من،
قیشقیریب دئیرم، اولمه میشم من،
بورادا قولاقلار کاردی، کار، نه دن.
هله اولمه میشم، دیری یم، دیری،
آذر عسگری نین بیر ییم، بیر یی؛
یاشیم اؤتمه میشدیر، اوتوز دور یاشیم،
بو فیرتینادان ایللمز باشیم،
هله خدمت لیریم گلجکده دیر!!

ایستالین آباد (دوشنبه) یاتاقخانا. ۱۹۵۳/۱۱/۱۸

۱۳۳۲/۸/۲۷

سونایا مکتوب

شعرله جوابین وئرمه‌لی‌یم من،
 چون درین یازمیشدین مکتوبونو سن.
 من شاعیر دئیلم، ولاکین مطلب
 بوندادیر کی نامه‌ز ائدیردی طلب.
 قاچیردیز نامه‌زده فلسفه‌دن سیز،
 ولاکین قورتارا بیلمه‌ییردینیز.
 فلسفه دئییل می حیات، طبیعت؟
 حتی اینسان اؤزو، شوعور، محبت؟
 حیات فلسفه‌دیر، حیات دریندیر،
 درین قویودورسا، سوئو سریندیر.
 آراییب آختارسا هر کس او سوئو،
 جنته چئوریلر اوئا بو قویو.
 بو سوئو نه طائع، نه قوران تاپار،
 ایراده صاحبی هر اینسان تاپار.
 قوی مندن یادگار اوئلسون بو سیزه
 تاپشیرین طالئعی ایراده‌نیزه.
 ظاهرده نظره چارپسادا آجی،
 حیاتدا عینادلا آختارین باجی.
 دایازدا اوزمه‌یی هامی باجارار،
 دئیزین تکینده اینجی، صدف وار.

بیر دفعه اوْخویوب آتما مکتوبو،

ساده بیر معادا یازیلمامیش بو.

باکی یاتاقخانا. - ۱۹۵۵/۹/۸

۱۳۳۴/۶/۱۷

ماجرالی یارپاق!

گاه جوْموْب، گاهدان چیخاراق اوزه،

هارادان گلیرسن سن اوزه- اوزه؟

لپه لر قوْینوندا، سوْلارا قوْئناق،

هارایا گئدیرسن سن یاشیل یارپاق؟

- لپه لر، بوْداقدان اوْرتدن بری،

هر یانا ایسته ییر، آپاریر منی.

اوْز آنا بوْداغیم دوشونجه اله،

قوْناغام لپه یه، توْفانا هله!!

استالین آباد (دوشنبه) یاتاقخانا. ۱۹۵۳/۹/۸

۱۳۳۲/۶/۱۷

اوْزوموزدندی هر نه گلسه بیزه،

یا رذالت و یا شرافت لر،

نئجه اوْلساق حیاتدا، قوْل یا مرد

اوْنا لایق اوْلا ر حکومتلر.

بیر خاطرہ

قلییم تک توتولموش بو گون هاوا دا،
 سالانیر تۆز کیمی یاغیش هاوا دا
 بو گون من مکتبه گنتمه یم گرک،
 بلکه ده ایندیجه گونش گوله جک...
 گنیش اوفوقلرده، گن فضا لاردا،
 اوچماغا قدر تیم اولدوغو حالدا،
 «هله جو جرمه میش قانادین سنین،
 سوواریلما میشدیر پولادین سنین،
 گرک ده قفس ده قالاسان هله»
 دئیلر هر یاندان منه بیر سسله.
 «رهبر» یولداشلارین مرحمتیندن،
 اوتوز اوچ یاشیندا طلبه یم من.
 حالبوکی، اوچماغا قانادیم دا وار،
 سوُسمایان، گور، مؤ حکم فریادیم دا وار.
 ایلک گون او تاغا گیرن زامانلار
 پیچ - پیچه دوشدولر قیزلار، اوغلانلار،
 بیرری عالیم دئدی، بیرری مفتیش...
 نچه گون بو سایاق داوام ائتدی ایش...
 جوان قلبلرده، گنج اورکلرده،
 نهایت من اوچون تاپیلدی یئر ده.

دوست اولدوق، دانیشدیق، کئچمیشه دالدیق،
 هر دن لئکسیادان یورولوب قالدیق.
 بو گنج قیلمیرین، گنج اورکلیرین،
 تزه چیچکلیرین، شن دیلکلیرین
 بیر داها سئیر ائتدیم بیرجه - بیرجه من
 بیر کدرلیدی، بیر ایسه شن...
 بونلار حاشیه دیر، دئدیم دئیسه
 اوئوز اوچ یاشیندا طلبه من.
 اوئوز ده اوئورام یئددی یاشیمدان،
 یاریسی آغارمیش ایندی یاشیمدان
 نه ائدیم، حیاتیم بو سایاق اولموش،
 گونوم گاه قارائلیق، گاه دا آغ اولموش.
 بو اوئوزون اوئزادی تحصیل دؤوروندن
 نه لر خاطیریمه گتیریم من؟!
 تبریزده آج ایدیم اوچ گون، اوچ آخشام،
 نه پول تاپیلیردی، نه ده بیر طعام.
 فقط کیتابلاردان غیدالانیردیم،
 نه بیر ایش تاپیردیم، نه ده بیر یاردیم.
 گؤزل خاطیره لر او گونلریندیر،
 بو گون افسانه تک شندیر، شیریندیر.
 قلیم تک توتولموش بو گون هاوا دا،
 ساللانیر توؤز کیمی یاغیش هاوا دا.
 بو گون من مکتبه گئتمهیم گرک،
 چون منیم معمولی بیر طلبه تک

فقط بىر پىنجگىم وارايدى، آمما
 يۇخ اولموش سۇن گونلر ياتاقخانا.
 قاضىيە شىكايت ائىتدۇم دايانماز،
 دئىدى ادعانىر اثبات اولونماز.
 دئىدۇم ثبوت بۇكى، لوت قالمىشام من
 دئىدى: بونولادا ثبوت ائىتمەسن!
 قاضىيە سۇيلىدۇم نەدىر ثبوتو؟
 دئىدى ھەر بىر يىردە يوزلرچە لوتو.
 ساتىر اۋز شىليرىن، دئىير چالدىلار،
 اوتانمىر دۇولتى ائىير گوناھكار.
 ايسىتەيىر دۇولتدن آلا موڧتە پۇل،
 ايچە وودكاسىنى، خىرچلەيە پۇل- پۇل
 كىم بىلىر يالاندىر سۇزوز، يا دوغرو؟!
 گۇردوم ھەم لوت قالدىم، ھەم اولدوم اوغرو
 سۇساراق قايتىدىم. گولوردو طرف.
 مەنە اوستون ايدى ھەر زاددان شىرف
 لىنىين قۇردوغو حياتى آندىم،
 خطا ائىدىگىمى ياخشىچا قاندىم.

يۇخو!

ماراقلۇ بىر عالم گۇردوم يۇخودا،

اگر چه حقيقت دئيىل يۇخو دا.

گۇردوم كى، خيال تىك اينجه بىر برى

گئىنمىش اطلسدن يۇل گىنملىرى.

نەنگ ايلان كىمى اوزانان يۇلا

باخاراق سۇيله يىر، داها الوداع!

آدىم گىنچلىكىدىر، حيات و لذت،

سنىلە قانونا اولدوم بىر مودت

وقتدىر، گىندىرم، گىندىر كاروان،

ال وئر حلاللاشق، اى قوجا- جوان!

بدنيم تىترەدى، اولدوم هراسان،

يۇخ دئدىم، گىنچلىك، دايان بىر زامان.

آخى من اۋپمەدىم سنى بىر يۇل دا،

خلق اوچون چارپىشىب ساغدا و سولدا،

نە ساجين اوخشايدىم، نە گۇزون باخدىم،

نە گىنچلىك گولونو دۇشومە تاخدىم.

نە قول- قولاً تاخىب گىدىك بىر آخشام،

نە بىر خلوت يئردە دانىشدىق آرام.

نە گولدن ناشىوا كلالە هۇردوم،

نە بىر غمزە گۇردوم، نە بىر ناز گۇردوم.

گىتمە كى، گۆزلىرىم دالىنجا قالار،
 اينسانى اۇمودلار تىكجە ياشادار.
 آجى گولومسە يىب سۇيلەدى: ھىيھات!
 سارىان سۇيلەيىر: وقتدىر، دور، جات!
 اللرى اليمدن اوزولوب گىتتى،
 گۆزلىرىم دالىنجا سوزولوب گىتتى.
 الوداع سۇيلەدى خىلىلى اوزاقدان،
 بو سسلە يۇخودان دۇردوم ھراسان،
 گۆردوم ياتاقخانا جانلانيب بوتون،
 اللى بىشدىن قالير دوز اون ايكي گون.
 ننى تىك يىرىمدە سايىرام آنجاق،
 سادە طلبە تىك، اۋزو دە قوناق.
 باكى - ياتاقخانا. ۱۹۵۵/۱۲/۱۸ - ۱۳۳۴/۷/۲۶

يولدا/شىم، دۇستوم اولسا گر آر خام،
 نىيە بىگانه دن گر ك قور خام؟!
 دۇستا جان سۇيلەيىب، ائشيتىسين جان،
 دوشمىن داغ قەدر سە، قورخمازسان!

گل سن ای پری!

سن نئیلیسن قیزیل گول، اؤزون گولسن، ای پری،
 کهلیک بئریشلی سؤزلری بولبولسن، ای پری.
 کؤنلوم گولر، کدر یوڭ اولار بیر خیال کیمی،
 لوطفیله بیر باخیب منه گر گولسن، ای پری.
 نولموش کی گولموسن؟ سنه لایق دئییل بو حال،
 شنلیکدی وارلیغین، دئی، دانیش، گول سن، ای پری.
 گول، ائل بیلیر کی، دونیادا سن، هر آسن یئله
 باش آیمه یین ایچی دؤلو سونبولسن، ای پری.
 اوڭد وۇر گولوشله غصّه مه، چون سن ده اینجه، شوخ.
 تبریز گؤزللری کیمی عاقیلسن، ای پری!!
 باکی یاتاقخانا. ۱۹۵۶/۶-۱۳۳۵

من اؤزوم بیخماسام اگر اؤزومو
 پیقله نیمز رقیبیر گؤزومو
 آغاجین قوردو اؤز ایچیندنیر
 بیخانی دؤست، نه اینکی دوشمندیر

هر گولون اؤز چمنی

قارانلیق گۆیلردن اؤزون عصرلر
 سعادت آختاریب، یۇرولان بشر،

ای توپراق نہایت سنہ اوز توتدو،

دی گۆرک، سنده ده او دئییل مگر؟

یوخ، یوخ، شوبهه یوخدور کی، او سنده دیر

لاکین هر کس ایچون بیر چمنده دیر،

هر گولون، چیچگین، هر بیر فیدانین

ذوقو، طراوتی بیر چمنده دیر.

باکی - ۱۹۵۶/۲/۲ - ۱۳۳۵/۱۱/۱۳

اثلین دردین دویان اینسان دایناماز

اورکدن یانسا کیم خلقه، اوسانماز

اومار دایم ایگیتلر اوز قولوندان

اولرسه سایدیر یلماز اوز پولوندان

آخی من...

او معصوم باخیشلار، او آلا گۆزلر،

او پوسته دوداقلار، او شیرین سۆزلر،

اوتانجاق قیافه، گۆز اوجو باخیش،

یاناقلاریندا کی لاله رنگ ناخیش،

عاغلى حئيرا ائدن كامان قاشلارين،
 بئلىنە تۆكۈلن قارا ساچلارين،
 موزون حر كتين، شمشاد قامتين،
 سحر چىچكى تىك شىن طراوتين،
 بوتون بونلار ايله داغ تىك ووقارين،
 اوزونده اوخونان پاك آرزولارين،
 بىر سۆزلە وارليغىن سۆيله بىر حيات،
 حقىن وار ملكيم، ولاكىن، هئيهات!
 حيات اولموش منە هله قدغن
 چونكى بىر سياسى مهاجيرم من.
 باكى ياناقخانا. ۱۹۵۶/۳/۲۵ - ۱۳۴۴/۱/۵

قانادى باغلانسى اوچانماز شاهين
 دىلى دير ملىتىن اوچوش قانادى
 باغلانسى، كۆلگە تىك سورونر ايزسىز
 اولماز تارىخلردە فريادى، آدى.

... سنى

دونن وار گوجومو توپلاي اراق من
 سە دئىنمە ديم بيرجه جوت سۆزو،

شن گنتدين، خيالىم طرلانى دورو،
كئچميش دتيزينده قالدیردی يئلكن،

بو بير حقيقتدير: نئچه ايل قاباق
سوزومله مينلری آياغا قالخدی،
دوشمنى داغیدیب، سینه سین یاخدی،
قلمیم بير يانا، تكك ديلم آنجاق.

بيلميرم ندنسه بو قادیر ديلم
ايكى سوز دئمه يه عاجيزدير ايندى،
قوی یازیم: سنى... آخ! قلمیم سیندی،
قلم ده دوزمیش بونا نه بيلم!!

باکی - ياتاقخانا. ۱۹۵۶/۵/۳۱ - ۱۳۴۴/۳/۱۰

يئر ميگت اوچون شرفدير، آددير
يوكسلمك اوچونسه ديل قاناددير
اوچماز ديلي باغلي اولسا ميگت
گورمز بئله ائل، مگر حقارت

قاشلارین!

ای شوخ! اینان گتیردی منی جانا قاشلارین،
 سالمیش بوتون وجودومو توفانا قاشلارین.
 خنجر کیمی نه تکجه وورور یارا کؤنلومه،
 نئی تک سالیب وجودومو افغانا قاشلارین.
 گر ایسته میرسن اوڭلا یاسان قلبیمی، نه دن
 یای تک چکیلمیش هر بیر یانا قاشلارین؟
 قصد ائيله میرسن، ای دلی جئیران، دی بس نه دن
 وئرمیش پناه او ناوک - مژگانا قاشلارین؟
 من بیر ده سؤیله مم سئویرم، قوی قووشماسین،
 هورکک مارال، کدرله او افسانه قاشلارین!
 سن او دلادینسا کؤنلومو هر بیر زامان، اونو
 تبدیل اندر خیالی گولوستانا قاشلارین!

باکی یاتا قحانا. ۱۹۵۶/۶

۱۳۳۴

ایسته بیر سن سه بیر شرفلی حیات،
 اوزلوگوندن ساوینماغین گرکیر.
 سوسماغا کیم چاغیر سا مظلومو،
 کؤله لیک توخمونو قانیندا اکیر.

آغلاييم مي، گولوم مو؟

آچميش قاناديني گنجه هر يانا،
 دینجه لر سکوتدا سان یاتا قخانا.
 یانیر کۆریدوردا آرا بیر چیراق،
 کئچیرم اؤزادان فیکره دالاراق...
 دالدا بیر گوشه دن ائشیدیلن سس،
 منده طبیعتاً اویاتدی هوس.
 کیمدیر قارانیقدا درس اوخویانلار؟
 اؤدلار دیاریندا ایشیق می آز وار؟!
 دئیہ یاخینلاشدیم بو گوشه یه من،
 اورگیم چیرپیندی گؤردو کلریمدن.
 اؤردا قارانیلغی ایشیق بوغوردو،
 اینسان شوعورونا ایشیق دوغوردو،
 آنادان دونیا یا قانادسیز گلن
 قوئل - قاناد تاخیردی اؤردا بیلکدن.
 اؤردا آناسیندان کور دوغولانلار
 شوعور آیناسیندان سیلیردی غار.
 بو صحنه قلییمدن آپاردی قرار،
 نسیمده دتیزی دالغاندیرار.
 فبکریم اوزاقلارا اوچوب اوزاشدی،
 ایگیرمی بش اؤتن ایل داغین آشدی.

گۈزۈمدە جانلاندى: شىلىك گۈنلەر دە،
 بايرام دا، جىدىر دا، تۈي - دويونلەر دە،
 عاشىق اۋز سازىنى دىللندىرردى،
 بوتون ائىل - اۋبانى ايلندىرردى.
 مېن شاللاق وۇردوردو كۈركلرېنە،
 قارا پردە چۇكدو بېككېلرېنە.
 اورك سۇزلرېنى وۇرمادان باشا،
 دۇرد تىللى سازىنى وۇردولار داشا.
 دوها قانادىندان داش آسىلېب، داش!!
 گۈزلردە هرلندى كېنلى - كېنلى ياش.
 قانلار دالغالاندى، اسدى دۇداقلار،
 اۋىنادى ھاۋادا ايتى اۋراقلار.
 ائىل قالخدى حاكىمە قارشى ئىل كېمى،
 مېشۋوون قوينۇندان قالخان سىل كېمى.
 دىستەن گاه اۋنو، گاه آرخاسىندا،
 گاه ايسە صفلىرىن تىن اۋرتاسىندا
 قۇياراق چىگىمە مەن دە آتىمى
 قۇشوردوم بو سىسە اۋز فرىادىمى.

دىدىلر مېشۋوون ذىروەلرېندن
 ھاراي قۇپارداراق تۇكولوب گلن،

چايين اوزرينده اوز كور اوغلونا
 گوزل بير ديريمن ائل ائتدى بينا،
 «معجز» اوئا وئريب دورد تئلى بير ساز،
 دئدى: ائل ديلينه سوسماق ياراشماز،
 هانسى جلا دئدى سوساراق آلچال،
 آل دوستوم، عاشيقسان، بو سازين، آل چال!
 پرده چكديرسه گوزلره سنين،
 توپلانسين قووتين سوزلرين سنين.
 ائلين زنجيرده دير، سوسماق اولارمى؟
 داش كيمي سوسماقدا قورتولوش وارمى؟
 يارات، باغلايىدیر اگر گوزلرين،
 مينلرجه گوز آچار سنين سوزلرين.
 اولومه محكومدور سوسان، آل يارات،
 دهشتلى سكوتو سسينله يار، آت.

ميشوؤ اتكلرين گزميش هر كسين
 چاتيب قولاغينا بو سوزلر يقين:
 ميشوؤو قار آلاندىن، دونيالار قارالاندىن،
 سوزومون گوجو آرتميش، آغارار قارالان دان.

غريبن كسى اولماز، تئك الين سسى اولماز،
 بير اولسا ايكي قارداش، ائوين هئچ ياسى اولماز.

آه! اینسان شو عورونه لر یارادیر!؟

حاییف هامی یاتمیش، گنجه یاریدیر.

یوخسا دانیشاردیم اؤز سازیملا من...

سؤزلری آیتدی منی فیکیردن.

بیر یاندا گؤز آچیر ایشیغا حسرت،

کؤچور بیر طرفده گؤزلره ظولمت.

لاکین هر ایکسی بیر ائل، بیر دیار.

تاریخ واراغیندا نه لگه لر وار!!؟

قاییتدیم اوڭاغا، فیکیریم پریشان،

خیال قانادینا مینه رک بیر آن،

تبریزی، باکینی، خوڭو، سلینانی،

گنجه نی، اؤرمونو، میلی، موغانی...

بیر سؤزله سؤیله ییب، دئسم مختصر،

یوردومون هر یثرین من بیرر- بیرر

گریب سئیر ائیلهدیم قاریش به قاریش،

بیر داها اولاراق هر یثرله تانیش،

بیلمه دیم آغلایم، بیلمه دیم گولوم،

یوردومدا هم آچیب، هم سولوب گولوم،

حقیقت یثرلرده زیندان اولاندا،

ظولمت دونیالارا سولطان اولاندا،

ایسانلیق دوشمنی ایکی جلاّدین،
 ایکی قوّلدور خانین، ایکی شّیادین،
 موردار خجریله ایکی بؤلونن،
 ایگیتلر آناسی بو گؤزل گولشن،
 زامان چاتمامیش می بیر باغ اولاراق،
 آراس سولاریندان سو ایچه آنجاق؟
 اوجقار ساحیللرده قایقلار همن
 عصرین کولگینه آچاراق یئلکن،
 حیات مئیدانینا آتیلیر بیر-بیر،
 آزادلیق سنللی کورکریب داشیر،

.....

.....

باکی - یاتاقخانا. ۱۹۵۶/۸/۲

۱۳۳۵/۵/۱۱

سو چیخماز قویودان سۇ تۆکمک ایلە
 چیراق ایشیق وئرمز اولماسا یاغی
 یئرین اوریندن اولماسا تپرم
 چو غونلو طوفان دا ترپتمز داغی

گۈزلە گۈزلىردن

كۈنۈل چۈڭ سۈيلەدېم اۋيما، آماندىر، گۈزلە گۈزلىردن،
 مارال تىك جلب ائدر، آمما، يالاندىر گۈزلە گۈزلىردن،
 بىر اۋلدوز تىك آخار شىن-شىن، خۇمارلار تىك باخار شىن-شىن،
 گۈل نرگىس كىمى آمما، يالاندىر گۈزلە گۈزلىردن،
 قاچار آھو كىمى سندن، دۈنۈب بىردە باخار ھردن،
 ساغىن، آلدانما، قىصدى چونكى قاندىر، گۈزلە گۈزلىردن،
 اۋ بىر اوستاد صياددىر كى، ھر جور زخمىلە ياددىر،
 شىكاردان قىصدى، قلب آمالى جاندىر، گۈزلە گۈزلىردن.
 سىن اى دىل كۈنلۈمە قاندىر، بو نە فرياد و افغاندىر!
 دئىدېم اۋل-سرانجامى فغاندىر، گۈزلە گۈزلىردن.

باكى ياتاقخانا. - ۱۹۵۶/۸/۱۴

۱۳۳۵/۶/۲۳

اۋز جھلىنە ھر كىس اتتسە چارە
 ھىچ واخت اسىر اولماز اينسان
 مېلىت تانىسا اۋزون، اۋلوم دە
 آخر اۋلا جاق اليلە درمان

اٺل آرزوسو

سهند اٽڪلري غرق ائيله ييرسه ياسه منى،
گوزومده گون دوغورور گوى گولونده ياسمنى.
بیر عطر آندیم آ دوستلار قازاخدا یا خویدا
اگر دریب قو خودوم لاله نی و یا سمنى.
دادین بیر آندیم اگر داغلی، یا گونئیلی باجیم
اٺل عادئيله منه چای گتیردی، یا سمنى.
هونرده فرهادی دؤیدوم، آپاردی فیرتینالار
گر ارکدن بایلا، ناخچیواندان آسه منى.
دؤیوب کؤنوللری بیر- بیر مۇرادین آختارماق،
چکیم گتیردی او جانندان کوره، آراسه منى.
من هر کؤنولدن ائشیتدیم: بو عدلدرمی گؤرن
کی آیریلیقلا فلک سالمیش احتراصا منى؟!
بو شئشدرین سوئو، بو مات شاهین وزیرى هانى؟
نه دن رقیب سالیر هر بیر الدهه آسه منى؟
نه قورخودور منى شیمشکله چرخ، سینه مده،
وصال حسرتی وار، سالماز او هراسه منى.
ائلیمده هر دؤیونن قلبی قوی دوشوندورسون،
او فتنه لر کی سالیب ایللر ایچره یاسه منى.
گر اولسا باشد ا بؤیوک آرزولار، اوساندرمار
دؤیونسه هر نئجه سینه مده قانلی کاسه منى.

اثلين يولويلا اكر درديمه دوا ديله سم،

مگر زمانه چكر باشقا بير اساسه مني؟

باكي - ياتاقخانا. ۱۹۵۶/۸/۱۵

۱۳۳۵/۵/۲۴

غزل

فراقين اولماسا گر، من وصالی نئيله بيرم،

تئين كمندي گر اولمازسا، خالی نئيله بيرم.

قوی آغريسيز بال اومانلار خيالا آلدانسین،

من، اولماسا آرينين نيشی، بالی نئيله بيرم.

منيم کی دونيادا بير باغری قان حياتيم وار،

چمنده داغسيز اولان لاله آلی نئيله بيرم.

حيات گر منه اولموش سراب اولدن،

اوز اووچوسون تورا سالماز مارالی نئيله بيرم.

گوزون ايشاره سی بير سحرلی بياندير اكر

رقییمی آيدان قيل و قالی نئيله بيرم.

باكي - ياتاقخانا. ۱۹۵۶/۱۰/۲۹

۱۳۳۵/۸/۷

ارمغان!

گر آتماسان، سنه بیر اینجی ارمغان وئره رم،
 چکینسن ائلدن اگر، خلقدن نهان وئره رم.
 بو تۆحفه قلب ائویمه اوڭ وۇروب یاخیر داییم،
 اینانماسان، یارارام سینه می نشان وئره رم.
 تمیز کۆنول دتیزیندن چیخان بو پاک صدفی
 هر اوستا زرگره گۆسترمه یه آمان وئره رم.
 بو بیر عطیرلی چیچکدیر کی، سولماز عالمده،
 او اینجه قلبینه بیر عؤمر همزبان وئره رم.
 دیلکدن، عاطفه دن، حیسدن هۇرولموش او گول،
 شیرین دیلکلرینی بیر به بیر دویان وئره رم.
 بویور بو هدیه نی آل، آل بو عشق لاله سین آل،
 یولوندا قلبیمی گر ایسته سن، هر آن وئره رم.

باکی - یاناقخانا. ۱۹۵۶/۱۱/۱

۱۳۳۵/۸/۱۰

میلتین آزادلیغی بیرلیکده دیر
 بنده لیگی، ذیلتنی تکلیکده دیر
 ذیلتن، اولوم، بیل بونو، من - منده دیر
 کیم دئسه من، بیز دئنه بنده دیر

دوغولدوم!

من نئيله ييم، اي شوخ كي، ديوانه دوغولدوم،
 ائل دردلرينين شمعينه پروانه دوغولدوم.
 قليم او يتيملردن، اينان، آيريلا ييلمير،
 سانكي اولارين تللرينه شانه دوغولدوم.
 تقصير منيم يوخ، بو زاماننيكيدير، اي شوخ،
 گولزارا دئييل، من اوزو طوفانه دوغولدوم.
 عوصيان انديرم عشقه، اوزاقلاش منه باخما،
 گنجم سه ده، عشق - اولفته بيگانه دوغولدوم.
 سوُس، سوُس، نه دنديم، عشقي ده رد ائتمك اولارمي؟!
 من كي گيره رك عشقيه يئيمانه دوغولدوم...
 پروانه مي يم، شمع مي يم «گولشن»ه، ييلمم،
 غمخوار مي، عاشيق مي، گورن، يا نه دوغولدوم؟!
 باكي - ياتاقخانا. ۱۹۵۶/۱۱/۴ - ۱۳۳۵/۸/۱۳

هر كسين اوز ديلي شيريندير اوتا
 نه لاجين قاز اولار، نه قارغا سوتا

بيريلىك اوچون اونجه گركدير هدف
 يوخسا اولار بوش يئره گوجلر تلف

يانمادين آخير

يوكسلمه يه، شايد دئيه، بير رغبت اوڭاتاديم،
 بير گوزگو كيمي، لئيك سئوك قله اوڭ آتديم.
 اوڭلانمادى. وئرديم اوڭا قليم شرريندن،
 آز توستوله ييب، سوندو؛ ولى سئومه يرك من،
 كسديم ياريسين قليمين آتديم كى، آليشسين،
 بختيم گونشى بلكه، دئديم بونلا باريشسين.
 آز ياندى سئوينديم، قوجارق اوڭدوم اوركدن،
 آمما دوڭاغيم بوز كيمي بير قله دئركن،
 گوردوم كى سئونور قورلارى اوڭدوز كيمي بير-بير،
 قلب آتشى وئرديمسه، دئديم، يانمادين آخير.
 توكمكله سو، خلقين سوزو واردير، بولاق اوڭماز،
 اوڭ قليمين اوڭوندن اگر اوڭمازسا، داغ اوڭماز.
 باكى - ياتاقخانا - ۱۹۵۷/۲/۲۵ - ۱۳۳۶/۱۲/۶

من لىر توڭلاناراق يارادار بيزى
 بيزى پارچالاسان منلر يارانار
 بيز اولسا من لرين اولاجاق ايزى
 اگر بيز اولماسا، من لرتالانار

آلاهەدى گۈزلىك!

گۈزلىر! نە گۈزلىدىر، نىچە مستانەدىر آلاهە!
 نرگىس مىدى، جئىران گۈرودور، يا نەدىر آلاهە!
 دوردانەلرىن عالمى آباد ائلەيىرسە،
 بس قىلە وۇران اوڭ بو نە دوردانەدىر آلاهە!
 دونىادا اگر قىلە ائوى پئىوستە تىكىرسن،
 بىلىم اوڭ نە شىمشىك، بو نە وىرانەدىر آلاهە!
 گر عدلىلە رفتار ائلەيىر كۆھنە طىيەت،
 بىلىم اوڭ نە حئىران، بو نە دىوانەدىر آلاهە!
 گر عقل مئىنىدن هامىنى مست ائلەيىرسن،
 گۈزلىر، اوڭ جنون كانى نە پئىمانەدىر آلاهە!
 آزاد يارانمىش سا كۆنۈل بولبولۇ، بىلىم،
 بىر جوت گۈزە مەن قۇل كۆنۈل آيا نەدىر آلاهە!
 حساس كۆنۈللەر نەدىر، آھو كىمى گۈز نە؟
 يۇڭ منجە، اگر وارسادا دىوانەدىر آلاهە!
 اينىصاف مىدىر كى، يۇمۇلا عىشۋەلى گۈزلىر!
 واردىر سا گۈزەللىكلەر بىگانەدىر آلاهە.
 دونىادا قوشونسوز اولۇ سۇلتاندى گۈزلىك،
 حوسن آلاهەيىمىش، يۇخسا بىر افسانەدىر آلاهە.
 باخ آجلارىنان تۇخلارا ھەر گوشەدە، «گۈلشەن»،
 بىلىمك دىلەسن گر نىچە فرزانەدىر آلاهە!
 مسكو/ سىتتۇر - ۱۹۵۷/۳/۱۴ - ۱۳۳۶/۱۲/۲۴

موبارک اولسون ايليز!

اوچ، اي سحر يئلى، اوچ، آچ فسادا شاه قانادين،
 منيم كيمي ذيل، آزادسان، صادير آدين.
 نه توپ - توفنگ بيليرسن، نه زور، نه كورپو، نه سد
 نه كور - آراس تانييرسان، نه باغلى بير سرحد،
 فقط بيليرسن اوئو ياز گلير، چيچكلر آچير،
 سهند ايله شوشانين گوللريندن عطر ساچير.
 بشيكده كن بونو اوڭيرنميشم آنامدان من،
 سن اوڭلار اولكه سينين ياز گلنده عاشيقى سن.
 اينان نه غصه م اوڭلاردى، نه مؤحتيم، نه غميم،
 بو گون اگر قاناديم اولماسايدى باغلى منيم.
 زمانه تا بئله دير نئيله ييم، نه چاره قيليم؟
 رجامى رد ائله مه، تا آچيلسين ايندى ديليم،
 گل ائلچى اول بو كؤنولدن، سلام آپار ائليمه،
 «موبارك اولسون ايليز!» - سؤيله هر آچان گولومه.
 او تايدا هر يووايا، هر داغا، چيچكلى دوزه،
 - اوچوردوغوز او قوشون - سؤيله - وار سلامى سيزه.
 اوپ هر گولون ياناغين، ايله ياسمنلرينى،
 دولان قاريش به قاريش لاله لى چمنلرينى،
 سهندى گز، ميشوو اوخشا آشانيم تك،
 اوپ اوڭلارى بشگيم، هم ده سون مكانيم تك.

اؤپ هر یئری دلی تک، گز آدیمدان اؤپ بیرده،
 اییل بنفشه یه، باخ، اؤپ، قوڭو بیتن یئرده.
 گلین کیمی یزه نیب ایندی هر بوداق، اؤچ گئت،
 سازینلا هر آغاجین دؤوره سینده بیر رقص ائت.
 و بیرده ارکین اؤپرکن ووقارلی آلتیندان،
 اوزاقدیر سا او، ایلهام آلیر- دئ- سندن هر آن.
 چیچکلی باغلاری گزدیکجه، توپلا رایحه سین،
 عطیرله دؤپ- دؤلو اولدوقدا روح آچان نفسین،
 سحر- سحر قارالان هیسلی آشیانلارا گئت،
 او تبریزیمده تمیز، شانلی دودمانلارا گئت،
 آتک- آتک عطیری اوتلارا ائندنه نیثار،
 «مبارک اوئسون ایلیز!- سؤیله- مهربان آنالارا
 باش آییمه یین قوجالار، مرد ایگیتلر، آسلانلار،
 چیچکدن اینجه، گؤزل، قلبی گوز گو جنیرانلار
 آزاد چوبانلار، باغلاردا باغبانلاردا دا،
 تزه نیشان اولونان قیزلارا، جوانلاردا دا،
 حقیقتین اوزو تک قلبی آینا، کؤنلو تمیز،
 تزه گلینلره سؤیله: مبارک اوئسون ایلیز!
 گز اصفهان ایله تهرانی، کوردو، تورکمنی،
 بلوچ ایله عربی گز ولئیک اونوتما منی،
 کنچرکن آلبوروزون دیروه سیندن ائت فریاد:
 «برادران کهن! سال نو مبارک باد!»

و بىردە سۇيىلە كۆنولسوز ياشارمى بىر اينسان؟
 سىزىن اوغوللار يىنىز اوڭسالار دا سرگردان،
 كۆنوللىرى سىزىن آغوشونوزدا پنهاندير،
 اوركلرى بو فراقىزدا دوپ- دولو قاندير.
 اوچورمايىن داها بىر قوش كۆنولسوز عالمده،
 كنجىر هميشه گونو چونكى غمده، ماتمده.
 وفالى اوولادىنىز- سۇيىلە- آلتى بىر، اون بىر،
 بو گون سىزى دوشونور، فيكرى سىزلىرى گزىنىر.
 سىزى اوپوب اورگىن يادىنىزلا راحت ائدير،
 فراق اوڭوندا بىر آئلىقلا استراحت ائدير.
 نهايت آرزولا بىر- سۇيىلە- اوولادىز گلن ايل
 فراقا سوڭ قوياق بوردا ائىلە يىب منزىل،
 سىز ايله بىرگە دئسىن، گولسون، ائىلەسىن بايرام.
 ايچنلرە دئ، بو ساغلىقلا قالدىرىن بىر جام!
 باكى- ياتاقخانا- ۱۹/۳-۱۹۵۷-۲۹/۱۲/۱۳۳۶

دورگوزگو اؤنوندە گئور جمالين
 اوندان سورا اؤيگيلن دە حالىن

بئله باخما!

ای گول! بئله آلیحاق گؤز ایله بولبوله باخما،
بولبول، بئله اعلا نظر ایله گوله باخما.
من نئيله میشم، آفت - دؤوران، کی، کوسویسن؟!
عفو ائت منی، بسدیر، سنی تاری بئله باخما.
نازین می چکیم، یا باخیشین دردینی، بیلیم.
اینسانم آخی من ده، باری، نازيله باخما.
نازین چکرم، قدر تیم آما باخیشان یوخ،
آلاهی سئورسن، گؤزه لیم، ناز ایله باخما،
لوطفون، غضبین، عیشوه و نازین سئچه بیلیم،
گر لوطف ائدیسن، قهریله نرگیس گيله باخما.
گر اولسا کمند اوؤچودا، شاهینه نه حاجت،
زولفون وئره رک، ای دلی جئیران، یئله باخما.
سینه مده وفا اینجینی بسلر دئیزیم وار،
آسگیلمز او، چشمیدن آخان بو سئله باخما.
باخ، خلقه نه قیمت وئیر اینسان، نه دی درکی،
«گولش»! گنیمه، ثروته، شیرین دیله باخما.

باکی - یاتاقخانا. ۱۹۵۰/۷/۳۰

۱۳۳۶/۵/۸

سۇراغا گلدى

صبا اسىپ وئردى چىچىكەن خبر،
جئىرانلار سوروسو بۇلاغا گلدى،
ناز ائدىپ، كوسەرك اوزاشان پرى،
يئنه خنجر چكىپ سۇراغا گلدى.

كوله دۇنموش كۇنول، گۇزلىرىن آيدىن،
ساكىت گۇيرچىنلر اوۇلايان شاهىن،
اوركلر اوۇلايان آلا گۇز لاچىن
يئنه اوۇ وۇرماغا بو باغا گلدى.

تاخىب كىرپىكلرىن قاش كامانىنا،
سالىب تىللرىنى دۇرد بىر يانىنا،
دۇنەرك عىشوه و ناز جئىرانىنا،
ماهىر صياد كىمى اوۇلاغا گلدى.

اوۇدو سۇنمەمىشدىر قلىمىن هله،
گۇرونور اىستەيىر دۇندره كوله،
كى بو گون صوبىچ چاغى اوۇ گوله- گوله،
ماهاننا اندەرك اوۇتاغا گلدى.

مسكو. سئىئىر ۱۹۵۷/۸/۲۳

۱۳۳۶/۶/۱

يازىق قۇزوم!

وئرك دئديم ال-الە
 حيات جيغىرلاريندان،
 يولون انىشلىرى وار،
 چىخىشى وار داغ كىمى
 ھمىشە گولە-گولە،
 گونشە دۇغرو گئدك،
 يامان دۇنوشلىرى وار،
 قاسىرغالار گلەجك.

حيات دئىل اوئونجاق،
 سىن حيات يىلكىن
 بىر اولسا دىلگىمىز،
 بودورويوب دوشنده،
 درين دوشونس آنجاق،
 چاتاچاقدىر ساحيله،
 بىر وورسا اورىمىز،
 توتارام گولە-گولە.

پر وئرسن سۇزومە،
 آغىر چىنلىگىمى
 قايغىلى تىسومون،
 يۇخودان اوئادارام
 گوج اولارسان دىزىمە،
 اونوتدورار بىر آندا،
 اوخويوب نغمە ھر گون،
 سنى گونش چىخاندا.

درک ائتمەدى سۇزومو
 كئچىب گئدى قۇزو تىك،
 آز گئتمەدن اويازىق،
 آلدی اونو قوئونسا،
 يولدا قويدو گۇزومو،
 آردىنجا قالدى گۇزوم،
 اوچوروم قازىق-قازىق،
 آخ! دئديم، يازىق قۇزوم!!

اۆلمازمى؟

يىتر، اى بولبولوم، عاشىقدا ووقار اۆلمازمى؟
 هر آجى توسىتو اۆلان يىترده شرار اۆلمازمى؟
 اى كۆنول! بىر بىله گل آچما شىكايت دىلىنى،
 هر گولون همدمى گولزاردا خار اۆلمازمى؟
 ياز خزان اۆلماسا، كىم آنلاياجاقدىر قدرىن؟
 قالدىران عرشه صنعتكارى مزار اۆلمازمى؟
 اهرمن نسلې بولوتلارلا قاپانمازمى گونش؟
 گىزلهدن حق سۆزو ايللرجه غوبار اۆلمازمى؟
 قلب آتشكده سىنده قورۇ پاك قالسىن كۆز،
 بىر نسىم ايله كول آخىردا كنار اۆلمازمى؟
 سىنه وئىرانه لرىنده قورۇ پاك گۆوهرىنى،
 كى، نهايت اۇرا بىر راهگذار اۆلمازمى؟
 بوداغىن تاپ، يۇوا قورۇ، بولبول، اۆتوب، كىچىدى باهار،
 گول بىتتىرمك دىلەين داشدا قرار اۆلمازمى؟
 عۆمرون اۆلدوقچا، كۆنول، دۇى قايسىن اۆز ائلىوين،
 اۆزگه يە گۆز تىكه نىن آخىرى خوار اۆلمازمى؟
 باكى ياتاقخانا. - ۱۹۵۷/۱۰/۲۰

۱۳۶۶/۷/۲

ناظیم حکمتله صؤحبت

کؤنول سؤسما، میضرایینی آل گؤرک،
 نییه دؤرموسان، سازینی چال گؤرک.
 بیزه تورک اوستادی مهمان گلیب،
 بو گلمکله چون بیزلره جان گلیب.
 یاریب طولمتی، نملی زیندانلاری،
 گؤروب اوردان حقسیز آخان قانلاری.
 کؤنولده اوتون دردی وار داغ کیمی،
 بؤلوش دردلرین کؤهنه اورتاق کیمی.
 او دردلشمه یه همزبان آختاریر،
 وطندن اوزاق قلبی قان آختاریر.
 سعادتیر ائل جارچیسین دینله مک،
 اورکدن اوئنا درد- دل سؤیله مک.
 گل، ای شاعیریم دردله شک بیر زامان،
 بو ایمکانی هر وقت وئرمز جهان.
 آچیق آلنین، آغ ساچلارین، مرد اوزون،
 گؤرن لحظه ده، سؤیله سم گر دوزون،
 بوتون عؤمرونو خلقیمه حصر ائدن،
 همیشه ائلیمله برابر گئدن،
 او تایدان بو گون خلق الیندن توتان،
 ائل اوغروندا زهری شکر تک اوئان،

حقيقت چين اۇنلار كى اۇدلاندىلار
 ووقار ايله قارشىمدا جانلاندىلار.
 يۇلۇندا غۇمور قۇيدوغون اۋلكەنن،
 گۈزل يۇردونون، داغلى تور كەنن،
 داغىندان، داشىندان سۇز آچدىقدا سن،
 گۈزوم قارشىسىندا دايندى وطن.
 مىشويلا - سەندىن قاتار داغلار،
 جۇشان چايلار، مئۈەلى باغلار.
 گۈزومدىن بىر آن ايچرە سان كىچدىلر،
 كىچن گونلر بىردە سان كىچدىلر.
 اۋز ايستانبولوندىن سۇز آچدىقدا سن،
 زۇرا، ظولمە ھىچ وقت باش ايمەن،
 حياتىندا دىز چۈكمەن بىر كرە،
 نە شاھلار، نە چارلار، نە فاتحلرە
 حيات عاشىقى چارپىشان تىرىزىم،
 ووقارلى، قۇجا، قەرمان تىرىزىم،
 اۋايلكىن بىشىك، ھەم دە سۇن مسكىن،
 گلىب كىچدى بىر دم گۈزومدىن مەن.
 سن ايستانبولون كىچمىشىندىن دىدىن،
 كىچن سەنتىدىن، ايشىندىن دىدىن.
 ھوسلە سنى دىنلەدىم گر چە مەن،
 غرور ايله خاطىرلادىم ار كى مەن.

موباريز، پولاد تورك ائلين، پارتيان،
 غرور ايله ياد اتتىدىگين بير زامان،
 ايگيت خلقىمىن وجدانين، مرد اوزون،
 اوتون انمهين بايراغين، حق سوزون
 حياتىمدا آر خام، گوجوم، اوستادىم،
 ائلى، فرقه مى من ده خاطيرلادىم.
 فقط آچمادى كۆنلومو بير سوزون،
 اگر چه دئمك ايسته ميردين اوزون.
 دئدين: «گۆرمه سم اۆلكه مى بير ده گر
 گئديب، سۆيله يين سيز، ايگيت گنجلر،
 جوان قليبىنيز ده بۆيوك احترام،
 آزاد يۇردوما شاعيرىندن سلام».
 يۇخ، اى شاعير، اوردان چيخان دمده بيز،
 دئميشلر بيزه: «سۇن كرە قليبىنيز.
 وطن تور باغىندا دۇيونسون گر ك،
 وطن، ارلريله اۇيونسون گر ك.»
 باخين، گوجله نىيدىر آخىنلار بو گون،
 بير اولموش اوزاقلار، ياخىنلار بو گون.
 بو گون قلىبى توفانلىدىر ائللرين،
 سسینده گۆزل مژده وار يئلرلين.
 دمادم دئ چالسین ظمر نغمه سى،
 سۇسور گون به گون اينسانين ناله سى.

صفا گۆرمەدن ساچلاریم چالدىسا،
 جوانلىق كۆچ آهنگىنى چالدىسا،
 گىلىپ كىچىسە تۇفانلى گون مین بىلە،
 كۆنۈلدە دىلكلر جواندىر ھلە،
 زامان قلىمە بىر گۆزل سۆز دئىير:
 ياخىندىر، ياخىندىر اوڭون، دۆز دئىير.
 ياراشمىر تەلسمك، ياراشمىر بىزە،
 گر ك دوشسون اوڭان دئىنلر دىزە،
 سعادت گولوب، توتسون ائل توى دويون،
 گللك آرخاداش تك اوڭ خوشبخت گون.
 بىز ايستانبولا تارلا مەمان سىزە،
 سىز اۆز شرقى نىزلە قوڭا تىرىزە.
 چىچكلىنسین، اولسون وطن بختیار،
 دئىيب، گولسون، اولسون ائلىن بختى يار.

باكى - ياتاقخانا. ۱۹۵۷/۱۱/۱۰

۱۳۳۶/۸/۱۹

غربتیمین ایگیرمی ایللیگی

كۆهنە ایلدن اوڭ بئش دقیقه قالیر،
 اوڭو گول - چىچكلە ائل يولا سالیر.
 قادین دا، كیشی ده، قیز دا، اوڭلان دا،
 گولوب شنلیك ائدىر ھرە بىر ياندا.

من یاتاقخانانین بیر بوْجاغیندا
 یازیرام تقویمین سوْن واراغیندا.
 یازیرام کاغیذا اورک سۆزومو،
 ایتیرمه میشم من لاکین اۆزومو.
 کۆهنه ایل عۆمرومدن بیر ایل قوْپاردی،
 قارا ساجیمدان بیر دسته آپاردی.
 یوْخلوق دَیزینه قوْوشدو بییر ایل،
 لاکین حیایمدا بیرینجی دَیل،
 بوتون جوانلیغیم بو ساییاق اوْلدو،
 ایکی نین یانینا صیفیر قوْیولدو.
 ایگیرمی ایل غربت، اؤمود، گۆزله مک،
 ایلغیمه دؤنموشدو منه هر دیلک.
 کۆهنه ایل قلبیمده آرتیردی دردی،
 چون اوْندا سعادت منه گولمه دی.
 لاکین یئنی ایلدن سئوینیر اورک،
 کی بو ایل سعادت بلکه گوله جک.
 یئنی ایل ده گلیب، اؤتوب قوْجالیر،
 حیات منه ایلغیم اولاراق قالیر.
 اوْشاقلیق چاغیمدان هر درس دَئیم
 دئمیشدیر، صاباحیم پارلاق دیر منیم.
 بو پارلاق صاباحدان هله یوْخ خبر،
 بلکه ده دؤغرودان ائله گون گلر.

اۇ قالسین صاباحین اختیارینىدا.

يىنى ایل هامى شن اۆز دیاریندا،

گولوب کۆهنه ایلله اولو دا دئیر،

باخیشلار سوزولوب مین سئودا دئیر.

من ده ایگیرمی ایل سرگردانلیغا،

دئیرم حسرتلی گۆزله: الوداع!!

جواندا، قۇجا دا گلهرک ديله،

تبریکلر سؤيله ییر بو یىنى ايله.

گل، گل، ای یىنى ایل - دئیرم من ده -،

بلکه تاپاجاغام سعادت سنده.

باکی - یاتاقخانا ۱/۱/۱۹۵۸

۱۳۳۷/۱۰/۱۱

هئچ کیمه موفته هئچ نه وئرمز لر

اولماز عالمده موفته دن باهاسی،

موفته یا جان باهاسیدیر، یا شرف،

تای می دیر دورّه، مونجوغون تاياسی؟!

عرب قیزی جمیله یه!

هر طرفده جوْشان زامان سئلر،

بندی قیردیقدا قهرمان ائلر،

بىنادان تىترە يىندە زىندانلار،
 قىريب آتدىقدا بىدى اينسانلار
 سەن دە قىزمار گۈنشىلى صحرادا
 باشلادىن حق سىنىلە فرىادا.
 غەسبكار! چىخ، بو يىر مەنمىدى، دىدىن-،
 دۇغما يۇردۇمدۇ، مەسكىنىمىدى، دىدىن.
 سۈنگۈيە قارشى دۈردۈن آسلان تەك
 ضەربە يە ضەربە وۇردۇن اوغلان تەك.
 قىلىۋە خۇكەم وۇردى گەر دۈشمەن،
 سەنى قۇرخوتمايدى اۇلۇم، زىندان.
 سەن داياندىقجا داغ كىمى مۇحكەم،
 سەن سەس وۇردى حق سۇن عالم.
 دار دىيىندە او يادە سالدى سەنى،
 اۇلۇمون جايىناغىندان آلدى سەنى.
 صحرالار زىنتى جەمىلە، دايان،
 وۇرۇش، اوڭ تۇرپاغىندا خۇكەم رۈۋان.
 وۇرۇش، اى شەرق! پاسلى بىدى يار، آت،
 يادى قۇۋ، شانلى بىر حىيات يارات.
 يۈردۈۋا سۇلتان اوڭ كى، حق دى سەن،
 بۇيۇك آزاد جەھان دايلاقىدى سەن.
 باكى ۱۳۳۷/۱۲/۲۴ - ۱۹۵۸/۳/۱۴ ياتاقخانا.

آفاقين بير ايلليگي موناسيبتيله

آفاقيم ايشيقلان كي، جهان نورا بويانسين،

حسنونده فراست كي مي پروانه دولانسين،

نرگيس ليگي نرگيسدن آليب، گوللويو گولدن،

مينا كي مي صاف اول، هونريندن ائل اويانسين

۱۹۵۸/۶/۲۴-۱۳۳۷/۴/۳ باكي - نفتالان

هر نه يوخدورسا، چوخ دئيرلر وار،

كور بصير آدلانار، كنجل تئللي

كيم آزادليقي داشين دؤير دؤشونه،

بوغار آزادليغي او دورد اللي

مزهلي ناغيل

بير قوچاغين ايشلرين دينله كي، هذيان دئيل،

دينله گؤزل، سانماكي، عبرته شايان دئيل.

طيه دئدي گيرمه لي، فيرقه يه سؤز وئرمه لي،

گيردي، گؤرر كن ولي، «ليزاني» اولدو دلي،

سؤگي كي داستان دئيل.

مطلبه تنز چاتدي ال، بير دئيل آمما گؤزل،

اولسا دا «آنوش» دجل، بختيوي بير يوخلا گل.

هر حالدا شيطان دئيل.

وورولموشام گوزلره، شیرین - شیرین سوزلره،

آرشین - آرشین بزلره، بیر نظر سال ییزلره،

قلب کی داشدان دییل.

زاکس ایشی سامانلادی، قوچاق دادین آنلادی،

عشقی یئنه بانلادی، آز - چوخ اوزون دانلادی.

نئيله سین، حیوان دییل.

قادین نه دیر، سای نه دیر؟! سئوگیلی سیز یای نه دیر،

عشقه روسوی نه دیر؟ عاشیقه لالای نه دیر؟

جوشمایان عوممان دییل.

«طیبه» چوخ اینجه دیر، دوداقلاری غؤنجه دیر،

بو - بوخونو منجه دیر، فیکری ده فیکریمجه دیر،

قاجیرماقدا مان دییل.

وای دده وای، چاشمیشام، قاینایارق داشمیشام،

حدیمی لاپ آشمیشام، ایشلریمی آچمیشام،

قاجمایان اوغلان دییل.

درسلیوی وور داشا، گنجیه قاج بیر باشا.

بیر گؤزل ایله قوشا، اوردان عؤمور سور باشا،

دنیا کی زیندان دییل.

ایش بورا چاتمیش هله، دوشوبدو دیلدن - دیله،

بعضی دئییر: «باخ بئله!» لئیک اولان گر محکمه،

قورتولوش آسان دییل !!

فيکير قاسير غاسی

آسیلیب کۆنلوم اینجه بیر تئلدن،

سیلدیریم ذیروہ سینده دیر بدیم.

اۇچاراق سانکی ایلک اسن یئلدن

اۇلاجاق محو وارلیغیلا منیم.

منی آغوش آچیب دا بیر آندا

هم حیات اودماق ایسته یی، هم اؤلوم،

بو نه حالتدی بیلمم اینساندا،

ایستیرم هر دم آغلاييم و گولوم.

هم جهنمدی کۆنلوم، هم جنت،

همی ویرانه دیر، همی «گولشن»،

اۇردا هم عشق واردی، هم نفرت،

گۆزلورم سانکی بیر نهایتی من.

سانکی وار بیر الیمده جام وفا،

دیگرینده زهرلی بیر خنجر،

عاشیق، جانیم، نه یم، عجا!

بونو معلوم اندر گلن گونلر.

سۇس، ای یالانچی!

اویاندى کۆنلوم اؤ گۆزلرله آشینا اولالی،
 حیاتی ترک ائله دیم غمزوه فدا اولالی،
 کۆنول دیاریم سلطان ایدیمسه، ال چکدیم،
 قاپیندا تورپاغا باش اندیرن گدا اولالی.
 حیات فلسفه سین گۆردوم، ای یازیق غافیل،
 گۆزومده یوللارینین گردی توتیا اولالی.
 من عالمین گۆرونن رنگینه کۆنول وئرمم،
 حقیقت عالمینه اوز توتوب فنا اولالی.
 اؤترگی لذته آلمالماغا قلم توتدوم،
 مناعت عالمی مولکونده من خدا اولالی.
 سۇس، ای یالانچی، ریادیر بو سۆزلرین، اویمام،
 ایلان یییب، قارا گونلرده اژدها اولالی،
 ریانی آت کی، بو «گولشن» ده درده ده یمز او،
 یالان من آنلامارام حقله آشینا اولالی.
 نفتالان / آذربایجان جمهورسی ۱۹۵۸/۸/۵ - ۱۳۳۷/۵/۱۴

سن نه سن؟

ای بی وفا! رقیب ایله هم خانه سن، نه سن؟
 مهره، وفایا، اولفته بیگانه سن، نه سن؟

آر خانجا كۆلگه تك سورونوب، لوطف گۆرمه ديم،
 بير سؤيله، جور شمعينه پروانه سن، نه سن؟
 نقل ائنديلر وفاوى سنين، من كى گۆرمه ديم،
 سيمرغ تك جهاندا بير افسانه سن، نه سن؟
 محو اولدو كيم كى، دوشدو او زولفون كمندينه،
 دام ايچره آلدان قارا بير دانه سن، نه سن؟
 من ايچمه دن شراب وصالين خارابيام،
 بير كلمه سؤيله سحرلى پئيمانه سن، نه سن؟
 هم خيئر و لوطف لاييقيسن، هم ده جور و شر،
 ايليس ميسن؟ تانريميسان، يا نه سن، نه سن؟
 ايللر اؤتورسه، «گولشن»-ه لطف ايله باخمادين،
 اى بى وفا رقيب ايله هم خانه سن، نه سن؟
 باكى. ياتاقخانا ۱۶/۸/۱۹۵۸ - ۱۳۳۷/۵/۲۵

باغبان و ائشك

بيلميرم دوغروسو مؤلفى من،
 بئله نقل ائيله ميش روايت ائدن:
 وارايميش بير اوزون قولاق، آما
 بوخايميش قوئروغو اوتون اصلا.
 قوئروق ايميش هميشه فيكرى اوتون،
 قوئروغا داير ايدى ذيكرى اوتون.

الغرض چيخدى دۇغما يۇردونان،
 باش آليب گئتدى قۇيروق آرديندان.
 قۇيروق عشقيله هر يئرى گزدى،
 هر بلا گلدى صبر ائديب دۇزدو.
 او قدر گزدى، تا آجالدى يامان،
 يول كناريندا گۇردو بير بوستان.
 انوى تكك داخيل اولدو بوستانا،
 آشيكار ايسدى امر باغبانا.
 گۇي اوئا وۇرماميش دۇداقلاريني،
 ائششگين كسدiler قۇلاقلاريني.
 لخته قان توتدو بوسبوتون اوزونو،
 قاش ياخيردى، چيخارتدى جوت گۇزونو.
 قۇيروق آردينجا گزدى اول خسته،
 قۇيىدو آما قۇلاقلارين اوسته.
 قاچاراق يۇردونا، دئيردى يازيق:
 زهر اولايدى او بير قاريش قۇيروق.
 سام دايبى گيرسه ده بو گون ليوانا،
 خوش اولار داستان چاتاندا سۇنا.
 باكى. ياتاقخانا-۱۸/۸/۱۹۵۸-۲۷/۵/۱۳۳۷

عزیز آناما

مهربانیسم، آی ننه، جانیم قورباندیر سنه،
او آغارمیش ساجلارین، اویهرم دؤنه- دؤنه.

سن شمع، من پروانا، اوچوب گتسم هر یانا،
آخیر یئنه گلرم، اطرافیندا جؤولانا.

یووامدان اوچان قوشام، سانمایین قلبدن خوشام،
آنا، وطن دئیرم، آخشاملار یاناندا شام.

باکی یاتاقخانا- ۱۹۵۹/۱۱/۱- ۱۳۳۷/۸/۱۱

بیری مندن، بیری سندن

گؤستر منه عرفان مئی، مئیخاناسی مندن،
یاخ شمعینی مئیخانادا، پروانه سی مندن.
زنجیر ایله دیوانه بیر اولموشدور ازلدن،
زنجیر سنین عؤده وه دیوانه سی مندن.
شیرینی سن اولسان، یئتیرر فرهادی دؤوران،
گؤستر هونرین سن، گؤزل، افسانه سی مندن.
تدبیر، سعادت قوشونون صئیدینه لازیم،
سن زولفو کمند ائيله، گولوم، دانه سی مندن.
سن ایستی سعادت اتوی اول، مشعلی قلبین،

عورفانى، محبّت مئى، پئىمانه سى مندن.
 ويرانه ده دير، قصرده يوڭ شانلى حزينه،
 سندن، گۈزلىم، گۈوهرى، ويرانه سى مندن.
 خوشبخت عۇمور تىكجە خيال ايله قۇرولماز،
 سن صىدىق اوڭاغىن اوڭلاكى، كاشانه سى مندن.
 مئى سىزدى بو دۇوران، گۈزلىم، «گولشن» بىر گل،
 شادلىق چيله بىر آرز، غمى، غمخانا سى مندن.

باكى - ياتاقخانا. ۱۹۵۸/۸/۲۲

۱۳۳۷/۵/۳

عزيز آناما

مهربانىم جان ننه !
 آرزوم بودور كى گۈروم
 جان سنه قۇربان ننه.
 سنى بىر زمان ننه.

عزيز آنا، جان آنا،
 چىخماز سودون يادىمدان
 من عۇمرونه پروانا،
 ارمىشم قانا- قانا.

ساچلارلىن آغدير سىنين،
 منه بو بىر عالمدير
 ووقارين داغدير سىنين،
 كى، جانين ساغدير سىنين.

آغدير قلىبن، ويجدانين،
 قوئى يوز ايل ده ساغ اولسون،
 ايشده كئچىپ زامانىن،
 آنا جان، عزيز جانين.

دن سڭ قازا، توڭوغا، فيكيروئىر هر اوڭوغا،
سنىن قلىن يول وئىرمز، قىتدا قارا، سوڭوغا.

ماكى - ياتا قخانا ۱/۱۱/۱۹۵۸

۱۳۳۷/۸/۱۱

عشق يىلكنى

كىتاب ايمىش بو، عجب، يوڭسا بيرجه جوت گۇزايمىش،
يانار بير آتش ايمىش، يوڭسا پارلاق اوڭدوز ايمىش!!
عجب! نىلر اوڭونورموش بو گۇزلر ايجره، نىلر؟!
سئوينج، عشق، درين بير ذكا، هونر و كدر!
نەدير بو سهو يئنه؟ گۇز دىيل، او عومماندير،
بيكلرايسه بو عومماندا سانكى بير يىلكن
چىخيپ زامان دوزونه دۇرد يوز ايل قاباق بوئدان،
يارىب دنىزلرى كنجمىش قارانلىق ايللردن،
گلىب زمانه ميزه:

گۇروب بو يولدا بۇيوك دالغالار، بوران، توفان،
يارىب، كنجىپ، گولهرك دالغالار دوغان دنىزه.
بو شۇكتى گورهرك قىسقانان زامان دنىزى

نهنگ داغ كيمي مينلرله دالغالار دوغراق،
 ووروب بو يئلكنه دائم اور كده سؤنمز كين،
 ووروب عضبله، ولاكين دَير كن عرشه سينه،
 پَرَن - پَرَن داغليب،
 نه ايز قالب، نه نيشان،
 داوام ائديب ينه يئلكن ازلكي شووكتيله:
 بو شووكتي دۇيان اوتلار جا اينجه - اينجه قاييق
 بودور اوزور اوتون آردينجا، باش آير كن آچيق:
 بو «قووسى» دير، بودا «صرآف» دير، بو «حيران» دير،
 يانيندا «سيده» - باخ «ناتوانا» حيران دير،
 «شكوهى»، «لعلى»، «نباتى» يانيندا دلبر شاهيد،
 بو «راجيدير»، بودا «ذاكير»، سوسوندا «آذر» و «واحيد»؛
 گۆرن دَير كى، بو بير چيل چيراغلى كاروان دير،
 اؤتوب كئچير سه ده، اؤتدو كچه پارلاير هر آن.
 اوتون دؤشونده يازيلميش: بو عشق يئلكندير،
 دۇرونجا دونيادا اينسان ياشار گۆزلييك ده،
 عؤمور سورر بو گۆزلييكله عشق بيرليكه.
 موحبّت ايله «فضولى» نه دير؟ بدنله اورك،
 زمانه دئوريله جك، عصرلر گليب اؤته جك،
 بو سؤزلرين نه دئمك اولدوغون دا گؤستره جك!

قدم قویاندا گئری، بیرجه جوت بیکدی باخیر،
 کسيلمه ين آبدی چشمه دیر کی، اوئندان آخیر
 دوها، هونر، ایهام!!

باکی. یاتا قخانا ۱۹۵۸/۱۲/۸ - ۱۳۳۷/۹/۱۷

افسانه میدیر بو؟

سوُس بولبولوم آوازینا افسانه دئییرلر،
 تار شوری گلن ائولره غم خانه دئییرلر.
 بیر عصره باخین، ال چالیر آخماقلارا، آما
 زنجیرله ییب عاقیللری دیوانه دئییرلر.
 قارداش دئی، قلییم دئی آغوشون آچانلار،
 خنجرله دئشیب سینه وی، بیگانه دئییرلر.
 حق عاشیقی منصورا دونن دار قورولوردو،
 بس ایندی نییه حق سؤزه افسانه دئییرلر؟!
 ییلم نه اوچون داخمانی آباد ائله یئر،
 اوْد یاغدیر اراق «گولش»ه ویرانه دئییرلر!
 بیر دفعه فقط قسمت اولان عؤمره قیزیللا
 آددیم باشی بیر دام قوروب دانه دئییرلر.
 «ویجدانی بوراخ، کؤهنه لیب، عصرایله آياقلاش،»
 ویجدانا موقید اولان اینسانه دئییرلر.

رهري وئير آل، ايچ كي، بودور درديوه درمان،
 «آت، ايچمه كي، او زهردي» درمانه دئيرلر.
 اينسانليغا ياد، ييرتيجي، ويجداني قارائليق،
 داش قىلبى اينسانلارا فرزانه دئيرلر.
 دؤنمزدير حقيقت قوللو، عدليله برابر،
 هر چند اوئا بوت و بوئا بوتخانه دئيرلر.

باكي ياتاقخانا ۱۹۵۹/۶/۱۲

۱۳۳۸/۳/۲۲

بیر داهای !!

ای هله ده سینه سی قان تبریزیم،
 یونجا یثیب حقین آلان تبریزیم،
 شیر کیمی سنگرده یاتان تبریزیم،
 سیلکه له زنجیرلری قیر بیر داهای،
 میثیدانا آسلان کیمی گیر بیر داهای.
 تاریخه زیتندی سنس مرد آدین،
 لرزه سالیب قرنلره فریادین،
 سنسن اوزون آخیری اوز ایمدادین،
 دور کی، اسارت یاراماز تبریزیم،
 طولمه اولوم فرمانی یاز تبریزیم،

بابك حرم دینه، ستارخانا،

مین بئله مرد اینسانا، مرد اوغلانا

سود وئریس لایلا دئین بیر آنا،

ذیلته قالدیرمایاجاق فریادین؟

دوغمایاجاق عصره گۆره فرهادین؟

آلتیش ایللی اول چارا باش آیمه دین،

ممدعلی قاحارا باش آیمه دین،

بیرتیجی سلطانلارا باش آیمه دین،

نولدو کی، بیر ساتقینا باش آیمیسن،

عزتیوی تاپدایانا دیمیسن؟!

سئیر ائله بین هر طرفین تبریزین،

امره قیزین دۈنگه لرین بیر گزین،

سردارین اوردا گۆره جکسیز ایزین.

مردلرین اوولادی مرد اوئلمالی،

دونیادا سردار کیمی فرد اوئلمالی.

خاطیریوه قوی دوشه بیر چالدیران:

زنجیری شمشیرایله شیر تک قیران،

ایرانی آزاد ائله بین قهرمان،

اممهدی بیر گون او دۈشوندن مگر؟!

ییر بئله ذیلته و فلاکت یقتر.

گون کی سهندین باشینی هر سحر
 اودلو دوداقلارلا ملایم اؤپر،
 یاخشی قولاق وئرسز اگر کوچه لر
 عکس ائله ییر شیخین ایگیت فریادین،
 سوسماماغا دعوت ائدیر اؤولادین
 شیخ دئییر، تبریز اویان بیر داهای،
 قوی بوروسون هر یانی قان بیر داهای،
 غفلته گل وئرمه آمان بیر داهای،
 یاتماکی، اؤتموش بوتون ائللر سنی،
 دور، آپارار یوخسا، بو سئلر سنی،
 هر طرفینده قورولوب دار سنین،
 زنجیر آغیر، گۆزلرین آغلار سنین،
 لئیک ائله مردانه لیگین وار سنین،
 ایسته دیگین گونده قیرار بونلاری،
 بیر- بیره بیر دمده وۇرار بونلاری.
 دوزدوکی، آت چاپدیلا سینه نده هئی،
 اود قالا ییب یاخدیلا گولشنده هئی،
 دژله دیلر بوغداوی خرمنده هئی،
 شاختادا دا قویدولار عریان سنی،
 قامچیلاییب ائتدیله بیجان سنی،

دوزدور آخېب حددن آرتیق قانین،
 یانديریلیبدير، کول اولوب هر یانین،
 فیکره بئله یوخدو سنین ایمکانین،
 دوزدو بولار، سن گننه قالدیر باشین،
 بیر داها قوی سنگر اولار هر داشین،
 یوز کره دَیَدين یثره سن، ای وطن،
 بیر داها قالخماز، دئدی هر بیر گورهن،
 لئیک او قدر کنچمه دی کی، بیرده سن
 سیلکه لیب شیر کیمی قالخان زامان،
 حیرته غرق اولدو سراسر جهان.
 ازدی سنی شاختا، سازاق، قار، بوران،
 چاپدی آتین، کنچدی باشیندان دومان،
 اوددو اوفوقلرده اوتسو تا زامان،
 سن دیری قالدین، یاشادین، اولمه دین،
 حقیوی غاصیلرین بولمه دین.
 سونگوسوسن، قالخانیسان ایرانین،
 شاه ساتاجاق آخیر آذربایجانین،
 اولمایا دوئموش داها قاینار قانین،
 یوخ، بونا یول وئرمه یه جک غنیرتین،
 داغلاری داغ اوسته قویار هیمتین.

سیزلره شیخین بیگراسدیر گؤزو.

تانیجه تأثیر ائده جکدیر سؤرو

قوی باشا دوشسون بونو خلقبس اورو:

مسئول ائدیر تاریخه دؤوران سیزی،

دعوت ائدیر مردلیگه ایران سیزی.

قوی ساچی آپیاغ آتالار یاتماسین،

اونلاری بیگانه لر آلداتماسین،

دوستلارینی یادلاریله قاتماسین،

آرخالایب ارلرینین مردینه،

چاره دوشونسون اؤزو اؤز دردینه.

فارس ایله کورد، آذری بیر ائل کیمی،

هر طرفه سالماسا های یئل کیمی،

هر یانی تیرتمه سه گر سئل کیمی،

ترک ائله مسز ایرانی بیگانه لر،

شادلیق اوزو گؤرمز او کاشانه لر.

هامی گئدر، دنیادا هر زاد قالار،

یاخشى یاماندان بیزه بیر داد قالار،

لاکین ایگیتدن ده گؤزل آد قالار،

دوینا سنی قورخماز ایگیت ائل تانیر،

داغ دره یه لرزه سالان سئل تانیسر.

قوۋى غضبين گورلايا توفان كيمى،
قان جوشا قلوبونده بير عوممان كيمى،
مئيدانا گير قورخمايان آسلان كيمى،

سنگر ائله داغ - داشيوى بير داه،
قدرتيوى گۇستر او ساتقين شاها !!

باكى - ۱۹۵۹/۷/۳

۱۳۳۸/۴/۱۲

آنام

آنام، باھاريم، يازيم،
اي دۇشونو امديديگيم،
غربتده تاريم، سازيم،
قوۋى سنه بير شعر يازيم.

تكم، ساكيت او تاغيم،
انشيدير لايالارين
گئجه يانير چيراغيم،
حزين - حزين قولاغيم.

چوخ ياخشى بيليرم من
لاكين بولبول نغمه سين
ايللر كئچير او گوندن،
قيشدا اونوتماز چمن.

فيكر ائله مه آنا جان،
باشيزى او جالدارام،
ايگيت او غول دوغوسان،
تاكى وار جانيمدا جان.

باكى ۱۹۵۹/۷/۱۸ - ۱۳۳۸/۴/۲

آنا ما

عۇمور كئچدى، ايز قالدى
ويحدانيم تميز قالدى،
آنا سىنن خاطىرن
قلىمده عزيز قالدى.

غربتە بئىل باغلادىم،
اورگىمى داغلادىم،
آيرىلىق گونلرينده
آنا دئيىب آغلادىم.

داغلاردا دوۋمان واردى،
عۇموردن آمان واردى،
آيرىلىغىن سوتوندا
گۇرۇشه گومان واردى.

باكى - پىشنامازى نىن ائوى

۱۹۵۹/۱۰/۲۸

۱۳۳۸/۸/۱۷

ياد سنه آزادلىق سوغات گتىرسە،
ايچىندە اسارت گىزلەدر اوتون،
آزادلىق پرده سى ياي قارى كىمى،
بئش گونده ارييب ديشردوتون.
اسارت زنجىرى چىخار ايچىندن،
بىلر قايرانى زنجىرىن سوتون.

نه يه گلدین؟

آباد انویمی قویمایا ویرانه می گلدین؟
 ساکیت دئیزی سالماغا توفانه می گلدین؟
 من وصلتی آتدیم، اوزوم آلدیم بو فراقی،
 غم یوردومو دا قویمایا ویرانه می گلدین؟
 مونیسدی، سعادتی منیم چین بو فلاکت،
 بوندان دا منی ائتمه یه بیگانه می گلدین؟
 من باغلاری ترک ائیله یه رک، داغلارا دوشدوم،
 آزاد قوشومو سالماغا زیندانه می گلدین؟
 شاهینلره گویلر ابدیتدیر، حیاتدیر،
 سن اوخشاداراق قارتالی ترلانه می گلدین؟
 ظاهرده گولن شمعیم اگر، باطینیم آغلار،
 سن ده بو اوڭدا اولماغا پروانه می گلدین؟
 نوى عشقینه کیم گلدی، گوروب یاسیمی گتدی،
 اونلار کیمی سن ده، یازیق، احسانه می گلدین؟
 آتشدن حقیقت چوخ ایسه، آزدی یانان، سن -
 صورتدن اوتوب، معنی یه مردانه می گلدین؟

باکی یاتاقخانا. ۱۹۵۹/۱۲/۵

۱۳۳۸/۹/۱۴

توفان قۇپاجاق، طۇفان!!

داغلاريس ذىروەسىندە باردى دومان،
 توپلانير ھىي بۇلۇتلار اوست - اوستە،
 اۇجا البرر، بىستون، ساوالان
 چادير اۇرتور بۇلۇتدان آھستە،
 قارالير آغ اوفوق، سما. . ھريان،
 گون بۇلۇتلاردا، نازلى آي خستە؛
 ايلديرىم طولمتى ياريب گاھدان،
 قىشقىرىر آرخاسىنجا ھر بير يان:
 قۇپاجاق ايلديرىملى بير طۇفان!!
 بو سسە سس وئىرى شھر ھم كند،
 عكس ائدير ھايلارى بوتون داغلار،
 وۇرولوب قھرمان بو مىللە بند،
 تۇرپاغىن قلىي ياس توتوب آغلار،
 بندە دوشموش عقاب مثلى سھند،
 گونه حسرتدى يام - ياشىل باغلار،
 چارپىشیر لئىك قھرمان ايران،
 تيرەير بند، سسلنير زيندان:
 قۇپاجاق حق آديندا بير طۇفان!!
 يوروش حاضيرلايرلار آسلانلار،
 سئير ائدير اۋولادىن قۇچاق سردار،

گوجنیر یئل، جوشور هئی عوممانلار،

گونو- گوندن سینیر سکوت مزار؛

آختاریر درده چاره لوقمانلار؛

اهر منلرده قالمايیدی قرار؛

چهره لر ساکیت، آرزولار نیگران !!

دئیر آهسته هر شریف اینسان:

قوپاجاق ایسته ییمحه بیر طوفان !!

گوجنیر هر دقیقه گور یئلر،

دولوب آرتیق، داشیر بو پیمانه،

تازا آهنگلر چالیر تئلر،

هامی مؤحتاجدیر بو درمانه،

زینه لر بیرلشیب، قوپور سئلر،

اولاجاق ائلره بیر افسانه،

یئلرین، سئلرین صداسیندان

یارانیر صورا بنزهین بو فغان:

قوپاجاق آل شفقلی بیر طوفان !!

باکی - ۱۹۶۰/۳/۲۸

۸/۱۳۳۹/۱

من آيلىميرم

بىر دۇغولموشدور آيلىمزلىك ايله درد ازليندن،
 من ايللم، قۇي ائده هر نه گلير چرخين اليندن.
 من كى جان شميمى ياخديم اوجا تۇفانلى گديكده،
 سۇيله دونيايا كى، دم وۇرمايا ھى اۈز اجليندن.
 سيلديرىملاردا قۇرار كن آجى ذۇلتلى حياتى،
 گۇرلايىب غم يىلى قازسين اوئو قۇي لاپ تمليندن.
 حقى بوغماق ايشيدير دونيانين، اتتسين نه بيلير قۇي،
 سۇئو پشمان بيليرم اولمايايلىمزم عمليندن.
 منجه آلاھدى گۇزلىك، يۇمورام گۇزلىرى لاکين،
 بو جهانين آلا گۇز غمزەلى رەنا گۇزلىندين.
 بىر قاريش يىر بىللە وئرمير منە دونيا، نيه دۇغموش؟
 نيه تحقير اولماي انسان بو قدر بول جۇدلىندين؟
 آلاھين كۇلگەسى كيمدير، نەدير، اوئندان چكىنيم من؟!
 خوف اصليندن اوئون اتتمەين، اتتمز بدلىندين.
 دونيادان مرحمت اوئممام داھا بوئندان سۇرا اصلا،
 سونبولو، عقرىي معلومدور آرتيق حمليندن.
 قۇي بو «گولشن» دە كى مئى، نازلى چىچكلر سيزين اولسون،
 بيزى چۇخنداندير ائديب مست بو «گولشن» غزلىندين.
 باكى - ۱۹۶۰/۶/۸
 ۱۳۳۹/۳/۱۶

در منی!

توتدو دونن قلبیمی غم چنلری،
 چکدی بو غم گزمه یه گولشنلری.
 یام - یاشیل اورمانلارا واردیقجا من،
 گتندی غمین یئلره خرنلری.
 نقش ائدرک چهره سینه مین بزه ک
 تازه چیچکلنمیش اولان حوری تک
 باغدا دئیر هر آچیلان بیر چیچک،
 گل بو طراوتده ایکن در منی،
 غملر الیندن سینه وه سر منی،
 سولدوراجاقدیر منی آخشام زامان.

آرخ اوزونو باخدیم آچان گوللره،
 شانه ووروب، موشک الهیب تئلره،
 رقص ائدرک اینجه کولکدن آچیر،
 مین جوهره ناز آیه سی بولبوللره.
 تر اوزونه شئه کیمی آلماس تاخیر،
 گوزگو کیمی صاف سو یا هر دن باخیر،
 باده ایچیمیش کیمی گوزلر آخیر؛
 گوز ووراراق، گل دئیری، در منی،
 تاخ دؤشونه ائلره گؤستر منی،

اوردو چكر اوستومه آحتام خزا.
 گولشنى سئير ائتمه يه گئتديم سحر،
 باش - باشا چاتميشدى ياشيل بوته لر،
 يارپاغى اۇرپك كيمي يئل يانلاير،
 شهلې قيزيل گول سالاراق بير نظر.
 دىنمه سه ده، سانكى گلر كن ديله،
 سؤيله يير: اينجىتمه منى بير بئله،
 ايسته ييرم قۇربان اولام بولبوله،
 داردير آنام قوينو، سيخير، در منى،
 ايستى دوداقلار داها گوزلر منى.
 ايندى دريلمزسم اگر، بس هاچان؟!

قوندى قوشوم آخيري بير نرگيسه،
 ناز انده رك، يوخ دئيه ديللنديسه،
 گولدى چيچكلر هاميسى اونداكى،
 گيرديم اۇ نرگيسلر اولان مجلسه،
 تاكى اوتو درمه يه وئرديم كۈنول،
 اۋپىدو اوتو گاه اۋ چيچك، گاه بو گول،
 سؤيله دى اۋپىدو كده: دى خوشبخت، گول !!
 آرزولاسن تىك بيرى درسین منى،
 گوللو ايپك يايلىغا سرسين منى.
 كۈنلوم اولار عشقىنه دايم مكان.

آناما

قوۋزو كىمى مَلرم، گاه آغليب، گاه گولرم،
گونلر كئچر آنا جان، فيكر ائيله مه، گلرم.

بیر گونشم سۇنمىرم، گۇيدن يثره انمىرم،
آغ ساچلارین اۋپمه سم، اۋز فيكرىمدن دۇنمىرم.

فيكر ائله مه بو قدر، توماسين قلوبون كدر،
بو آيرىلىق گونلرى، نئجه كى گليب، گئدر.

باكى. ايكرا. زئرزه مى.

۱۹۶۰/۵/۲۲

۱۳۳۹/۳/۲

چايكوفسكى يه

هونر، هونر هر ائلين اۋلمه ين تملداشيدير،
زامان قاسيرغالاريندان آييلمه ين باشيدير.
هونر گولوستانى هر كيم ياراتسا اۋز ائلينه،
گولر قرينه لرین رحمسىز اۋلوم سئلينه.
دۇرونجا ائل، ياشادار سينه سينده دور تىك اۋتو،
قۇرور، قارالسا اوفوق، قلب ائوينده سیر تىك اۋتو.

بودور بو روس هونرين عرشه قالديران داهي
 بوتون جهاندا كسيلميتش كۈنوللر آلاهي.
 نه تكجه روس باش آير، من تك آذر اوغلو بنله
 گلير بو خاطيره نين قارتيشيندا سازلا ديله.
 قرينه لر اۋته جك، عصرلر گليب گنده جك،
 بو اينسانين اَمگي گون تك عرشه يو كسله جك.

مسكو - ۱۹۶۰/۸/۵

۱۳۳۹/۵/۱۴

آناما

گونلر اۋتور ايل اوّلور،
 بولاق سويو سئل اوّلور،
 گولك اوّلور، يئل اوّلور.
 سلاميوي گتيرن،

ايللر كنچير بير به بير،
 اوْمودوم جانا گلير،
 سني گۆرمك آرزولار
 گونو - گوندن ديريلير.

سني بير گون تاپارام،
 ساچلاريوي اوْپرم،
 دوْداغيمدان بوسه لر
 آياغيوا سَپرم.

آنام، ميم هر زاديم،
 فيكريم، قولوم، قاناديم،
 سني گۆرر گونه دك
 اوْجالاجاق فرياديم.

يازماسان دا، ننه جان،
 قليبنده يم هر زامان،
 چونكى سنين خيالىن
 اونوتمارام بيرحه آن.

باكى - ۱۹۶۱/۳/۱

۱۳۴۰/۱۲/۱۱

شمع و پروانه

شمع دئدى بير گئجه عاشيقي پروانه يه:
 آغليرام اؤز حاللما، سن ده سئويرسن منى،
 منده نه گوردون يازيق، قليمى اوڭ يانديرير؛
 گئت گول آچان چؤلله، گز چمنى، گولشنى،
 تا سنى اوخشاتماسين خلق ده ديوانه يه.

دوزدو، يانيرسان - دئدى -، نور اله نير هر يانا،
 شعله يارير ظولمتى، گؤز گؤرور عالملى؛
 سئومه ييرم ظولمتى، من ايتيغا مايلىم،
 ايستيرم اوڭ ياندير اظولمت ايله غملى؛

ايستيري قليم منيم اوڭدا يانيب نور اوڭلا!

باكى - ۱۹۶۱/۵/۲ - ۱۳۴۰/۲/۱۲

آنا ما!

بو دونيادا آنادان نه دير شيرين آ- نادان؟!
گله جه يم بير سحر سؤكولنده، آنا، دان.

داغدا دۇمان گۇرونر، گونلر يامان گۇرونر،
گوندوز ياخينلاشاندا، اوفوقده دان گۇرونر.

باكى - ۱۹۶۱/۶/۲۲

۱۳۴۰/۴/۲

يئتن گوله، آچان گول!

بیر غۇنچه له نن ديلبره درديم بو سحر،
آچماقدا اولان تازه قيزيل بير گول تر،
تقديم انده رك اوتانديغيندان گۇردوم،
تيكميش يئره گوز، آخير جماليندان تر.

باكى. ياتاقخانا ۱۹۵۸/۸/۱۹ - ۱۳۳۷/۵/۲۹

بیرده آت اوينات گۇروم!

سن منى يۇردومدان آيیر جاق منه
قان يالاديردين اوزون ايللر مدام،
دوغما ائليمدن اوزولندن اليم،
گوزلر يمه نورو دا اتتدين حارام.
چاتدى نهايت آياغيم يۇردوما،

ايندى بو مئيدان، آتين اوينات گۇروم،

سن منى بوعدون كى، اوجالسين سسين،
 پرده له ميتىدى گوبو، يانسىن شامىن
 تىكمه يه قويموردون اولو ائولرى،
 تا كى گورونسون اوجا آلچاق دامىن.
 دوشمنى اولموشدو حسد صنعتىن،
 ايندى اوخون قوئى كامانا، آت گوروم.

روحا گليردى هاواسىندان جانىن،
 چونكى دوغولموشدون او تورپاقداسن،
 اوز چمنيندن يولونان گول كيمى،
 آما سولوردوم گونو - گوندىن ده من.
 اوددوم هاواسىن وطنىن بير داه،
 ايندى سسىن گل سسىمه قات گوروم.

سن ائلىمىن شؤهرتبنىن نامىنا،
 شعر يازىب شاعىر اولوردون اوتا،
 گونده بير افسانه يازىردىن پولا،
 گونده گىرىدىن يئنى رنگ بير دونا،
 چىخدى ائلىن آخىرى اوز حق سسى،
 ايندى ده گل خلقىمى آل - سات گوروم.

اوڭدا دره خلوت ايدى، تولكو بگ،
 شاعير - مىلى بيزه سايدىن اوزون،
 قلبده گول دونسه ده، خلقىم دئيه،
 آغلادى تيمساح كيمى هردن گوزون،
 صحنه ديشميش، قورولوبدور جىدير،
 بيرده بۇيور مئيدانا، چاپ آت گۇروم.

شاعير اوڭلوردون قوڭا سۇز مولكونه،
 ميغميغا دا سايمازايميش قارتالى!
 آغزى آچىق قالسا دا گر جوودوشون،
 آزجا پيشىكلرده حيا اولمالي.
 هوردو چوچوك، كئچدى بۇيوك كاروان،
 گل قوڭامان شهربارا چات گۇروم.

من باكىدا فخر ائله ديم تبريزه،
 سن منه ديوانه دئيىب گولمه دىن؟
 سۇز ييغمى شعر دىيل سۇبله ديم،
 سن اوڭا افسانه دئيىب گولمه دىن؟
 ايندى آلان باشقا، بازار باشقادير،
 تۇك بو دىيرماندا دىن دارت گۇروم.

بۇردا اثر امرىلە چاپ اولمايىر،
 امرائىلەين ايستىگىدىر مىلتىن،
 خلىق اۋزو صراف كسىلمىش سۆزە،
 قىمتى چوڭ، چوڭ باھادىر شۆھرىتىن،
 قلى شىكارائىلەمك آسان دىيىل،
 بىردە اۋزون كىچىمىشە اوخشات گۇروم.

بۇردا ھونر باغبانى يول وئرمەيىر،
 گۇرسنە «گولشن» دە حسد سايەسى،
 غىبطە يە گلدىكدە، آچىقدىر يولۇ،
 گولشنە لازىمدى صبا دايەسى،
 كۆھنە فيكىرلردن اۋزاقلاش، بۇيور،
 آل قلمىن بىردە بىر ايسلات گۇروم.

باكى ۱- ۱۹۶۱/۶/۸ - ۱۳۴۰/۳/۱۸

آناما

قوشلار اوچار يۇوادان سۆكولندە سحر دان،
 كزر داغى، چمنى، قوۋت آلا ر ھاوادان.

آخشام گونش باتاندا، اولدوز قاش گۇز آتاندا،
 قايىدارلار يۇوايا، سئوينرلر جاتايدا.

باكى - ۱۹۶۱/۸/۲۸

۱۳۴۰/۶/۶

قطعه لىر

يارىرى سینه مین باغین هر گون
 غربت اؤز قارمیخیله شوخم اندرک،
 گونده مین بیر توخوم سپیر، لاکین
 بیتیر آنجاق وطن آدیندا چیچک.

تازا ایل آخشامی چۆر کدن اؤتور،
 کوْمونیزمه گئدن بو «گولشن» ده،
 بیر ساعات نۆوبه یه دۆروب، آخیر
 یاتدیم آج، چاره سیز گنجه من ده.

باکی - ۱۹۶۱/۱۲/۲۱ آخشام ساعات سگگیز.

۱۳۴۰/۹/۳۰

تقویمین سون واراغی

قوپاریم می گۆره سن سون واراغین
 کۆهنه ایلین؟

ائده جکدیر اوئو منسیز ده زامان،
 یارباغین عۆمرو قوتاردیقدا، دوشر، چاره سی یوخ...
 آغزین آچمیشدیر او دور بیر ایللی ده
 بودو یوخلوق دیزی.

سایسیز ایللر او اودوبدور کی بوگون

یوڭدور ایزی...

ال آپاردیم قوپاریم سون واراغی،
دوئندو الیم:

نئجه کئچمیش بو ایلیم؟

اون بئش ایل غربته بئل باغلاماغین
ثمری زهر کیمین خاطیره دیر.

اون بئش ایل ائلدن اؤتور آغلایارق کور اولدوم؛
اون بئش ایل سوسماغا مجبور اولدوم.

اون بئش ایل کیم تیکه بیلیمیش دوداغین؟
اؤلودور اون بئش ایل سوسدورولان !!

سوسدورولدومسا دا، من اولمه میشم!
سؤنمه دن شوعله لیر قلب اوڭاغیم،

قوی بو کوز کولده نهان قالسین هله،
بلکه شمعی نورو آرتیق گؤرونه؛

قوی اوفوقدن هله گون پارلاماسین،
یاراسا بیر گنجه تا چوخ سورونه...

ال آپاردیم قوپاریم سون واراغی
دوئندو الیم.

نه گتیرمیش سایى یوخ شاعیرلر؟-
دئی، سوردوم بو ائله !؟

بو ائلیس اسکی هونر گولشنینه؟؟

نه گتیرمیش ائله بار-بار باغیران،
 آنادان شاعیر اولانلار گۆره سن؟؟!
 بېگیندن ده عزیز ساخلا میش ائل
 اونلاری «شاعیریم اولسون» دئیهرک.
 نه لر آرتیردی فیضولی سؤزونه؟
 نه دئمیشدی کی نیظامی دئمهدی؟
 صنعتی کنچدی می صابیردن اؤنه؟
 هر گنجه بیر تازا دیوان یارادیب،
 لاکین آنجاق اؤزونه،
 بیرده بؤلا.

ایل بویو میثدانا گلیمیش مین اثر،
 لئیک ویجدانی سؤنو ک، عئل می دایاز؟
 پؤل اوچون چئوریله هر کیم کی قوللا،
 یازا یا اینکی چاتا بیر مقاما،
 نه یازار؟!

دوزمی یازار؟؟!
 اوئی، آحیری یوخ سؤز قالاغی،
 آچمامیش دونیا یا گؤز، محو اولاجاق،
 نه بو گون درده داوادی، نه یارین،
 دیری اولسایدی فضولی بو زامان،
 گۆره سن هئچ گلرایمیش می دیله؟

دئیرایمبست کی، شعیر خوار اوْلوب،

صنعتین سختی نیگونسار اوْلوب؟؟

باکی - ۱۹۶۲/۱/۱ گنجہ ساعات بیر.

۱۳۴۱/۱۰/۱۱

شعر پریسی ایلہ

سالدیقدا نظر عؤمرونه دیقتله هر اینسان،

ایللر گنجہ، گوندوز کیمیدیر، گاه قارا، گاه آغ،

هردن دنیز آرام اوْلوب اوینار لپه لرله،

هردن ده قوْیار فیرتینانین دالغاسی داغ- داغ؛

گاه وصل آچار قلبی، سیخار گاه اوْتو هیجران،

شعریله بئش- اوْن گون قوْناق اوْلدوم وطنیمده؛

عؤمرومده اوْ گونلردی فقط گؤردویوم آغ گون،

اوْمیدیمی، شعریتمی باغریما باسدیم،

اوْلدوم وطنیمدن یئنی دونیالارا سور گون،

اوْددو منی جوْشغون سنله بنزر اوْلو عوْمان،

عوْماندا نه لر گؤرمه دی، هیْهات ! بو قلبیم:

قلبیمده آلوْ دالغالی عوْمان ایلہ سوْسدوم؛

قلبیمده جه سوْسدوم حرکت چشمه سینین من،

سۇسۇدوقچا ولاكىن سنى قۇجدوم، سنى، دۇستوم؛
ترلان كىمى ترك ائىله مەدين سىن منى بىر آن.

من سۇسمادىم، آمما منى سۇسۇدوردو تعجۇب،
چىرىپىنتىلارین منبى، داش تكدە دۇنارمىش!!!
دونىايا حرارتله ايشىق بخش ائدن آتش!!
كۇز اوڭ، گۆره سن، اوڭلاناراق، اوڭدا يانارمىش!
من خام ايمىشم، هر زاد اندرمىش قۇجا دۇوران!

حئيرتله ايچينده سن ايله بىر گه ياراتدىق،
سسسىز و سمسىز قانادى باغلى ملكلر،
اۋز طالعيمىز تكد اوڭلارین طالئى موبهم؛
قلىينده ياتىب هر بىرىنن اينجه دىلكلر.
گر قۇپماسا طۇقان، قۇرولانماز تازا ديوان.

مین سطر اوڭخودوق، سۇنرادا بىر سطر ياراتدىق،
راضى گئنه ده قالمادىق اۋز ياردىغىمىزدان.
بىر دفترى ده آچمادان آمما يارادانلار،
هر ایل ائله بخش ائندى بۇيوك بىر نئجه ديوان.
افسانه يه باخ، ام^۱ يارادير خسته يه نادان.

بیز امره ذیل، وجدانا باخدیق و یاراتدیق؛
 میسکیندیر او کی، یئلره ناس آیدی، اوْجالدی،
 چونکی کوله یین سمتی دَیشتدیکده، خوار اوْلدو،
 دوشدو اوْجا هئیکل، گولوبون رنگی ده سولْدو.
 تاریخده نه مداح قالیدیر، نه ده سلطان.

بیز گوزده بَک تک اوْتوروب عالمی گوردوک،
 یئرسیز اوْجالان، دوشدو، نهایت یئرین آلدی.
 غربته کنچیردیک سن ایله قاپ-قارا ایلر،
 اونلاردان اثر بیر قارا دفتر بیزه قالدی،
 آما نه اوْجالدیق، نه ده پوزدو بیزی طوفان.

غربته ده، غربته ایدیم، اوْدا یانیردیم،
 گول چون سنی من ترک ائله دیم بعضی زامانلار،
 تاپجاق، گله رک، آل دئدیم، آما، گوزلیم، آل.
 سولمازسان اگر گلسه ده یوزلرجه خزانلار.
 اوْما ابدیلیک ده مقامدان، نه ده پُلدان؛

اوم میلیتوین تکجه قضاوت الگیندن، اوْدو ویجدان !!

اؤلولر دانشماز، دیریلر سوسماز
سوسان دیری لره اؤلو دئسن آز.

ملگیم شعره قایتدیم

یغشدر دلبریم بو کیتابلاری
قور تارماق ایستیرم بو عذابلاری.
گردک او تاغیندا، بو قلبیمده من
آز نازلار چکمه دیم شومه دیگیمدن.
یئر اینجیتدیگیم سوز ملگینی،
یئر دامغالادیم اوز دیلگیمی.
آرزوما یاد اولان بو گوزل پری
بسدر ملگیمه دار اتمیش یئر.
بزه سین اوز پریم قوی اورگیمی،
قلبیمده تک گوروم اوز ملگیمی.
بزه اوز او تاغین اینجه دلبریم،
انیسم، همدیم، گوزل سروریم.
بزه، ائوده سین، جان دا سنیدیر،
اوزون شعریت سن، آدین گلندیر.
دوزدور اینجیمین آزاجیق مندن،
بیر مودت ائوینده کدرلیدین سن.

بىر مودّت سىنلە آز دانىستىمام،
 آلووندا يانىب، آلىشمامىشام.
 مېنىب اوچمامىشام قانادلارينا،
 جواب وئرمەمىشەم فرىادلارينا.
 سنى آيلندىرىپ، گولدورمەمىشەم،
 سەنە شەھد و شەكر آمدىرمەمىشەم.
 نوازىش گۆرمەمىشەم قارا تىللەرىن،
 مەنە روھ وئرمەمىشەم شىرىن دىللەرىن.
 سىنەن رەقىبىنلە آيلندىم حەتتا
 سىنەن آۋز يانىندا، آۋز اوڭاغىندا،
 كەدرلى - كەدرلى باخدىن اوزومە،
 مەنە مەنا وئىرىدىن ھەر بىر سۆزومە.
 بۇتۇن بۇنلارايە گۆرۈردۈن يەنە
 نەزىرىم، اورىم سەنەدىر، سەنە.
 دوزدور پىرى جىگىم ھامىسى بۇنلار،
 لەكىن بىلىردىنمى قلىمەنە نە وار؟
 بۇلاق آدلانارمى سۇسوز بىر زۇلاق؟
 ايشىق ياغدىرارمى ياغسىز بىر چىراق؟
 عطىرلە، چىچەكلە دىندىرر يەقىن -
 حەقىقىي عاشىقلار آۋز سۇڭىلىسىن.
 بۇ مودّت گەتتىمىشەم باشقا گولشەنە
 كى، تازە چىچەكلەر تۇپلايم سەنە.

تازا داراق تاييب تئلين داراييم،
 گئتتديم قلىين اوخشار عطر آراييم.
 سنى من بيهوده ترك ائتمزايديم،
 گوزوندن بير آن دا من ائتمزايديم.
 سن ياخشى بيليرسن منيم جانيمسان،
 وارليغيم، حياتيم، ايستى قانيمسان،
 اگر سن اولماسان اولرديم چوخدان،
 سنسيز حيات منه قورو بيابان.
 گور نه لر گتيرديم سنه گوزليم،
 تازا رنگ آلاجاك شعريم، غزليم،
 گور بو اينجيلره تاي اولارمى هئچ،
 گور بونون ايشيغى قارالارمى هئچ
 بو ابونواسين غزل ديوانى،
 اونون خمرياتى، اونون جنانى،
 بو امرؤالقيسين صحرا چيچگى،
 بو دا الشالينين ان سون ديلگى.
 بو الاعشى دير جامى الينده،
 شرابدان ايچهرك شعري ديلينده،
 بو اخطل، معرى، بو دا يازيجى،
 تاپميشام باغيندان ان گوزل اييجى.
 بو المتنبي دير، بو دا شنفه،
 بو ابوريعه، بو دا عنتره،

بو الياتى دىر، بو جواھىرى،
 سۇزون ايلاھىسى، شعرىن ساحىرى،
 بۇيوك بىر خزنەنىن بودور آجارى،
 آل گۈزل سئوگىلىم، آل ساخلا بارى.
 اورادا مىنلرجه گول وار، چىچك وار،
 اورادا اينجى وار، الوان ايىك وار.
 گۈندە بىر اينجى تاخ، بىر عطير قوخو،
 هر گون او گولشندن بىر نغمە اوخو.
 گوللرى در، قوخو، مست اول سۇزون ياز،
 اوللاردان ايلھام آل، لاکين اوزون ياز.
 گۈزلىم، بو ايدى ھىجرانا سبب،
 دوداغان تبسم قوندو نه عجب !

باكى - ۱۹۶۲/۱/۸

۱۳۴۱/۱۰/۱۸

قارىنا دايم اولسا كىم بندە
 دوشە جكدىر ھمىشە ليك بندە
 سۇز دوشندە شرفدن، عزتدن،
 اولاجا قدىر بينالى شرمندە،
 ھدفىن يوكسك انت، قارىندان كنج
 وارسا آزادليغا ھوس سندە.

حقيقتين گوجو!!

حق سۆز بوغولار، ليك حقيقت ياشار آخير،
 فريادين آزاد سسلره ائللر قوشار آخير
 بير يترده كي، عاليملره كورلار اولار رهبر،
 عاقيل كيشي لر سؤسا دا بش گون، جوشار آخير
 بش گون اولونار سد اوנו جوشقون سئلين، آما،
 قانون طبعدي كي، سدن داشار آخير
 قورد اولسا چوبان، بوش قالا جاقدير قوزولاردان،
 ياشيل چمن، آما دولاجاقدير ديشار آخير
 گوردو كده بير عاريف قوجامان بير ائلي داردا،
 آيديندي- دئدي-، شيرواني قيرقي آشار آخير
 كسمير دئهر ك، ال چكيب اوميديني كسمه،
 بير گون كؤتوگو، بيل، كسه جكدير ميشار آخير
 حقي وئرن اولماز، گر ك آلماق اوנו زورلا،
 حق ايسته ييسن، سؤسما، ايگيت چارپيشار آخير
 ائل وولقانيبا باخما كي ساكيتلشيب ايندي
 قليبند كي آتشله يانيب اودلاشار آخير
؟..... اولوب قاتيل اگر، ائنه ده گويدن،
 داغ اولسادا، خلقين غضبيندن چاشار آخير
 هر قدر كي، پوفلنسه شيشر، ظاهريره باخما،
 يئلدير ايچي چون پارتلايا جاقدير بو شار آخير

نور ائله جیسی فریاد ائله یر، اینله مز آمما،

مؤحتلره حَقِّین آرایان تابلاشلار آخیر.

«گولشن» کی، سئویر خلقلین اؤزوندن داها آرتیق،

ائلدن سئوایی هر نه کی وارسا، بوشار آخیر.

باکی - ۱۹۶۲/۱/۱۹

۱۳۴۱/۱۰/۲۹

تهرانین طلبه و مکتبلی لرینه

یئنه دالغالانميسان ای وطن،

داها قوی بو دالغالارین جوْشا.

یارامیر سکوت آدیوانه دن،

قارا گونلرین ییتیشیر باشا.

او سکوتایر داها وئر مکان.

اؤمودوم، دیلگیم، وطنیم، ائلیم،

تیکیلیب مودام سنه گؤزلریم،

اگر اوْلماسان، بو کولر بئلیم،

سنه دیر فقط، سنه سؤزلریم.

سنه گؤز تیکیلیدی بوتون جهان.

سنی آغ گونه چیخاریم دئییه،

داغیلیدی هر یانا اؤولادین،

يئنه غم توتوبدور اوزون ييه؟

يئتيشيدي هر يانا فريادين.

نه ديلر سه ائل، آلا ر هر زامان

سنی، هر قوشون کی، اوچور موسان،

اونودارسا، باغرينی قان توتا،

گوزو سندن هر بيری نين بير آن

ياينارسا، دردلی دوْمان توتا،

دوشه خوار اوْلا، اوْله بی نیشان.

اؤز اليندن اوْم فقط آغ گونون،

منيم آغ گونوم سنه باغليدير،

ياد اليله برکيه جکک دويون،

سينه ن اؤز گه دن هله داغليدير.

سینا قوْی سکوت، اوْجالا فغان.

قفسه دوشن قوشام، ای آنا،

آچاجاق قفسی سنين الين.

سوْسورام، يئنه، باخيپ هر يانا،

آريرام سین نفسين، يئلين.

قوجارق منی، اوْپه بير زامان،

آلا قوینونا ساوالان، سهند،
 او میسو و کی، وئردی منه او جان،
 او میسو و کی، اوردان اولوب روان
 قوجا قیلقمیش ابدیتته،
 یول آجیب بوتون بشریتته.

باکی - ۱۹۶۲/۱/۲۲

۱۳۴۱/۱۱/۲

حکایت

هر گونون اوز نغمه سی، اوز دردی وار
 هر چیچه یین موئسی، همدردی وار،
 سؤیله دی بیر عاریف - شیرین سخن
 ایسته دی قاپسین بیرینی ایت دونن.
 هر نه چالیشدی بو موعلیم بابا
 بیر جوره ایتدن یاخاسین قورتارا،
 اولمادی، ایت کیپله دی بیچاره نی،
 تاپدی موعلیم بابا سون چاره نی،
 چیرمالاییب شالوارینی - قاپ بونو
 جیرما و لاکین، - دئدی، رحم ائت اونو.
 تکجه بو شالواردی منیم دؤولتیم،
 اولماسا، اولماز چوره گیم، حورمتم.

باکی - ۱۹۶۲/۲/۱۵

۱۳۴۱/۱۱/۲۶

آناجان

آخ نه شیریندیر، نه عزیزدیر وطن!
 غربته بئل باغلادییم وقتدن
 آختاریرام قلییمی سینه مده من،
 آختاریرام، تاپمیرام آمما نیشان!

اورد ایتیپ، یا قوجا تبریزده دیر،
 داغ، دره ده، باغدا، یا کهریزده دیر،
 یا ساوالاندا، یا سهنیزده دیر،
 اوردان اوزاق چون یاشایانماز بیر آن.

هارد اکی، بیر لاله بزهر یایلاغی،
 هارد اکی چایلار سووارار تورپاغی،
 ارکی اؤپن دمده گونش صبح چاغی،
 اورد اکی قلیمدی منیم چیرینان!

جسمیم اگر همه شه غربتده دیر،
 غمده، کدرده، آجی مؤحتتده دیر،
 روحوم همیشه اورداد بدده دیر، (بندده دیر)
 سئیر ائله بیر داغ- داشینی هر زامان.

باکی - ۱۹۶۲/۲/۲

۱۳۴۱/۱۱/۳

هستی نسیم!

منم آن نسیم سحر گهی
 که، دلم سراجۀ موجهاست،
 نه به سنگ خارۀ زبون شوم،
 نه ز کوه و صخره کنم هراس؛
 به حسیض دل ندهم دمی،
 پر همتم پی اوجهاست.

همه جنب و جوش و تلاطم،
 تک و پوست کنه وجود من.
 بود این غمم
 که، گذشت گنبد نیلگون،
 زره جفا، حسد و ستم
 شکند پرَم!

منگر به ظاهر و مستی ام
 که، گهی به کوهم و گه چمن؛
 منگر که، نغمه زنان گذر
 کنم از دیار شباب عمر،
 به دیار و کوی دگر شوم.
 منگر به ظاهر و مستی ام

که، نه جای دارم و نی مقر؛
 خود بی قراری و جنب و جوش،
 تک و پو و بانگ نی و خروش
 بود اصل مایه هستیم!!

منگر بر این تک و پوی من،
 به غریو سرسری ام مخند
 که، حیات من نبود جز این.
 رسد ار دمی که، به شهرم بزنند بند،
 نبود دگر نه زمین، نه من.
 نکند خدا
 که، رسد فرا
 نه چنان غمی،
 نه چنان دمی.

به سکوت دشمنم از ازل،
 حرکت نهاد من است چون
 که، بزاید از آن غل و تیرگی
 و از این حرارت و روشنی.

من از اینکه جنگل بی کران
همه شب به خواب گران رود،
و در آن سکوت بلا سرود
ره مرگ می سپرد هر آن،
نگران شوم.

به سرود و زخمه ساز و چنگ
به درون بیشه کنم صدا،
به سرای پرده برگها
جولان نموده دهم صلا
که، حجاب خواب برافکنید،
احدی نزیسته جاودان،
همه شادمان

ز سرور زمزمه سر کنید.
همه چون تنی.

به سحرگاهان و شبانگاهان
به سرود و نغمه ادا کنید
به طلوع شمس درودها،
به شنای ماه سرودها،
همه تازیانه شاخه ها
بگذار جنبد و بشکند
ز حریم بیشه سکوت را.

ز جهان بحر گذر کنم،
 ر جنوب و باختر و شمال
 بیرم چنانکه پرد خیال،
 به لبم سرود و دلم فغان
 که، بجوش و موج بر آ چنان
 که، به لرزه آید از آن هر آن
 دل صخره‌ها!!
 نبود میان تو و سکوت
 نه برادری و نه الفتی.

گذرم ز چشمه کوهسار
 و از آب آن شکنم سکوت
 و کشم ز دست ظریف آن،
 چو سپید ناصیه ساریان
 به سوی گل و مل و کشتزار
 و به همس میدهمش صلا:
 چو رها شوی ز بلای خواب،
 همه رقص گردی و ناز و تاب،
 گذری ز پیچ و خم و گذار،
 کنی عکس شعله آفتاب

و عروس ماه و ستارگان...
 نهمش چو مادر مهربان
 به لبش ز زمزمه‌ها سرود.

به سیاه گیسوی مهوشان
 گذرم گهی و رطر آن
 دل خود ز کف دهم آنچنان
 که، نظام زلف بهم زنم،
 و به زیر گوش چو عاجشان
 به صدای بوسه صلا دهم:
 نرنید بر پر حسن بند،
 نه پسندد عشوه غل و کمند،
 حرکت همیشه دهد کمال
 به صفای حسن و گل و جمال؛
 بگذار رقص کند چو ابر
 جلو الاهه رویتان،
 به سرود من خم مویتان،
 به سپید ناصیه طره‌ها!

به صغیر و چنگ و سرود ظفر
 به سوی چمن بگشایم ار،

چو عقاب پر،
 بزیم سپاه سکوت را
 بهم آنچنان-
 که به رقص آید از آن هر آن
 همه خفتگان، زمین و زمان.
 بدمم به غنچه لاله‌ها
 نفس حیات سحر گهان،
 نه لبانش چون لب نورسان
 بچکانم آتش بوسه‌ها
 و نثار چهره‌شان کنم
 به سپیده دم نم شبنم و بگویمش:
 به دلت اگر چه ز تیره شب
 غم و محنت است و نم شرنگ،
 دل و دیده باز کن و بتاز
 که، به پیشواز خدای نور
 بنموده دیده ز خواب باز
 همه غنچه‌ها به گه و چمن،
 به سرود و همهمه کن بلند
 به غرور پرچم سرخ رنگ!!

تو، ای آنکه یافته‌ای نشان

ز وجود و هستی من کنون،
نکنی گمان
که، به حیطة جولان من
خللی رسد ز مکان و زمان!
نخورد پرم به حدود و کران
نه به بحر مکان،
نه به سیل زمن!

گذرم چو رشته زندگی
ز دل کواکب بی شمر،
همه آسمان بلا حدود
و در آن هر آنچه که، هست و بود،
به نظام من بنهند سر.
همه کاینات و ستارگان:
مه و مهر و زهره و کهکشان
رخ دیو و کشته بی گناه.
کنم آشیان ستم نگون،
ملک ستمگر آن زیون،
و به جای او و به سنگ زمان
بکنم ز کشته او نشان.

زده بند اگر شه و شهنه‌ای
 به خروش فکر و ذکاء بشر،
 شده در محیط چو شب اگر،
 به تپنده دل غل و دشنه‌ای
 و نوشته با رقم طلا
 اثری به ناصیه زمان
 ز خود و جنایت بی حدش،
 به پرطیش زده بند چون،
 بود ار به زیر سیاه خاک،
 پرد ار به قلب ستارگان،
 بدر آرمش ز دل مغاک،
 به زمین کشم از دل کهکشان
 و دهم بر او، دم جنب و جوش
 و سپس به باد سحر گهان
 دهم و بگویمش: ای فلان!
 همه عمر تار و سیاه خود
 به لب و به شهیر فکرها
 زده‌ای چو مهر سکوت و غم،
 تو و بعد از این همه جنب و جوش،
 تو و بعد از این همه سیر و خروش،
 تو و تا ابد حرکت، حرکت!!

بشر آنچه گفته خدا منم،
تک و پو و جنبش بیکران،
همه کاره، لیک چو سوزنم،
همه هستی از من و من از آن،
منم آن نسیم سحر گهان!!

۱۹۶۲/۲/۲۴

۱۳۴۱/۱۲/۵

آناما

ننه، ننه، آی ننه،
بایرام مبارک سنه،
یاز گلسه بولبول گلر،
دوغولدوغو گولشنه.

قوش اوزاغا اوچماسین،
یوواسیندان قاجماسین،
یوواسینی سئومه ییب،
یاد یوواسین آچماسین.

بیرده توفان اولماسین،
چیچکلری یولماسین،
کولدان قوپان چیچکلر
یاد ائللرده سولماسین.

۱۹۶۲/۲/۲۵ - ناکی

۱۳۴۱/۱۲/۷

ابدى صابر

حقير غۇمر سوروب آخر اۆلسه صابرلر
زمان اوْنوتمايلاق.

بیر آينادير او، گلن نسیللر باخیب گۆره جك.
كئچن نسیللرینی اوْردا، آغلايیب گوله جك.
دۇرار، دۇرونجا زامان؛ چیرپینینجا ماوی خزر.
بۇراخماز اوْندا اثر

نه فته لر، نه سازاق.

م. شېسترلی ۱۹۶۲/۵/۲۸

۱۳۴۱/۳/۷

رخشنده نین آرزوسو!

حیدربابا! آدین دوشدو دیللره،
گنّدیپ چاتدی اوزاق- اوزاق ائللره،
قوزولارین داغیلیمیشدی چۆللره،
سسین گلدی سنه دۇندو گۆزلری،
غربت یترده گولّدو بیر آن اوزلری.

سندن قاباق شهریارى کیم بیلدی؟
سنی یازدی، ائله بیل کی، دیریلدی،
آدی بوتون دونیالارا یاییلدى،

بوتون توركلر اوتو بيلدى اوز گولو،
اوتو سايدى اورينه سئوگىلى.

حيدر بابا ! هئچ گلزمى گومانا
سپه لىسپن قوزولارين هر يانا،
گوروم دؤنسون چرخين باغرى آل قانا،
قييدى سنه بو دوزولمز مۇختى،
فصرت تستاءنس بالوحد
گئندلرين اورد ايشرى بوش قالدى،
حيدر بابا بو مۇختىدن سارالدى،
دوزدو، گلن اولمادى، وقت دارالدى،
قوۋوب قاپدى قورد آغزىندان ييرىنى،
اوزو ده لاپ قوزولارين پيرىنى،

حيدر بابا ! بير گون ياتار لپه لر،
ياشيل دوتور گئير يئنه تپه لر،
چوبانلارين قوزولارين سپه لر،
قورد اليندن ايتگين گئند قوزولار،
لپه لرين پنحه سيندن قورتولار.

حيدر بابا ! يئل بولودو قوۋماسا،
ايگيتلرين جاناۋارى بوغماسا،

آغ بير گونش سهنديندن دۇغماسا،
 قوزولارين آيين - شايين اوڭلاماز،
 دۇستون گولمز، دوشمنلرين چاتلاماز.

حيدر بابا! بۇلاقلارين دۇرۇلسون،
 سنه آيرى باخان گۈزلر كۇر اوڭسون،
 خايين اوڭلون اوڭسا، يثرى گۇر اوڭسون،
 سسپين دوشسون فلكلرين كمينه،
 آدين ايسه دۇولتلىرىن جمعينه.
 او يثرلىرىن سايا گلمز گۈزلى،
 اۈزلىرى ده بير - بيريندن مزهلى،
 رخشندهنين اوڭسا اگر غزلى،
 گاه اوخويار همايون، گاه باياتى،
 اۈزو چالار كامانچادا هئراتى،

هارددا قۇرموش آتا - بابا اوڭاغى،
 اوڭسا دا گر قۇرد - قوشون ياتاغى،
 گلر اۈردان يئنه قۇزو سۇراغى،
 هارا گئدر دۇغولدوغو وطندن؟
 گۈز آچديغى، بوى آتديغى چمندن؟

حیدر بابا! قارا گونلر آز اولار،
 قیشدان سوئرا باهار گلر، یاز اولار،
 قورولارین اوئدا کنفی سار اولار،
 چونکی اوخور رخشنده تک گوزلر
 شهر یاردان تورک دیلینده غزللر.

باکی - ۱۹۶۲/۳/۲

۱۳۴۱/۱۲/۱۲

بیر ایل ده غربتده کئچدی!

چیچکلرین یئنه یاز فصلی ارمغان گتیریر،
 دولاندی، کئچدی بیر ایل ده وطندن، ائلدن اوزاق؛
 بیر ایل ده کئچدی، بلی! غملى انتظار ایچره،
 یولونموش عؤمر کیتاییم ایتیردی باشقا وراق،
 کئچن وراقلاری تک قویمادی، یولوندو فقط!!

گئیب چیچکلی لیاسین یئتیشدی شن نوروز،
 چیخارتدی آغ دوتون آرتیق گلین کیمی داغلار،
 یاشیل گئیندی یاماجلار، بولاق آختیدی سوئون،
 گلنلره یئنه گول دسته باغلا بیر باغلار.
 بو صحنه لر منه غربتده تکجه خاطیره دیر.

خيالا اۋيمه لى يم بيرده آغ ساجين آنامين،
 بو ايل ده من آنامين گۆرمه ديم مَلَك اوزونو،
 بو ايل ده گۆرمه ديم اۋز قارداشيملا اۋز باجىمى،
 اۋپنمه ديم يئنه معصوم اۋشاقلار ين گۆزونو،
 سيخانما ديم يئنه من كۆهنه دۇستلار ين الينى.

اولوب گۆزومده شكيل تك، سهندين آغ باشىنى،
 سحر- سحر اۋين آلماس گونش مَلَكَلر تك؛
 گزيب بزنمك اوچون هر سحر صبا گلينى،
 چمنده بارماغىنان عطر آرا چيچك به چيچك.
 بهشت صحنه سيدير سانكى ايمه يير گۆزدن،
 ميشوۋ ياماجلار ينى سئير اندير خيال قاناديم،
 قاجير دۇشونده بۇلوتلار، گزير باشيندا دۇمان؛
 دوشور بياض دوزه، باخ، خسته- خسته كهليكلىر؛
 قوۋور شىكارچى قاجير دسته- دسته آغ جئيران؛
 آخىب سرين سو بۇلاقلاردان اينجه نغمه قوشور.

آخان بو بسته كارا آينا تك باخىب گولوشور
 سحر نسيمينه ناز ائيله ين گلين گوللر؛
 قاتار- قاتار قايدير دۇرنالار، قارانقوشلار،
 اندير چيچك لره قيزغين زاواللى بولبوللر-
 فراق گونلرينين بير به بير شىكاييتىنى.

بزه نمک عشقینه دوشموش سحر صبا گلینی،
 انشیب چیچکلری بارماقلاریلا عطر آراییر،
 یورولمادان گزهرک هئی بوداق- بوداق دولانیر؛
 چیچکلرین دوداغیدان هوسله بال یالاییر؛
 منیم کیمی ایتیریپ سانکی اوزدا اوز اورگین!

طبیعتین الی بیر کؤهنه کار موشاطه کیمی
 آییق قالیب، گئجه بیر- بیر آغاج بوداقلارینا
 مهارت ایله آل- الوان ایپک گئیندیرمیش
 و اینجیلر اله میش گوللرین یاناقلارینا،
 ناخیشلی فرشه داغیتیمیشدی سانکی میرواری.

گیریب بو باغلارایله سانکی آسمان یاریشا،
 بیاض بولوتلارینین شکلینی هر آن دییشیر؛
 چیچک دوزلتسه ده گوی، رنگ ایشینده عاجیزدیر،
 گونون ضیاسی ایله گرچه گاه سما آلیشیر،
 چیراق کیمی یانیری اینجیلر چمنلرده.

بو باغلارین گئجه لر باشقا بیر ملاحتی وار:
 گاه آی گولوب ممه سیندن جهانه سود ساغیلار؛
 فضادا رقص ائدرک گوللره قوتار تورغوت،

بۇلوتلار اوردوسو گاه سيخلاشارسا، گاه داغيلار؛

يانار بير آنليغا گاهدان دا ايلديرىم فانارى،

بودور جوانلىق اوچوندان ايتيرديگيم جنت،

اليم يئتشمەدى بو جنتە بو بايرام دا،

گرک اوچنتى من بيرده سئير اندم مطلق،

موهاجىرتده دمير زيندان ايچره قالسام دا.

بالىق سو آختاراجاق، جىسم روح، كۆرپە آنا !!

۱۹۶۲/۳/۱۲-ش-۱۳۴۲/۱۲/۲۲

وطنيم وارا!

غربتە دئشیر قليمى هر گون يئنى خنجر،

بيلميركى وطنسيز ديلم من، وطنيم وار.

آواره ليگيمدن منى ديوانه سانير او،

آما بونو بيلميركى، بهشت تىك چمنيم وار.

گولدن گوله اوز توتدوغومو سانما هوسدن،

اوردان اوتون واردى گوناھى، نه منيم وار.

اؤز گولشيمين نرگيسينى آختاريرام من،

يوردومدا منيم باشقا گولوم، نسترنيم وار.

اصل قينامازسان منى، گر درديمى بيلسن،

دۇيسان وطنيمده نئچه بير انجمنيم وار.

غربتده نه ائل وار، نه تانیش وار، نه ده احباب،
 غربتده نه ديلدار، نه بير شاد ائلتيم وار.
 غربتده وطن مؤحتى داغدان دا آغيردير،
 غربتده فقط غم دولو بئيت الحزنيم وار.
 مين طعنه يه، تحقيره نيشان بير اور گيمله،
 هر زحمته حاضير دايانان بير بدتيم وار.
 توفانلا دا سار سيلمايان عالمده ووقارى،
 داغلار كيمي بير تيتره مه ين مرد تتيم وار.
 هر مؤحتى آلدیم گوزومه غربته دوشجك،
 داخامدا منيم بير قلميم، بير كفنيم وار.
 اصلينده كفن ساخلا ماسام دا، كنچر امريم،
 چونكى كفنيم تك چوروموش پيرهنيم وار.
 آيريلما رام اصلا نه كفندن، نه قلمدن،
 تا ظاهيرا اينسان گورونن اهرمنيم وار.
 سن رنگ ايله آلداتما منى، بهرهمسى يوخدور.
 يوردومدا منيم گون كيمي دور- عدنيم وار.
 سن ال گؤتوررسن منه ديوانه دئمكن،
 بيلسن وطنيمده نه گوزل ياسمنيم وار.
 سن اوز دتيوى دنله، منه بسدى بو دارى،
 ال چك كى، سنين باشقا، منيم باشقا دنيم وار.

سندن نه دی قورخوم، وطنیمده قوْحامان ائل،
 حقّ آلماق اوچون آتسه بیر باش گئدنیم وار.
 هر مؤحتته یوردومدا دوچار اولسام اگر م،
 فیکر ائيله مرم، فریادیما چون یئتیم وار.
 خلقیمله برابر نئچه مین ایل سیناغیدان
 چیخمیتس آنا دیل، اوْدلو سؤزوم وار، سخیم وار.

باکی - ۱۹۶۲/۳/۱۲

۱۳۴۱/۱۲/۲۲

غربته کیلره

بورونوبدور قوْجا سهند آغ دونا
 ائلیم اوتا آد وئریب آغ ساچ آنا،
 بوْیانسدا مرد سینه سی آل قانا،
 تالانسدا یاد الیه باهاری،
 سارسیلمامیتس ذره قدر ووقاری!

قوْجاغیندا یاتیپ ایگیت آسلانی،
 قوْلو باغلی، دوغما یوردو زیندانی،
 دلی باغلی، قلبی دوْلو عصیانی،
 هاوا آغیر، هر بیر طرف قارانلیق،
 ایلدیریملار پاریلدایر بیر آنلیق.

آنا داغیس فیکری، ذیکری شیرده دیر،

کینلی گۆزو سورتولن زنجیرده دیر.

باخیشلاری گاه گۆیده، گاه یئرده دیر.

دونیا لارا گاه دا یاییر فریادین،

چاغیریر اؤز ایتگین گئدن اؤولادین.

گلین، دئیر، منیم گۆزوم سیزده دیر،

بیلیم کی، اوریز تبریزده دیر.

نجات یولو یادلاردا یوخ، بیزده دیر،

گرک زنجیر اؤز الیزله قیریلین،

اؤز الیزله بو ائل، اوْبا دیریلین.

یاد بو شیرین آچا بیلیمز قفسین،

آسلان آنحاق «داغا سالار نفسین»

داغ قایتاریب، گۆیه سالار بو سسین:

«بۇردا بیر شیر دارد اقالیب باغیریر»^۱

ایتگین گئدن اوْغوللارین چاغیریر.

داغ اوستونه داغی قویان ائل اولار،

بۇلاقلارین سوْیو آخار، سئل اولار،

تک - تک آھلار قوشولارسا، یئل اولار.

^۱ - بو میصراع اؤستاد شهریار دادیر

گلین!- دئیر:- گلین، قیراق زنجیری،
آزاد ائدک اؤز ائوینده بو شیر.

ای وطن چین یوْخو گۆرمز بیکلر،
وطن دئییب، هئی چیرینان اورکلر،
بو سۆزلری سیزه دئسین کولکلر؛
سعادت چین نه گزیر سیز اؤز اغانی،
گلین، گزین ایتیردیگیز تور پاغی.

باکی: - ۱۹۶۲/۳/۱۵

۱۳۴۱/۱۲/۲۵

آنا ما

سویا باخدیدم آخاند، چیچکلره باخاند،
آنام دوشدو یادیم، ایلدیریملار شاخاند،

سوْ آخدی حزین - حزین، سؤیله دی حنکایتین،
قولاق آسدیدم، دئیردی، غربتین شیکایتین.

هر پاییزلار، هر یایلار، میسودان آخار چایلار،
اؤزاق دوشن قوشلاری گلین دئییب، هارایلار.

هر قوشون وار بير آدى، ائشيدر بو فريادى،
 ايستر قايتسين، آمما، باغلى اولار قانادى

باكى - ۱۹۶۲/۶/۲۶

۱۳۴۱/۴/۶

وطن قوشو

بير قوش اوچدو چمندن، آيرى دوشدو وطندن،
 غربته سوروشاردى وطنين هر گلندن.

آخير آجيب قانادين اوچدو غربت چمندن،
 گلدى وطن يوردونا، قورتاردى غم، محنتدن،

باكى - ۱۹۶۳/۲/۶

۱۳۴۲/۱۱/۱۶

اؤلوم جلادا!

سوسوب ديجله، آمما آخير قان يننه،
 وورور قليبينه قورقوشونلار نيشان
 يننه اينله بير تورپاغين سيهسى،
 توتوب هر يئرى قاب- قارا بير دومان.

اولوب اهرمنله بشر اوز به اور،
 ساريلميش ائلين بوينونا بير ايلان،

اۋيانميش سراسيمه ائللر بوتون،
 آچيب سینه سین وور دئیر قهرمان.
 یاریر ائللریم گاه قارائلیقلاری،
 سسى جان وئریب قهرمان باغدادا،
 اۋلوم قیشقیریر هئی، اۋلوم جلادا!

فرات آغلاییر، دیجله قان پوسگورور،
 قیریپ قاندالین اهرمنلر یئنه،
 اۋلوم کؤلگه سالمیش حیات عشقینه،
 قان ایچمکده دیر شن چمنلر یئنه،
 چیچکلر گلیر فئصلین قبرینه،
 توتور هر یثری کۆهنه چنلر یئنه
 گلیر باشقا سس لاکین عماره دن
 دؤیور طبل باش ایمه نلر یئنه،
 گلین سؤیله ییر، ای ایگیتلر، گلین،
 وطن سسله ییر، تثر گلین فریادا،
 اۋلوم ظولمه، درده، اۋلوم جلادا!

بورونموشدور آغ کۆینه یه بیر آنا،
 کولکلر داغیتمیشدیر آغ تئللرین،
 قیزارتمیشدیر آغ سینه سین قورقوشون،

اۋزالديب سراسېمە اۋر اللرين،
 دئير عرشە تاش قالديران داغلارا،
 سن، اى داغلارېم، دۆنماسين سئللرين،
 سن، اى دىجلە، قوۋى كوكرەسېن وارليغين،
 جوشوب چاغلارېم يىردە قوۋى انلارېن،
 انشيتسين جهان فەرمانلار سسېن،
 وۇران دمە سوۋى ضربه اىستىدادا،
 دئسېن داغ دا، دوز دە: اۋلوم جلادا!

اۋيالدير بو سس داغلارې، دوزلرې،
 دنيز تىك جوشور قەرمان ھەر اورىك،
 قوپور اۋز يىرىندىن اىگىتلر تامام،
 قوپور داغ كېمى دۇرد ايل اولكى تىك،
 وطن دارداد، حق ايسە زىندانداير،
 چاپىر آت اۋلوم ياغدېران بېر كولك،
 دۇرور كورد داغدان، عرب صحرادان،
 خىانتىدى بېر آن دۇروب گۈزلەمەك.
 قوشوب اۋز سسېن اۋنلارا تور كىمى
 اىگىتلر گلېر سئل كېمى ايمدادا،
 دئير يىردە، گۈى دە: اۋلوم جلادا!

بو تورپاقدا واردير يانار داغ گوجو،
 تموزى اوتوتماز او داغلار هله،
 ساغالماس بو تترليكدە اهريمين،
 ائله ووردوغو كۆهنه داغلار هله،
 جوشوب، چاغلاييب سئل تىك آخماقدادير
 تموز ايله جوشموش بۇلاقلار هله،
 باش ايمز بو ائل ظلومه عالمدير او
 كى، واردير قاباقدا سيناقلار هله،
 بيلير بصره، عمّاره، كر كوك، نجف،
 دؤنور هر بيرى بير قوچاق فرهادا،
 دئير وار گوجيله: اولوم جلادا!

آتا دوغما اوغلوندان ايستر كؤمك،
 حياتيندا دوشدوكده بير موشگوله،
 بو سسدن اور كلرده شيمشك چاخيپ،
 كئچير قلبدن قلبه ائلدن ائله،
 دنيز تىك جوشوركينه هر سينهده،
 گزيب هر يئرى چؤريلير بير سئل،
 اولوم يا ديريم نغمه تىك سئير ائدير،
 عربلرده، كوردلرده ديلدن ديله،
 بو سس عكس ائديلديكده داغدان داغا،

هر آن گوجله نيب، چئوريلير فريادا،
دئير داغ دا، دوزده، اولوم جلادا!

او ائلر حيات ايسته يير، آند ايچيب
كى، هر بير ضياني گونش سانماسين،
كنچن عصرلر سؤيله يير شرقه هئي
كى، بيرده ياتيپ، اولدلا را يانماسين،
قارانليقلا اهريمينين فيتنه سى
وار اولدوقجا، هئچ رنگه آلدانماسين،
جووشان ديچله، هئيهات سوسماز داها،
بوئو اهرمنلرده قوئى دانماسين،
دورور ائل، جوشور ديچله، تور ياق قوپور،
ياخيندير كى، ائل سون قويوب ظولمته،
دئير: آفرين، قهرمان ميلته !!

باكى - ۱۹۶۳/۲/۲۲

۱۳۴۲/۱۲/۳

ثروت اژدهاسى

تاريخه باخ! سوسور يئنه، جوشمور دنيز نه دن؟

داغلار باخيب سوسور، ياييلير ذيره لرده چن،

سيراب اولور قان ايله، يانير آتش ايچره هئي،
 گويدن فقط ياغيش ديله ير كن سوسوز چمن،
 كنجميش كيمين بو گون ده جينايت كيتابي دير،
 قان توكمه يه، جينايتيه آلتوندو حؤكم ائدن.
 بير قطره نثفت اوچون توكولور مين جه قطره قان.

اي حق اوچون حياتي بوئو چارپيشان بشر!
 حقي آلينجا گورمه ليسن، اي يازيق، نه لر؟!
 آزادليق ايسته سن دئشه جك قورقوشون سينه ن،
 حق سوز دئسن تيكردو داغين طولم، فيتنه، شر،
 حرّيت ايسته سن، سنه زيندان نصيب اولار،
 اود ياغديرار موحارييه، صولح ايسته سن اكر،
 قانون دئسن چوماق گوره سن، گول دئسن تيكان.

ايرانلنين گوناھي نه دير، باغليدير قولو؟
 ثروت سوسوزدو چونكي، بشردن قان ايسته يير،
 باغدادلي حقي ايسته دي چون، آخدي قان سئلي،
 قان سئلريله دردینه پول درمان ايسته يير.
 ثروت ايلاندي، صاحبي ضحاکدير اوئون،
 هر آن اوئون ياشايشي بير اينسان ايسته يير.
 دويماز بو اردها نه قدر وئرمه ييبسه جان.

بیر داملا قاندى اهرمنه نثفت داملاسى،

بیر آندا اولسا، سون قويا بيلمز جينايته،

قاندا بوغولمايىنجا عرب، كورد، فارس، تورك،

پول يانغيسى انيس اولاي بيلمز سعادت،

قان ياغديرير عيراقا بوگون نثفت اوچون فقط،

لاکين او، كور کيميندى، باخانماز نهايت،

طوفان بيچر كولک اکن آخیردا بی گومان.

میلیتین، آداملیغین، اوز تاریخین قانیب،

اثللر آیللسا، حقیق آنیب، وئرسه ال-اله،

بیگانه نین سازيلا اگر اوینامازسا او،

ایرماق تک هر طرفدن آخیب دؤنسه لر سئله،

گر بیر- بیرین دؤین گوجو بیرلته پنجه تک،

جلاد اؤنونده دؤنسه له بیر کو کره یین یئله،

عیفرت - مرگه وئرمز اولار بیرجه آن آمان!!

باکی - ۱۹۶۳/۳/۵

۱۳۴۲/۱۲/۱۵

قاييتماق ايسته ييرم!

جالاندى گون گون، آيلار دولاندى، ايل كنجدى،
 اون آلتى ياز چيچگين سول دوروب داغيتدى زامان،
 گونشلا اويدو سحر شرقى، غربى آخشلار،
 قارالدى شام چاغى مينلرجه صويح آغارميشدان،
 ولاكين اونلارا حسرت قاليب گوزوم، كونلوم،
 وطن هاواسيني اودماقدان اوترو تكلجه بير آن
 قاييتماق ايسته ييرم، گوزله يير او تايدا منيم
 آنام، ائليم، وطنيم!

سهند، ائينالى، ارک قلعه سى، ميشوو، ساوالان،
 دومانلايب گونو- گوندىن اولور گوزومده خيال،
 زامان سيلير نظريمدن دوغولدى غوم او ائوى،
 خيال اولور منه تبريز، مراغا، خوى، خالخال،
 عزيز بو خاطيره لردير حياتيميز در حال
 قاييتماق ايسته ييرم، گوزله يير او تايدا منيم
 آنام، ائليم، وطنيم!!

دويوشده قان آخيدان، جبهه لرده سینه گرن،
 عينا دلى فعله م ايله قول- قول دايانماق اوچون،

فلاکت ایجره اکنلر، بیچنلرین دیلگین،

اؤینده، تارالاریندا یاخیندان آنماق اوچون،

اود ایجره یانماغی اوستون توتان ضیالی لارین،

شریک اؤلوب غمین، آتشینده یانماق اوچون،

قاییتماق ایسته ییرم، گۆزله ییر او تایدان منیم

آنام، ائلیم، وطنیم !!

اکن یقین بیچه جک، ایشله یین ده دیشله یه جک،

آلین تری آخیدانلار دَرَر الیه بارین،

بوتون جهان ائشیدیر نعره سین «قیزیل قالا» دان،

باش آیمه ییب دؤیوشن قهرمان او جارچیلارین،

یارارسا دا دؤشونو تازیانه، باش آیمز،

سینه مله دادماق اوچون زهرینی او قامچیلارین

قاییتماق ایسته ییرم، گۆزله ییر او تایدان منیم

آنام، ائلیم، وطنیم !!

یئتمیرلر ایله، سفیللرله اوتلارین المین،

فلاکتین، کدرین، غصه سین بؤلوشمک اوچون،

دؤیوشچولرله دوروب مرد تک چیگین چیگینه،

وئروشدا اوتلار ایله ال وئریب اؤپوشمک اوچون،

ایگیت کیمی گره رک سینه بیرگه گولله لر،

اۆلوم ساچان شاه ايله اوز- اوزه دۇرۇشماق اوچون
قايتماق ايسته ييرم، گۆزله يير او تايىدا منيم
آنام، انليم، وطنيم !!
باكى ۱۳۴۲/۱۲/۱۳ --- ۱۹۶۳/۳/۶

وطن چيچگى!!

يارىب هئى سينه مين باغين غربت
ائله يير شوخم رحمىز خيش تىك،
گونده مين بير توخوم سپير، آمما
بيتير آنجاق وطن آديندا چيچىك!!

باكى - ۱۹۶۳/۴/۳
۱۳۴۲/۱/۱۴

نئيليسن، گۆزل، چيچه يى؟

باش ايديم حوسنونه، گۆردو كده بير گۆزل ملكى.
تبسم ايله سلام آلدى، سؤيله دى:
- قوخوردوم عطرىنى، اولسايدى بير قيزيل گول اگر !!
- تاپىنجا گول باخيشيزدان آلاولانان اورگى...؟!
ياناقلاريندا چيچىكلندى تر قيزيل گوللر.

- قیزیل گولون وارایمیش، نیله سین، گولوم، چیچه یی؟!
دئدی کده، تیکدی گوروو تورپاغا و تر چيله دی!!

باکی - ۱۹۶۳/۱۱/۱۲

۱۳۴۲/۸/۲۱

سارسیلما!

ووردوقجا سیللی چؤهره وه ظولمت زامان- زامان
آلنین سحر اوفوقلری تکک پوسگورنده قان،
سارسیماسین ایراده وی ظولمتله چن- دومان
بیر دم نسیمه باغلی فضائین دومانلیغی؛
جوشسون سینهنده نیفرت، آلوولانسین اینتیقام،
قلبین چیخار، گونش کیمی، بوغ زیل قارانلیغی!!

باکی - ۱۹۶۳/۱۲/۱۴

۱۳۴۲/۹/۲۳

قورویار ائل اؤزو شرافتینی

سوؤت آذربایجانینی نین حیزب و دؤولت رهبرلری، تئزارین آذربایجان
جمهوریتینی اؤدلایب اشغال ائتمه سی نین ۱۵۰- ایللیگینی بایرام توتدولار؟؟!

دالغين خزر دى سؤيله ينى بو روايتين،
 ملت اؤلنده، بايرام اندر اؤز اسارتين.
 «آزاد اولوب بو ائل» ائل آديندان دئين نؤكر
 اوور شليگ ايله پرده له بير اؤز خيانتين.
 بابك اطاعت ائتمه دي باغدادا، حالبو كي،
 يالتاقليغا شباهتي يوخدور اطاعتين.
 عاريف دئيميشدى: توپ اوجالار، ائسه گر سقوط،
 چوخ فرقى وار سقوط ايله آما رذالتين.
 اولموش بو خلق، يوخسا اوچالدار سسين. بلى!
 مفهومو عئيني دير اولوم ايله عطالتين؟!
 نوروز گلنده قيتليق اولور، آخماير سو دا،
 مجبورى تا كي، ترك ائله سين ائل اؤز عادتين.
 ساتماقدا دير قيزا، قيزيلا، بوئش رياسته
 باشچى وطن دياريني، عاليم شهامتين

جوئشقون خزر دى سؤيله يه نى بو حقيقتين،
 هر ائل گر ك اؤزو قوروسون اؤز شرافتين.
 دريا كيمي سوسارسا ائل، آخير جوئشار، بلى!
 افسانه نين شيرين بيلر ائلر نهايتين.

بیرلیک

اگر کوتله قالخیب حیات ایسته سه
 وئرر حؤکمون آخرده بیر گون زامان
 داغیلسین نهایت گرک بندلر
 سؤکولمز می ظولمتدن آخرده دان؟
 ائلین بیرلیگی سیلکه لر داغلاری
 دایانماز اؤنوند نه سؤلطان، نه خان؟
 چکیب اهرمن خلقی زنجیره لئیک
 همیشه گونو اؤرته بیلمز دومان
 باش آییمب ائلیم، دۇرمادان چیرپینیر
 قۇل اولماز ائلیم آذرستان اینان
 اگر چکسه ائللیکله خلقیم قیلینج،
 بوغار ظولمتی، قویماز اوندان یشان
 دؤیوشلرله آلمیش ائلیم حقیقی
 نئجه آلدی سردار ستارخان.
 اؤنون چاره سی تکجه بیرلیکده دیر.
 او بیرلشسه قاینار دامارلاردا قان.

تک بیتلر

اگر ال چکسه اینسانلیقدان اینسان،

قالان اینساندی، یا قویروقسوز حیوان؟

ایش باشیندا اوتورسا ائششکلر

پول گورنده قولاقلارین شکلر.

باکی - ۱۹۶۴/۲/۲۷

۱۳۴۳/۱۲/۸ -

ایش تئر پوزولارسا، تئر دوزلمز،

حقّ اینجه‌له‌شر، ولی اوزولمز.

باکی - ۱۹۶۴/۲/۲۷

۱۳۴۳/۱۲/۸

چایلار دنیزه آخارسا، دولماز،

حقّ همه‌شه داردادیرسا، سولماز.

باکی - ۱۹۶۴/۲/۲۷

۱۳۴۳/۱۲/۸

بولبول گول آختارار!

دیوان توتاندا قلیمه، آی قیز، غم اوږدوسو،

درمانی سده‌دیر؛

بولبول گول آختارار!

كۆنلۈن سىيخاندا غەصە، خىيالىندا كىم گزەر؟
 آختاردىغىن گولۈن دە گولۈستانى مەندە دىر؛
 گول بولبول آختارار.
 بولبول گول ايله اىستەدىگى دم، رقىب سىز،
 خلوت چمەندە دىر !!

باكى. - ۱۹۶۴/۳/۴.

۱۳۴۳/۱۲/۱۴

هر اينسانين عۆمرو بير كىتابدير،

لاكىن يازىلىر آخار سۇلاردا،

ائل چىن ياشايان ياشار زامانلا،

باغلار يۇوا چونكى دۇيغولاردا.

باكى - ۱۹۶۴/۲/۲۷

۱۳۴۳/۱۲/۷

بند قۇران و قىران اينسان!

اۇد ساچان بير اوڭاقدير اوفوقلر،

اۇرتونوب زعفراندا شالىنا،

عاشيقين چۆھرەسى تىك سارالمىش،

گون انىر بير اۇزاق داغ دالىنا.

سانكى داغ اودلانيب اولدو وولقان.

گوننده ليك گريدشيدن يورولموش،

قيسقانيب آتماير اينه، سانجاق،

سئير ائدير تورپاغى خسته - خسته،

سانكى اون دورد ياشار قيز اوتانجاق

اورتورو چؤهره سين ياشماغينان،

باخ دئير، گور نه دير بير گؤز لليك،

حوسندن غافيل اولما، اى انسان،

بير شيرين باده دير آنجاق عؤمرون،

بير كره دادميش هر بير كس اوندان،

گورمه سن، چيخسا بيرده كاماندان.

باخماير لاکين اينسان بو حوسنه،

چارپيشيب زيندانين ييخماق ايستير،

تا ييخير، بند قورور اؤر اليله،

تر توكوب بنددن چيخماق ايستير،

سؤيله يير: قيرماسام وئرمم جان.

دایان بیر دردلشک آیلین کئونول
دردیمی سربله بیم، سن ده بیر آزرگول

هزار کوه گرت سد راه شونند
هزار ره گرت از پا در افکنند به ایست
(پروین اعتصامی)
مینلرجه داغ کسرسه یولون سن دایانما گئت
مینلرجه یول سالار سا آیاقدان، بیخیلما، دور!
(م. ت. زهتابی)

بیر تاشکند خاطیره سی

۱۹۶۴- نجو ایله ده، سوؤت آذربایجان دؤولت اونیوئرسیتیه سینین شرق فاکولته-
سینده تدریس ائتدیگیم زامان سنتیاییرین ۲۶-۲۳ نده تاشکندده تشکیل تاپان
«ایران فیلولوقیاسی» کونفرانسیندا ایشتیراک ائدن نماینده لر جزوونده، آذربایجان
دؤولت اونیوئرسیتیه سی طرفیندن تاشکند گتمیش ایدیم. اورتا آسیا ائتدیگیم بو
سفردن ایستیفاده ائده رک سمرقند شهرین تاریخی آئیده لرینی گؤرمک
آرزوسوندا ایدیم. بو مقصدله آشاغیداکی بیئلری تورک و فارس دیلرینده
یازیب، کونفرانسین تشکیلات کؤمیتیه سی صدری شا اسلام شا ممدوفا وئردیم:

ای دوست، دئدیم زیارتیندن

قلیمده شکر اکیر بو تاشکند

دوستوم دندى: چونكى بۇردا سىر وار،
 من بيلمه ييرم بو سىرى هر چند،
 خاطيرلاناږ آي گۇرندە اولدور،
 تاشكندى گۇرندە ده سمرقند،
 يوڭخدور بۇرادا دئديم تعجب،
 اكديكده، شكر ثمر وئرر قند.

تاشكند - ۱۹۶۴/۹/۲۲

۱۳۴۳/۶/۳۱

غربتده كى دوستلار!

دۇستلار!
 قۇرشون كيمي غربتده «وطنسيزليك» آغيردير.
 وارديرمى وطن آيريليغيندان دا بۇيوك غم؟!
 غربتده اگر گولسه دۇداقلار، كۇنول آغلار،
 سيمادا گولوش حۇكم سورر، قلبده ماتم!
 جنت كيمي ائولر تيكه غربتده گر اينسان،
 توئى شنليگى تكت كئچسه اوئون دملرى دايم،
 گر اولسا دا سۇلطان،
 باش آيسه ده هر امرينه عالم،
 هر بير طرفى اولسا دا گولشن،
 يوڭ چاره، وطن دردى اوئون قليبى داغلار،

آيريلماز اوتون كۈنلو غۇمورلو ك وطينندن،
آيريلسا، آدام آد وئره ييلمز اوتنا ويجدان!!

دۇستلار!

داغلار چكيب البته سيزين قلبوزه تحقير
غربتده منيم تەك.

سيزلر ده باخيب، دينمه ميسيز من كيمي بى شك،
شخصييتينيز تاپدالانان وقتده جوشدوز،
لاكين ديزين ساده جه بير جوشماسى تەك بوئش و اۇغورسوز
ايللرجه دئشيب سينه مى، خنجر كيمي سۇسماق،
سس سيز سوزولوب قليمه قانلار،

لاكين نه علاجيم!

قلبيزده گول آچميشدى يقين آرزو و ايستەك،
لاكين نجه كى دان سۇكولنده باتار اولدوز،
ايللر كئچيب اوتلار دا سۇلوب آستاجا بير- بير،
غربت يئلى ده اوستونه نسيان تۇزو سېميش.

دۇستلار!

الدىن سيزى گوندوز سالىرى غربت عذابى،
قلبيزدن اۇچور شنليك، اوزوندن ده تېسّم،
آنچاق قوناغيز غمدى، كدردى،

رۇيادا وطندىر يئنه هردن بير ايچيردير
 شن خاطيره لرله دولو سئودالى شرايى،
 حيس اتميرم ايچديكده بو مئيدن غمى، دردى.
 آنجاق منى غملر دنيزيندن او گنجيردير.
 غربته او شاقليقلا وطن خاطيره سيندن
 بير دادلى شراب ايچمه ميشم من!!

دوستلار!

غربته عزيزدير وطنين هر ايزى قله،
 لاي- لاي كيمي شيريندير اوتون هر سوزو قله.
 سيمكدن اوتور غملريزه نغمه گولابى،
 من گوندريرم سيزلره شن نغمه لى بولبول،
 بير سئيره كى سيزدن سورا ديل آچدى چمنده،
 باطيل ائله ميش نغمه سى قان رنگلى شرايى.
 من گوندريرم سيزلره قىپ- قيرمىزى بير گول،
 بير گول كى بيتيب لاپ قوجا تبريزده، وطنده،
 مين نغمه سى، مين لايلاسى، مين جنتى واردير،
 هر كلمه سى بير خاطيره دير كئچميشينىزدن،
 هر سطرى او شاقليق چاغينىزدير،
 هر سطرى وطندير،
 هر بندى او شاقليقدا گزن اوز باغينىزدير،

«حیدر بابا» دیر بئیتلری گوللو چمن دیر
 پارلاق دیری بیر آینا دیر او، نغمه سی ش - شن،
 کیم باخساندر سئیر، اوز اوشاقلیق چاغین اوندا،
 سئیر ائیلە یە جکسیز وطنین هر داغین اوندا.
 بوندان دا گۆزل هدیە مگر وار؟!!

دوستانلار!

تبریز گولو قوی غملریزه اود وورا هر دم،
 قوی مؤحتە شادلیق توتا ماتم
 قوی هر سحر_ آخشام خیالیزار کی دولاشسین،
 قافلاتینی گزسین، یامی آشسین،
 گزسین و ائشیتسین کی، وطن هر سحر، آخشام.
 دونیالارا توز تک سپەلنمیش
 اولادینا ینللرله وئریر بیر بئله پیغام:
 آغوشوم آچقیدیر سیزه هر آن،
 چو خدانندی سعادت آچاریز ایتمیش اثرسیز،
 غربتده یوخ، آما اوتو یوردوزدا ایتیردیز!
 وحدتله نهایت چاتاجاق آخیرا ذیلت،
 لطف او مماغینیز بسدی داها یاد قاپیلاردان،
 قانلار تۆکولوب تا آله گلیمیش بو شرافت،
 بابکله دیر بیلدیمسه، ختائیلە او جالدیم،

ستارلا شرف تاجيني آلدیم،
 تومروس ياشاديدير مني ان اسكي زاماندان،
 شأنيم، شرفيمدن.
 اسگيلتمه يه يوڭ حَقَّينيز، آرتيرماسانيز گر،
 اسگيلمز آدام اؤلسه ايگيت تَك وطننده،
 غربتده ساتيب يوردونو تخت اوسته اؤلنلر
 تحقيردير اينسانليغا آدلانسالار اينسان!
 تحقير اولونارسام، سالارام قليبزه آذر،
 بسدير قايدين!!

باكي - ۱۹۶۵/۷/۱۲ - ۱۳۴۴/۴/۲۱

نئيله سين؟

عاشيق وفاسيز اؤلسا اگر، يار نئيله سين؟
 مين درده اولماسين دا گيريفتار، نئيله سين؟
 بولبول اندر شيكاييتيني خاردان گوله،
 اؤلسا گول ايله ال بير اگر خار نئيله سين؟
 مئىخوارلار هميشه اؤمار ايچكى ساقيدن،
 مئىخانه چيله اؤلسا او همكار، نئيله سين؟
 دؤولت اگر يئر ايله سؤيؤن آلسا كندچينين،
 غربت ديارا گئتمه سه ناچار، نئيله سين؟

مېلت گر ك حۇكومتە ائتسین شىكايىتىن،
 آما حۇكومت اولسا سىتمكار، نىلەسین؟
 مېلت قۇرار، بو رسمدى، هر يىردە دۇولتى
 بىگانه قۇرسا دۇولتى، احرار نىلەسین؟
 كهریز اولوبدو ثروتى دائم گونئىلى نین،
 دۇولت اوتو قۇرۇتسا، چركدار نىلەسین؟
 حاكیم یئسە، وزیر تالاسا، شاه اوغورلاسا،
 نسل - جوان اگر قالا بىكار، نىلەسین؟
 گر حق بوغولسا، عدل آياقلانسا ظولمدن،
 عصيانا قالماسین دا جوانلار، نىلەسین؟
 حۇكم ائتسە گر آلیش - وئرىشە اجنبى، يهود،
 ھای سالماسین دا مردم - بازار، نىلەسین؟
 فیسق و فجورو یایسا اگر شاه مملکت،
 اولدناماسین بو حالته دیندار، نىلەسین؟
 گر تیخسا بیر نفر، مینی باخسا هوروت - هوروت،
 آجلار نہایت اولماسین اشرار، نىلەسین؟
 چۇستردە یۇخدور ایش، نەدە تهراندا وار چۇرك،
 ایندى گۇرك فقیر گۇھنکار نىلەسین؟
 مکتب آچیلدى، یۇخدو ولی علمدن خبر،
 عالیم اولان بئش، اون کیشی گر وار نىلەسین؟

مامورى لوت، اكينچيسى آج، فهلهسى سفيل،
 يادلار دا سويسا، ميلت بيزار نئيله سين؟
 سوسدوقدا ائل قوين كيمي، ويجدانى اينجيدير،
 بير سوز دئينده گورلور اونو دار نئيله سين؟
 ماشين گونئيده چوخدو، سورورلر بئار- بئار،
 لاکين پوزولسا، بيلميرى بىعار نئيله سين؟
 معجز دئيردى: بوغدا وئريب ايگنه آلماسا،
 ايرائلى لوتدور، بيلمه يه جك زار نئيله سين.
 ايگنه دوزلمه دى، بو كى هئچ، ايندى بيلميرى
 گر بوغداسين دا وئرمه سه كفار، نئيله سين.
 اينسانلار آيدا گزمه ده، بيلمير گونئيلير
 شيرنك توتاندا آلما، اوزوم، نار، نئيله سين؟
 آزاد اولارسا، «گولشن»، ائلين چاره سين تاپار،
 آنلار هميشه ميلت بيدار نئيله سين؟

باكى - ۱۹۶۵

هجري شمسي ۱۳۴۴

نقل رفا الامير عبدالقادر الجزايري (الاخبار) ۱۹۶۶/۷/۱۰

يوز ايل اوئتدو، ترك ائتدى «قادر» ائلين،
 يوز ايل اوئتدو غربتده يۇمموش گوزون،

دئمیشدی او لا کین قودوز یادلارا
پولاددان دا کسگین سوزون.

او ترک ائتدی یوردونسا، باش ایمه دی،
یادا، قهرمان دوستو شامیل کیمی،
میثلسیزدی شاهینه آزاد فضا،
و اوستوندو مرده حیاتدان شرف.
زامان دفترینده یازارکن آدین،
دئدی: قوی گلیب یاد پوزا!

او ترک ائتمه گیلە ائلین، توپراغین،
ایگیتلیک یولون خلقه وئرمیش نیشان.
فیرنگه، دئمیش خلقینه، ایمه باش،
زامان گلسه، قویما داش اوستونده داش،
قورو اوز دیلین، عادتین؛
اوفوق آیناسین دائم اوتمز دومان.
گولر گون، گولومسر زامان.
گلیب گوررم اوندا سنین نوراغین...

زامان کئچدی، گون گلدی، تا جوشدو ائل،
چیچکلندی ایستکلری قادیرین.

یو یوب یادلارین لگه سین سیلیدی ائل،
 جزایرده قو شدو اوزون ائلله،
 آدی دوشدو دؤولتلرین جونگوننا،
 ائلی چیخدی آزاد گونه،
 کسیدلی او یترندن ده یاد تاپداغی،
 نسیم اسدی، سیلیدی اورکدن داغی.
 خیلاص ائتدی آزاد دیار
 یوز ایلیک غریلیکدن اوز اوغلونو.
 نه گوج وارسا، بیر مستقیل ائلده وار!!

خیلاص ائتدی اوز قهرمان اوغلونو
 آزاد بیر دیار.
 او یوب قو جلدو مؤ حکم او تو.

دوزونده چیچکلر، سهن دینده قار،
 سن ای قهرمانلار دوغان بیر دیار!
 سن ای بابکه، ستارا سود وئرن!
 دوشونده بویو تموش ختائی لری،
 قیزیل باش فدائی لری!
 سن ای اودلاری سؤنمه یین!
 سن ای سینه سینده کدر.

/ داغ قدر!

چاغيرماق خياليندا يوحسان مگر
ايگيت ارلرى اور تيرين قوينونا؟
سن اي دونيانين گولسى!
سن اي آذر اوولادينين مسكنى!
دئ بير ارلرين هاردا يوموش گوزون؟
دئين كيمدى بابك كيمى سون سوزون؟!

سنين ارلرين هانسى ايتگين ديل؟
بولار يوز ديل، مين ديل
سپيلميش بينالى بوتون عالمه،
اور كلرده داغلار قدر آرزولار!
قورو بير چورك چين اسير مين غمه.
گر اوئلار بيليرلرسه مين بير هونر،
آخير اوزلرى، گوزلريندن كدر.
كونوللرده دائم وطن حسرتى،
دئيزلر قدر هر كسين مؤحتى!!

اوغول بسله ييب غريته گوندرن،
يولون گوزله ين، اي وطن!!
نه دن غم يازيلميش فقط بختيوه!!

ديدر گين دوشوب، گز مه ين دونياني،
دئ، گؤستر بير اوغلون هاني؟!

اوغول بسله دين، وئردى غريته جان،
اور كده وطن حسرتى؛
سنيين ده گوزون هر زامان
گزيب ايزله دى دوغما اوولاديني.

ايگيت بابكين
اونوتدوئمو سن؟
سنى ترك ائدر كن دئين سؤزلىرىن؟
بز كدير وصيتلىرى دؤوراننا،
باخير گؤزلىرى سانكى ساميرءدن.
اوئون ايندى ده تبرىزه، زنجانا
قايتماق دير آمالى قادير تكين.
كؤنوللو سنى آتمادى ستارين،
سهند آغلادى تاكى، آيريلدى او،
خيانتله يۇمدوردولار گؤزلىرىن،
ائشيتدين اوئون سن ده سون سؤزلىرىن.
او قيشقىردى كى، سؤسماسين ائللىرى،
گر ك بيلسين آذرلى دوشمنلىرىن، دؤستلارىن.

داغیردیر زامان ائللرین زنجیرین،
 آزاد گۆرمک ایستیر زامان ائللرین.
 گۆزون آچ، آییل بیر، دور آی آذ-اری!!

سایا گلمه ین قهرمان ارلرین
 اوْزاق اۆلکه لر د ن تیکیب گۆز سنه
 کی، گل سینلر آنجاق سنین قوینونا،
 و گۆرسونلر آزاد آسن بایراغین،
 و گۆرسونلر آزاد ائلین، توْپراغین،
 و گۆرسونلر الوان چیچک دیر بوتون هر یئرین،
 سحر شئه قوْئور اوْتلار!!!

اوْزاقلاردا ایتگین یاتان اوْولادین
 هر آن گۆزله ییرلر سنین جوْشماغین،
 و آذ-ار آدین
 آزاد، موستقیل ائللره قوْشماغین.
 یاراشمیر بو دؤوراندا سوْسماق سنه،
 دؤروب حق ایچین گل میش ائللر دیله،
 دؤنوب ائللرین نعره سی بیر سئله،
 یاراشمیر بو دؤوراندا زنجیر ائله.
 اوْلوبدور سنین بابکین، ستارین،

ختائی کیمی سردارین،
 آدین گۆزله بیر ائللرین جدولی.
 سنه لایق عالمده بیر آد گرک،
 باشوندان کئچیدیر بلالار یئلی،
 دۆشوندن آخیر غم، فلاکت سئلی.
 سن ای هر غمه آشنا،
 سن ای آذرستان آنا!
 سنه لایق عالمده بیر آد گرک،
 کئچن تاریخن لایق آد،
 نییه دؤغموسان بس زامان تۆمروسون؟
 نییه دؤغموسان بس زامان بابکین؟
 بو توپراقلارا بیرده فرهاد گرک،
 ختائی کیمین بیر اوغول دؤغگینان،
 یادی، یالتاغی، خایینی بوغگینان.
 اوْجالسین آدین گۆیلره.
 قوی اولسون آدین، بایراغین، قدرتین،
 بوتون دونیادا شۆهرتین.
 دئینلر نه ایستر دئسین قوی سنه،
 هورر ایت، کئچر کاروان،
 کئچیرمز عاغیللی زامان فرصتین،
 فقط قاتما اوز دؤستلارین دوشمنه،

دایان تاریخن، بیرده خلقن اینان.
 اگر اؤزگه گؤسترسه یول اوخ کیمی،
 او یولدا ساغین؛
 ائلن، تاریخن آرخالان،
 اؤزون جیز یولون،
 حیاتا کنچیرسین اونو اؤز قولون؛
 صاحابسیز بوراخما باغین،
 مارالسیر داغین،
 یووا سالماسین اوردتا اؤزگه لر.
 اوغوللار سنی گؤزلور آخشام، سحر.

چال عصیان سرودون، چال عصیان سازین،
 ائشیتسین مرنند، اؤرمو، سالماس، ماکی،
 ائشیتسین هئرو، اردییل، اوشدییین،
 ائشیتسین سهنددن سنین آوازین
 موغان، گنجه، دربند، باکی،
 ائشیتسین اوزاقلاردا قاشقای ائلی.

آخیت قان کی، بوغسون شرفسیزلری،
 دونندن قالان ایزلری،
 گویه قوی اوجالسین سنین بایراغین،

قىزارسىن اوفوقلر كىمين نوۋراغىن،
 و گلسىنلر اوۋولدارىن قوينوۋا،
 گلر يانسا گر شمع، پروانه لر،
 و قوچ اوئلارىن هر بيرىن،
 جزاير نىجه قوچدو اۋز قادىرىن!!

۱۹۶۶/۴/۱۸

۱۳۴۵/۱/۲۹

گوردو كده بير ايش نىجه گوزله
 ايش آخيره چاتمايىنجا ايزله!

آذربايجان قيزينا

گنديردى آغناداراق زولفدن شلاله سيني،
 نسيم اوپوردو ملايم اوزونده ژاله سيني.
 جفا انديرديسه فرهادا، سؤيله ديم - شيرين -
 ائشيتدى عاشيقي نين بيستوندا ناله سيني.
 چيچك تيكانسيز اوڭارمى؟ طبيعت ايندى - دئدى -
 قوئوب منيم باشيما حسندن كلاله سيني.
 سولار بو گول، قوڭونلار اوڭدار - دئديم - آخيره،
 آليدى هر كيمه وئرميش زامان قباله سيني.

غرور ايله يارار آخستام سمانى آي قاييغى،
 آلار اليندن اوئون، دان سؤكولسه، هاله سيني.
 گونش ضياىسى گر اولمازسا، اولماز آي قدحى،
 جوانلىق اولماسا، سيندير مئين پياله سيني.
 باهار گلنده فقط لاله قالديرار قدحين،
 غومور كئچنده داغيتماز مى حُسن لاله سيني؟!
 هميشه بۇسه حواله اولارمى اثرته گونه؟!
 سؤزونده صادق اولان هئچ دانار حواله سيني؟!
 گولومسه ييب دئىدى: اوڭلار ديارى نين قيزيام،
 آتارمى تورك قيزى هئچ كئچميشين، سولاله سيني؟

۱۹۶۶/۱۰/۳

۱۳۴۵/۷/۱۳

حيات جيديرى

پولاددى سيري قورور، كوزه تك سترنلر يوخ،
 ياد ايله دوستلاريني يان- يانا دوزنلر يوخ.
 سما كييمين ال آچيقلق باجارماز هر اينسان،
 اوْزاق اوفوقلرى داغلار گورر، دوزنلر يوخ.
 جهاندا ايز بوراخار، آرخالانسا كييم سيلاحا،
 يادين ته پيكلرينه باش آييب، دوزنلر يوخ.

چيچك بېتىرمه يەجك ئايىت اولمايان داشلار،
 چينار، چينار اولاجاق، هر يئله سوزلر يۇخ.
 شرفلير قورويار هر ائلين شرافتىنى،
 دۇيوب ديلنچى كيمي مين قاپى گزىلر يۇخ.
 عدالتين تەملىن محو ائدن دۇزىلردير،
 الينده قامچى وۇروب امر ائدن، آزىلر يۇخ.
 حيات جىدىردى، چاليشقان اۇپر دىلك مەلگىن،
 خيال گۇلوندە رقيب سىز مدام اوزىلر يۇخ.
 صدف تاپارسا، يئنه عۇممانا جوۇمان تاپاجاق،
 جوۇشان حيات دىزىبىدن كوسوب بىزىلر يۇخ.
 الى يۇيان ال اولار، دۇستو سئو بو «گولشن» ده،
 كى، دۇستلو آرخاليدىر، دۇستدان اوزىلر يۇخ.

۱۹۶۶/۱۰/۲۳

۱۳۴۵/۸/۱

گىتىدىن آمما. .

گىتىدىن آمما گۇزوم آردىنجا رواندىر يئنه ده،
 غۇيرىن اولسان دا گر، عشقون منە جاندىر يئنه ده.
 گىتىدىن، اى نازلى ملك، اوغر اول، گىت، ساغلىغىنان،
 خيالىندان ائو ايشىق، سىنە جىناندىر يئنه ده.
 سىلە بىلمز داماغىمدان اولىن لذتىنى
 اۋتن ايللر، اۋلنە تەك اۋ قالاندىر يئنه ده.

ایتدی گۆزدن دئیر ائل، ایتدی کۆنولدن، آما
 حسرتین کۆر کیمی سینهدە نهاندیر یتنهده.
 سانما سۆنموش اور گیمده سنیر او یاخدیغین اوڭ،
 قلیمیم آتشی چۆهره مدن عیاندیر یتنهده.
 گنجه اۆپدوم یوخودا قاپ- قارا مشگین تیلیوی،
 یاتاغیمدان ائله بیل عطر رواندیر یتنهده.
 قویما زولفون اوژانا، چونکی حیاتیم آزالیر،
 چون گۆزون تک ساجیوین ایچدیگی قاندیر یتنهده.
 کنچیر ایللر یتنه تئل قاپ- قارادیر، گردن آغ،
 زولفون آلتینداکی آغ غبغبی داندیر یتنهده.
 وصلین ایله اولار آباد فقط ییخدیغین ائو،
 ظاهره باخما، کۆنول مولکو وئراندیر یتنهده.
 ایسته دیم ترک ائله یم «گولشنیوی»، قلب دئدی:
 اۆلدورر غصّه منی، ائتمه آماندیر یتنهده.

۱۹۶۶/۱۰/۲۸

۱۳۴۵/۸/۶

بیرجه غمیم وار!

منیم بیرجه غمیم وار،
 نه مولکوم، نه زمی م وار،
 بوتون دونیادا ایندی

فقط بیر دایاغیم، بیر وطنیم وار!
اومیدیم اوڭدور آنجاق.

من آلدانیدیم ازلدن،
حیاتیم بادا گئتدی.
یاد اوڭلوردو دیاریم،
اوڭخو قلییمه دیدی.

حیات دفتیریمین هر واراغین من
نظردن کئچیررکن،
جهنم بوڭاغیندا
یازیلیمب دئییه سن هئج
نه شنلیک، نه جوانلیق.

نه خوشبخت آدامام من!
کی اوڭدوم وطنیم چین.
بوتون دونیادا ایندی،
نه مولکوم، نه زمی م وار،
فقط بیرجه غمیم وار:
اومیدیم، دایاغیمدان،
اوڭنت وطنیمدن

اوزولسون ابدی لیک
هم آغ، هم ساری طوفان،
و هم قیرمیزی جایناق!!

باکی - ۱۹۶۶/۱۰/۲۸

۱۳۴۵/۸/۶

خوشدومنه داش داشیماق محنتی
عاردی ولی اوزگه لرین منتی

ای کاش ...

یاز کی گلیر، گول بیتیریر توپراغین،
شؤعله نیر نووراغین،
تا قوجاغان اوز قویا پروانه لر.

لاله آچیر دوزده، باخیر نرگیسین،
گولشن اولور هر داغین،
هر یاماجین، هر باغین،
تا دیل آچیب نغمه قوشا بولبولون.

قیزلار اوغورلور چیچگین رنگیی
 تاکی، یاناقلار دؤنوب آل گوللره،
 یار اولالار نغمه لی بولبوللره،
 عشقه کؤنول باغلایالار بیر کره.

سندہ باہار چاغلاری
 گولشن اولور هر چمن،
 پالتاری زنبق کیمی؛
 لایلا دئیر غؤنجه لره چشمه لر،
 تا دولانیب مست اولا دیوانه لر.

یاز کی گلیر، داغدا شاخیر ایلدیریم،
 گؤی اله بیر نیسانی،
 سیراب ائدیر هر یانی.

یای کی گلیر، آی سنه پروانه دیر،
 صاف گؤیون اولدوزلاری
 حُسنووه پروانه دیر.

اولایدیم بالا پروانه من،
 یا قوْجا دیوانه من،

يا كى گۈزللر قۇخويان بىر عطير،
يا ميشوۋوندا آچىلان بىر چىچىك،
يا كى سەندلە اۋبوشن بىر كولك.
كاشكى دۇنوم بىر اوخويان بولبولە،
يا سارالان بىر گولە،
خلقه حيات بخش ائله ين نئيسانان.
كاش كى اولوم لاپ كيچىك اولدوز بىر آن
بىردە باخيم ياز گئجه سى نوۋراغان،
اي وطن!!!

كاش بۇلاغىندا سۇ اولوم بىر ايچىم،
داغدان آشيب، سال قايلاردان كئچىم،
كەلىگىن ايچسىن منى.
سۇترا اۋپوب تۇپراغىن
بۇغدا اولوم كندجى دە بىچسىن منى.
كاش قۇش اولوم بىردە گزىم هر داغىن.
كاش آسىليب آيدان ايشىقلار كىمى

سئير ائله يىم داغ- داشين
بىردە من.

كاشكى دۇنوم سەندە من

بیرجه اوووج توپراغا

ای وطن!!!

۱۹۶۶/۱۱/۱۲

۱۳۴۵/۶/۲۳

أَلْتَقَلُ الصُّخْرَ مِنْ قِمَمِ الْجِبَالِ
أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ مَنَنِ الرِّجَالِ

(امام حسين (ع)

ذیروهدن ذیرویه قایا داشیماق

اؤزگه منتیندن منه یاخشیراق

(م. ت. زهتابی)

نییه مندن قاجیسان؟

نییه شنلیک کیمی مندن قاجیسان؟

رقیبین کؤنلانو گول تک آجیسان.

من کؤنوللر گولونه شنه سپیرم،

دَیلم اوْد بئله مندن قاجیسان.

دئیسین: آز منه باخ عاشیق تک

آخی سن آی پارا تک نُور ساجیسان.

جوْشاراق گاه دئیسین حیدت ایلَه:

نه اوچون من شیرینم، سن آجیسان!؟

آحيام گرچه هلاهل ديلم،

سن شيرينليكلرين آما تاجيسان.

دان اۋبۇبدور بۇخاغين، «گولشن» يۇح،

بو سبيدن ده صفا لئىلاجيسان!!

۱۹۶۶/۱۱/۵

۱۳۴۵/۸/۱۴

گونش سۇيۇندا چىمنلر

دىلكلرين ايدا بۇغماسين نه غم، نه كدر،

كولك كىميندير آغير روزگار، گلدى، گندر.

گونش سۇيۇندا چىمنلر ازله دان يئرى تىك

يارار قارانلىغى، ظولمت قالين سا هر نه قدر.

نه قۇللارين وۇروسان قۇلتوغان كى، من عاجيزام،

كسر دۇمانلارى، گر ايلديريم دا اولسا كسر.

سورو، يىمكىدن اۋتور تىكجه، بير عۇمور سورونر،

نه فرقى وار سورودن، گر بير ائل ياراتماز اثر؟!

اسير ائىدنه رذالت، بۇغاندا ياس سنى،

اونوتما كى، سنه اولدن آد وئريلدى بشر.

چاليش هميشه اۇجالت اۋز ائلين شرافتىنى،

بۇل عاشىقى ائدر حئيوان كىمين حياتين هدر.

سكوتى همە شەلىك پۇزماسان، بير آنلىق يار،

يارار قارانليغي، گون اولماياندا، شيمشكلىر.
 غمين دالينجا فرح وار، قيشين دالينجادا ياز،
 گولر بو «گولشن» ه آخيردا بير گونشلى سحر.

۱۹۶۶/۱۱/۵

۱۳۴۵/۸/۱۴

وصلين گوجو

عشق دردیندن آلو سوز قلیلر آزاد اولار،
 آتشیندن شیمشگین داشلار مگر دلشاد اولار؟!
 یاغدی ریر سان لطفدن شبنم یثن هر عاشیقه،
 ظن آندیرسن، دیلبریم، هر داغ چاپان فرهاد اولار؟
 سن منی آتدین کی، حُسنون هر کسی شاعیر قیلار،
 چوخلاری شاعیردیر، آمما مین ده بیر اوستاد اولار.
 بیل کی حُسنون شؤهرتین عکس اتدیرن دؤورانلارا
 هر حزین آواز اولانماز، بلکه گور فریاد اولار.
 عؤمرلوک ویران اولار غم مولکو هر بیر قلبه
 نعمت وصلیندن اول گر بیر کره آباد اولار.
 تشنه لیکدن سوئرا یاز فصلینده نرگیسلر گولر،
 هیجردن سوئرا گؤروشمکده بیر اؤزگه داد اولار.
 سانما «گولشن» سولدو، سالسان لطف ایله گر بیر نظر،
 اوردن مین بیر گول بیتر، قدیم یثنه شمشاد اولار.

۱۹۶۶/۱۱/۱۱

۱۳۴۵/۸/۲۰

كۆكلنن كامان!

وطنه، خلقه، دوستا جان كىمى يم،
 خايىنين بۇيرونه تىكان كىمى يم.
 گنجه اوز اورتوسويله اورتسهده، من
 قارالا بيلمه ين او دان كىمى يم.
 گوزلورم هر زامان اولوم كولگين،
 يازدا ايلكىن آچان فيدان كىمى يم.
 نه ورام من، نه يۇخ وراقلاردا،
 وارلىغى شوبهه لى گومان كىمى يم.
 گوز كىمى گوز ائوينده ياتسام دا،
 گوزو دار قوردلارا ايلان كىمى يم.
 نه گوزوم باغلى دير، نه كار، نه كورام،
 گوناھيم وارسا گر، قانان كىمى يم.
 من سكوتيله دوشمنم ذاتاً،
 دايانا بيلمه ين زامان كىمى يم.
 ظاهيراً ساكىتم دئيزلر تك،
 لئيك باطينده بير طوفان كىمى يم.
 داشا داش قاش دئين نظرلرده،
 شوبهه سيز قدريسز سامان كىمى يم.
 گوزلورم بير قاسيرغا، بير مضراب،

كۆكلنن كۆهنه بىر كامان كىمى يم.
 محو ائدن قوۋى سۆينمەسەن تىمى،
 من فنا يىلمەن ايمان كىمى يم.
 اوۋلوسوم، يۇردوما گونشسم اگر،
 ائلىمىن خصمىنە دۇمان كىمى يم.
 ائل غمىلن كىچىب بوتون عۆمروم،
 سانما من ائل ساتان فىلان كىمى يم.
 تا وارانم «گولشن» سىندە اۋز ائلىمىن،
 گولە شە، يۇردا باغبان كىمى يم.

۱۹۶۶/۱۱/۱۱

۱۳۴۵/۸/۲۰

توانه

دئدى عاريف: بولار سىدىر، عىتىدىر،
 جوانسان هر نه اىسترسن، ھوسىدىر،
 يالان سۆيلىر، دئدىك، اوچدوم ائلىمدن،
 گىلىب گۆردوم دۇغوردان كويدو، سىدىر

سنى دۇيدوم...

دان سۆكولدىكده اوفوق رسم ائله يىر آع بوخاغىن،
 غۇنچە آچدىقدا سىنن يامسىلايىر آل دۇداغىن.

گنجه گولشندە اۋپوب گوللرى تا گلدى نسيم،
 دۇيدوم عطرين سنین، ای غۇنچه، او شیرین قۇجاغین.
 گۆزو دوشجک گۆزووه، تیکدی ینره نرگیس گۆز،
 لاله نین باغرینی غم تۇتدو، گۆررکن یاناغین.
 آغ بۇلودلاردا یاتان آی پارانی تا گۆردوم،
 یادیم دوشدو بلور جیسیم، ایپکدن یاتاغین.
 عطریوی آندیم، عزیزیم، بو سحر گولشندە،
 دولانیب هر چیچکیندن کی، تۇتوردوم سۇراغین.
 نازلانیب گوللره فخر ائتدی گۆروردوم او چیچک
 کی، اۇنا دیدی گزنده اتگین یا آیاغین.
 ذۇوقو اولماز چیچکین، اولماسا یار «گولشن» ده،
 محو اولار لطفو مئین، حسوده جنت اۇتاغین.

۱۹۶۶/۱۱/۱۲

۱۳۴۵/۸/۲۱

اۆلسون، اۆلمادی

چۇخ ایسته دیم اۆ گول منه یار اۆلسون، اۆلمادی،
 گزدیم دالینجا هر نه شیکار اۆلسون، اۆلمادی.
 گۆز وئردی یاد، ایشیق منه بیر آن دا وئرمەدی،
 دۆزدوم یادین گۆزوندە اۆ خوار اۆلسون، اۆلمادی.
 تۆکدوم شرابی جاما لبالب چمنده دون،
 تا بیر زامان یانیمدا خمار اۆلسون، اۆلمادی.

عشرت يئرینده باحدی منه، آخدی گۆرلری،
 هئی ایسته دیم رقیب کنار اولسون، اولمادی.
 بیل، سئو گیلیم کی، هيجرين اودوندا يانان زامان،
 کۆنلومده نئيله دیم کی، قرار اولسون، اولمادی.
 هيجرين اليمدن آلدی جوانلیق شرايینی،
 «گولشن» ده ایسته دیم کی، باهار اولسون - اولمادی.

۱۹۶۶/۱۱/۱۲

۱۳۴۵/۸/۲۱

علی آذیرلره مرثیه!!

تبریز! بو گون گۆمولدو سنين بير بالان داها،
 قلبينده قورقوشون تڪ آغير دردی، مؤحتی،
 سؤنمز اومیدی، آرزولاری، مین بير آذری،
 قارداشلارين، ائلين، اوباسين گۆرمک حسرتی،
 غربتده غم الينده بوتون عؤمرو چيرپيتان
 ميليونلارين بيری.

سندن اوزاق او يۇمدو گۆزون، گۆزلرينده ياش،
 سؤتسوز دنيزده سانکی بير آن ايچره باتدی داش،
 کۆزدن قوپوب، فسادا سؤن بيرجه قور کیمی؛
 بير قور کی، توپلانا رسا، آلۇولار دوغار سە!

تبریز! سنی او ترک ائله ین لحظه دن بری
 غربته هئی قالاردی او آنجاق غم اوسته غم؛
 اسکیک گۆزوندن اولمادی بیر صؤبح چاغیندا نم،
 قالدی گونش ضیاسینا حسرت دیلکلی.

قیرخ ایل بوتون حیاتی نی وقف ائتدی یادلارا،
 بیر عؤمر یاندی اؤز گه یه، آخیر نه آلدی؟ هئج،
 بیر داخما اولدو مسکنی قیرخ ایل اوئون تامام،
 یوز اللی پیلله یثردن اوْجا، چیخدی، ائندی هئی
 گونده اون کره؛

قیشقیردی، یازدی، مؤحتینه ائتدی گاه قیام،
 گاه دا دؤزوب، حیاتی نی تاپشیردی غملره،
 سس سیز ائیب، چیخاردی هر آخشام - سحر مودام.
 یوز اللی پیلله نی.

آلداتدی تا جوانلیق اوزوندن یاد الیری،
 چوخلو جوان کیمی اوئو، او آتدی ائلیری،
 بیرده گۆز آچدی گۆردو اوئو ترک ائدیب اوْال،
 تنها قالیب، آغاجدا غریب یاهیلر کیمی؛
 یوْخدور نه ائل،

/ نه طایفا، نه حامی، نه بیر تمل.

حیس ائندی، ساتدی هر شئی نی، آلدی بیر خیال،

لا كين گنج اولدو، گنج،
 قالدى اۋر وندن اۋنجه گلنلر كيمين اوڭدا
 غربت چۇلوندە تەك.
 صحرادا بىر چىچەك.
 نىلر اسرسە آردى كسىلمز سۇيوق كولەك؟!

چۇغونلاردا باش آيمەدى لا كين بىر آن بىلە.
 مەكتەپدە، ائودە آلدېغى مەنالى تەربىيە.
 قۇيۇموردو بىر دىقە دە آيسىن غرۇرۇنو.
 سارسىتمەدى نە شاختا، نە آجلىق، نە غم اۋتو.

آخىردا تاپدى اۋز يۇلۇنو.
 يۇردوندا آلدېغى بىلىگى چاتدى دادينا؛
 گر گنج آيىلسا، چاتدى يئنە تىز موراينا.
 ائل تىز سىچر داش ايچرە دوشن پارچا آلماسى!!
 چۇخ كىچمەدى، يايىلدى اۋتون ائلە شۇهرتى،
 دارالفنوبدا اولدو موعلىم چىراق كىمى،
 نۇر سېدى هامىيا، اۋزو محو اولدو ياغ كىمى
 چۇخ آز دا اولسا، شۇهرت اونوتدوردو مؤحتى.
 دارالفنوبدا درس دىمەك آز شرف دىيىل!

شؤهرت گؤلونده اوزدو، قاناد وئردی هئی خیال،
تا سئودی بیر مارال.
گون کنجدی، آی دؤلاندی مارال چیخدی بیر ده لی.
لاکیس کؤنول او وئرمه دی بیر باشقا دیلبره.
محو اولدو گئتدی، لاکین او اوز عشقین آتمادی،
هئچ قیمته او سئودیکگی لئیلانی ساتمادی.

هر بیر کسه کی، وئردی قلم، دؤندو دوشمنه،
هر بیر کسین کی، آجدی گؤزون، ووردو آرخادان،
آخیردا قوؤدولار اوئو دارالفنوندان!
وارلیق سوؤو سیخیلمیش اولان بیر لیمون کیمی،
گزدی بش ایل ده باغلاری سس سیز زبون کیمی،
تک، کیمسه سیز ملول!

ایشدن قوؤولدو، ائوده ده تنها گونوز، گنجه،
زنجیرده دیلبری.
آلتمیشدان اوئدو یاش،
یوؤخدور نه شؤهرت ایندی، نه همدم، نه سیرداش.

معنون اولوب دا هر یئری گزسین می، گزمه سین؟
دونیادان ال او بیر کره لیک اوزسون، اوزمه سین؟!

دۆز سون مو، گۆز يۇموب بو غمه، درده، دۆز مه سين؟!
 شاهين ياشارمى دونيادا بير آن اوميد سيز،
 زنجير ده اولسادا؟!

آخير ائدر خيلاص بو غمدن وطن يئنه؛
 اؤز دۇغدوغون نه قدر وفاسيز اولارسا دا،
 رد ائتمه ميش آنا.
 اؤلدو كده اوز قويار وطنه هر گزن يئنه!

آخير قويار بو فاجيعه مه سون وطن، بلى!
 اوچ ايل دوشوندو، يازدى، قلم چالدى عشقله،
 مۇحكىم پولاد تىك اولدو اوموددان اسن الى.
 غربت اليندن آلدى اوئون وار- يوخون تامام،
 سارسيتمادى ولاكىن اوئون دۇغما يوردونا.
 هئچ گوج محبتين،
 قايتاردى ائل محبتى آغ باش چاغيندا دا
 اوچ ايل اوئا دوباره جوانلىق حرارتين.

آچدى وطن اؤز اوغلونا آخيردا قوللارين،
 لاكىن اؤلن دقيقه يه تىك تور بۇراخمادى،
 مرموز بير ال، او آچسا دا، باغليردى يوللارى.

گوندور اۈمود حياتدا، قارالسا، اۈلر بشر،
ظولمتلى چۈلدە تەك قالاجاقدىر اومىدسىز،
تا باتدى سۇن اومىدى قارالدى جەھان اۈنا،
ديوانەلر كىمى اۈزونو وۇردو سئلەرە،
تاپشیردى جىسمىن آخىرى اۈ دوشمن اللره...

دریا قدر اۈ تجربه دیر، گنتسه یۇردونا،
لاکین بو گون قاییتسا گئری،
هر بیر شوعورلو کس،
جورأتلە آچسا دیل،
ائل چین باغیرسا، یازسا اگر هر حقیقتی،
تیترتسه ائللری،
جوشدورسا گۇللری،
اسدیرسه داغ ییخان، گوجو سۇنسوز کولکلری،
بس اۈتدا ارکه، تبریزه بیر عصردن بری
قان اۈددوروب، نفس سالان اۈ فیتنه کار دئوین
شیرین دیلکلری؟؟!
یۇخ، یۇخ کسیک باشین سسی چیخماز، دئمشدیر ائل.
بیر گون خبر یاییلدى: گنجه اۈلدو آذری،
گۈز یۇمدو دونیادان،
قلینده داغ قدر آلمی، دردی، مؤحتی،

سوئسوز اومیدی، اؤز وطنین گؤرمک حسرتی.
گئتدی، آپاردی قبره بیر عالم حقیقتی،
گئتدی، یوخ اۆلدو تجربه لر،
مین طوفانین قاسیر غالاریندان دوغان ثمر،
بیر میلتین صاباح یولونا نۆر ساچان چیراق،
بیر میلتین جوانلارینا یاریم عصر عؤمور،
بیر میلتین اوشاقلارینا نۆر سپن مایاک،
ایلر بوئو قیسالدا بیلن دردلی یوللاری!!

گۆز یومدو دنیادان
آخیردا آذری.
اۆلدو نهجه کی، قویمادی بیر ایز، اثر، نشان
غربتده مینلری،
مین بیر شهرده، اۆلکه ده ایتگین و قلبی قان.

شاید ده چوخ یازانلار اۆلوب، قویدو یادگار،
آمما نه فایداسی،
دوшمن مگر حیاتینا دوшمن می ساخلایار؟!
آرام آتار آلولارا بیر-بیر وراقلاری.
گۆز یومدو دنیادان
آخیردا آذری،

تابوتونون يانيندا قارا اۇرتن اولمادى،
 ائل قايداسيلا سۇيله مەدى بىر نفر آغى؛
 باسدىردى، ياس دا ساخلادى بىر عىدە همشرى،
 تىرىزدن، اۇرمودان اۋزو تىك بختى ياتمىشى.
 گۈزلۈر بو گون، دئىرىدلەر، آخىردا بىزلرى...

ايزسىز، بلى، نهايتى غرىتدە محو اولور
 اى تىرىز، ائولادىن!!
 كۈزدن قوپوب فسادا سۇنن بىر شراره تىك؛
 هئچ بىر يىره يىتىشمە بىر آخىردا فرىادىن!!

هئچ كىم دئىمىر اورىك سۈزونو آيدىن، آشىكار،
 گاه ساغ مووافىق اولمادى، گاه سول قىلىجلادى.
 حَقِّين آلان زمانەدە قول زنجىلەر بىلە،
 تىرىز نە وقت ايستەدى گلگىن بىر آن دىلە،
 هم دوستو، هم يادى
 بىر بارماغىن قويور لىبنە، سۇس دئىر هەلە!!

اى تىرىزىم، يىتىر!
 دۇوران اوچوردور ايندى كى، كىم سۇسسا محو اولار،
 اينىصافا، عدلە، ويجدانانا چوڭدان قورولدو دار،

یاد اینجیرسه، اینجیمز اولادی بیر ائلین،
 کیم اینجیری، قوی اینجیه:
 دؤوران دئیر کی وقتی گلیب، قدین ائت علم،
 قوی دالغالانسن ارکده اؤز میلی بایراغین،
 قوی گؤرمه سین یادین آياغین بیرده توپراغین،
 قوی گول کیمین چیچکله نه زنگین دیلین سنین،
 تا چاره سیز شیرین قوجاغین ترک ائدیپ گئدن،
 سولغون خزل کیمین سپه لیمیش دیار- دیار،
 اولادلارین خیلاص اولایلدن عاقبت،
 تا اولمه سینلر آذریلر باغری قانلی، خوار.

قوی اسکی روزگار

/ ده ییشسین مسیرینی،
 شنلیک ضیاسی یاد ائده قوی غم اسیرینی،
 نور حسرتین چکن دره لر قوی ایشیقلانا،
 مؤحنت اسیری داخمادا قوی بیر چیراق یانا،
 قوی غرق ائده گونش نورو یوردوم چمنلرین،
 قوی لبلری گونش گؤره بیر غم چکنلرین،

ای تبریز، ای آنا!!

ارکینده سۇنمه‌ین ابدی بیر چیراق یانا،
شوقون سالا گونش کیمی هر یورد، هر یانا،
تا باشلایا کدرلی، دیدرگین بو قوشلارین
شن قوینونا فرح دولو اوز سون اوچوشلارین!!

۱۹۶۶/۱۱/۲۱

۱۳۴۵/۹/۱

ایکی باده مستی

دوشدو کۆنول زیندانا، دوشمک هامان
غملی گۆزوم یای قاشان، اۆلدوز گۆزن.
نغمه قوشان بولبولو اینجیتمه گل،
اۆلدور اوتو بیر کره، وئر یاکی دن.
زولفون ایزینده گزیرم کۆلگه تک،
بیرده گلرسن نه زامان رحمه‌سن!
هامی ایچیر بیر کره می، من ایکی،
بیر باخشین، بیرده قیزیل باده‌دن.
گۆز قارا، قاشلار قارا، تئلر قارا،
تاپمازایدیم گوندوزه یول بیرده من
قلیمه یول گۆسترن اوّلمازدی گر،
دان بوخاغین، اینجی دیشین، قار بدن.

كاش باخا آي، سايريشا اولدوزلاري،

رحمه گليب بير كره ده سؤيله: سن.

«گولشن»-ه بير نعمة لي بولبول گر ك،

گل كي، تيكيب گؤز يوللوا ياسمن.

۱۹۶۷/۲/۱۲

۱۳۴۶/۱۱/۲۳

البياتي!

القنادريل بصدرى انطقات، اين الضياء.

(عبدالوهاب البياتي)

سلام عليكم!

سيزي بيرجه آن

حياتيما اكر گورمه ميشم ده، من

كلاميزلا چوخدان تانيشدير سينهم.

آزاد روحلو شاعيرلره،

بو خوشبختليگي لطف ائديدير زامان.

گلييسيز هاجان؟

/ سيز سوؤت يوردونا؟

- اون آي اونجه بوئدان.

- اولر شاعير آيريلسا ائلدن-، دئديم-

نئجه آيريليب اولدو لاهوتي لر.

دیلیمدن بونو گنج شاعیر ائشیتمک هامان،
دوغولدو اوزونده گولوشدن کدر.

اوج ایل اؤتدو، اؤ گئتدی بیر قوش کیمی،
نه اوندان ائشیتدیم خبر، سس، نه ایز.
او گزدی و گوردو بوتون یئرلری،
آدی سؤیله بیر تورک ایمیش،
قانادلاندى اؤ شاعیرین ایلهامی،
اؤچوب گئتدی اؤخلار کیمی؛
ولاکین دایب دوشدو چوخلار کیمی
بو یوردون پولاد سققیته!!
خیال چؤکدو دیز.

کدر داغلاری هئی یاواش
گون اؤتدو کجه قالدیردی باش
جو شوب، چاغلادی گون به گون
کدردن عذاب،
عذابدان غضب،
غضب دؤندو بیر توفانا،
و توفان دا چئوریلدی بیر عصیانا.
بئهشت چؤندو بیر ریندانا.
زهر سپدیلر سانکی هر بیر یانا.

دونس بیر پریدی گۆزللر، بو گون
گۆزوندە دۇنوب اوڭدولار دئو بوتون.

دیلکلر دوتوب قالدیلار،
اوفوقلر قارالدى بوتون شاعیره.
اوئو پیس گونه سالدیلار،
سیلاحین الیندن توتوب آلدیلار...

آزاد شاعیرین سینه سین هئی چالار
ایلاتلار کیمی تاپدانان آرزولار.
وۇرولسا اگر بنده بیر گون قلم،
دئشر شاعیرین سینه سین مین آلم.
سوئتده قانادسیزدیر اینسانلاری،
آتانمیرلار اوئلار قدم،
ایلان تک سورونمک بیلیرلر فقط؛
گرک هامی ائتسین سیتم،
والا اولوب محو اولار،
نه شادلیق موغیندی، بۇردا، نه غم،
تاینمیر نه عالیم، نه جاهیل آدم،
قاریندیر فقط بۇردا مقصد، قارین.
گۆیرمز شورانلیقدا گول...

يازىق شاعىرىن

سۇنور سىنە سىندە اۇمود شاملارى،

سحرلر سۇنن بىر بىر اۇلدوز كىمى.

قاپانمىش دىمىردن قاپى.

فضالاردا گزىمكده دىر كۇهنە سس:

گل اى قهرمان، گل بىزىم جئته...

بو سس تىترە دىر شاعىرىن وارلىغىن.

گتىردى بورا بىر گون آخىر اوئو.

يارىر چهرە سىن بىر زهر تىك گولوش.

يازىر ھى قلم:

اوتانمىر، يئنه قىشقىرىب، گل دئىر!!

عجب محو ائدن بىر قفس!!

بوغولسا جوانلىقدا گر هر ھوس،

عۇمورلر قفسلرده گىتمىز عب!

يئنه گل دئىر بىر صدا شاعىرە:

گل اى قهرمان باخ بو شن نووراغا!

آزادلىق وئرىلمىشدىر هر ياپراغا

/ رقص ائدىر

كولكك له هر آخشام، سحر!!
 كولكلر آزاد ديرماشير هر داغا،
 هانى سوسدوران گوللرين سوزلرين؟!
 گولومسوب تمسخرله شاعير دئير قلبده:
 چيخبيدير ديزه ايندى يوردومدا قان،
 وئره يديم شهيدلرله بيرليكدە كاش من ده جان،
 قيزاردايديم اوز يوردومون دوزلرين،
 يازايديم ائلين دردلرين، سوزلرين!!

يازيق شاعيري بيرده گوردوم كى، او
 گزير بير ايچيم نور اوچون.
 - اوسانماز مگر، سؤيلهدى -
 قارائليقدان، عؤمرونده پارلاق گونشلىر گورن؟؟!
 باتير قليمه هئى اولوم جايناغى،
 قارالميش گوزومده بوتون باغ، چمن،
 كيم ايستير قوئى اولسون ابوالقاسيمه ايندى تن،
 من اولمام!
 گر ك من بو ظولمتدن آخير چيخام،
 ائليمه گر ك گون سورم، تا وارام!

دئديم: گر قورولموشسا باغداددا دار،

بو گون دوغما ديجله بده گر قان آخار،
 گوزل ميصر وار،
 آچيقدير سنه شن ليوان داغلاري،
 تونيسده ليمون باغلاري،
 دمشقين فسونكار سحر چاغلاري...
 ولاکين، دئ آما هارا من گرک اوز توتام؟
 اومودور منيم تکجه آرخام، آتام،
 گوزوم اولما ميشدير قارائليقدا کور،
 ديري ايکن مکانيمسا گور،
 مني ائل ائديب نغمه کار،
 سينه م گورمه ميشدير، گورنمز المدين غبار،
 گزر ياس دائم باشيمدان کنار،
 آييلمز باشيم هئچ نه يه تاکی واردير ائليم،
 پولاددان دا مؤحکم ديليم.
 دئديک: گئت، سينه نده اگر سؤنمه ميشدير حيات،
 گوزوندن اوزاقلاشماسين قوی بير آن
 نه ديجله کناري، نه ساکيت فرات!!
 بولاردان ياز، اول جاويدان!!

۱۹۶۷/۳/۲۰

۱۳۴۶/۱۲/۳۰

سۆناین داستانئ!

اؤلسا دا عصرین اورگی بۆز کیمی،
عۆمرو اوزوندور ائلین اؤلدوز کیمی!

قاش قارالیر
آی اوجالیر گۆیلره،
گیردی قیزیل مولچولر
هر یووايا، داخمايا.
گئیدی قیزیلدان لباس
هر اوجا داغ، هر تاي.

گورجک ایشیق بیر سؤنا
سؤیلهدی اوز اوغلونا:
- گۆیده یانان وقت شام
سؤیله یرایدی ناغیل هردن آنام.
بیر قولاق آس آی بالام:
وئرمه میش ایمیش هله ترلان آنام.
آغ گونشه بیر سالام،
اینجه دیل ایله دانیشارمیش سؤنا،
دورنا،

اتل دَیزینده صدف...

گولمه میش ایمیش هله آسلان آتام

وارليغا.

گۆيدە گزن دۇرنالار، گۆلدە اوزن هر سوئا،

اثل دتيزينده ياشايان هر صدف

هر نه اشيتميشدى اوشاقلىق چاغى،

نعمه، ناغيل، يا آغى...

سؤيله بيراييميش كيچيك اوولادينا

اؤز يواسيندا گنجهر آستادان.

چونكى سازاق، شاختا، قار

وئرميراييميش بيرجه آن

اوتلارا اصلا آمان.

سؤيله دى بير گون آنام:

من يوخايديم.

جوئشدو دتيز بير زامان،

تيتره دى يئر، كيشنه دى گؤى، قوئدو يئل،

آخدى سئل،

گئنتدى كدر توئلارى،

اوچدو دوئمان،

گولودو گؤيون سايريشان اولدوزلارى،

آچدى قاناد دۇرنالار،

سوزدو سوئا،

چیخدی صدف ساحيله،
 اینجه شتهین سیدی بولوتلار گوله،
 قورخوسوز اوتلار دانیشیب، گولدولر،
 آرجا دا دردلشدیلر.

یاز چیچگی آچمامیش،
 گلدی قیش.
 دورنا اوچوب گنتدی گندر گلمزه،
 آغ سوتلار گلدی گوزه،
 سوسدولار؛
 باشلارینی گیزله دیب،
 آغ قاناد ایچره
 هله لیک یاتدیلار،
 اینجه صدفلرده سویا باتدیلار.

سن یوخ ایدین...
 بیر زامان
 قاچدی اوفوقدن دوْمان،
 گولدو گونش، سوزدو آی،
 گردی آزاد دورنالار،
 چیخدی صدفلر اوزه،

اینحی دبل ایله سوئالار
گلدی سۆزه.

صیاد الی اینجیلره تیکدی گۆز،
قوردو تور،
دورنالارا اولدو قارائلیق گونوز،
اولدو ائلین حالی سراسر تباہ،
اؤتدو فلکلردن آہ،

لاپ ائله بیل غفلتا اؤد ووردولار
چؤلرله، اورمانلار، جنگللره؛
قویدو قیامت،

قاینادی سئلر، سۇلار...

اؤچدو یشنه دورنالار،
سوزمه دی گؤیلرده کی جئیران سوئا،
جومدو صدفلر دتیزین قلیینه.
دورنالار اوز قویدولا غربتلره،
دوشدوله مؤحتلره،
چکدیله بیر عؤمر وطن حسرتی.

اولدو ائوینده سوئا دوستاق کیمی،
آرتدی اونون اولادی،

اوڭلو، قیزی، دامادی،
 اوڭدو گلین قیزلاری،
 اوڭدو گلینلر آنا،
 آتدی بوڭ اوڭلارلاری،
 هر بیرسی دۇندو ایگیت آسلانا،
 هر بیرینه تۇتدو تۇی،
 یئددی گنجه، یئددی گون،
 اوینادیلار، چالدیلار،
 سؤیله دیلر نغمه لر:
 «دریادا من بیر فنار
 بوغماق اوچون ظولمتی،
 هر گنجه قلییم یانار،
 یانسا دالذّت آنا،
 چون چکیرم اینتیظار
 بیر گونه کی، باتمایا جاقدیر گونش...

ای قۇزوم!
 کیم نه بیلیر، بلکه ده من اولمارام،
 سن گۆره سن جو شماسینی سئللرین،
 کو کره مه سین عۆمانین،
 اسمه سینی یئللرین.

چون بو دَنیز پاک قالیب،
 اولماییب آلوده بولانلیق سوْیا،
 قوْیماییب اجدادیمیز
 بوردا کؤکو دائم اولا ناققانین.
 کیم نه بیلیر ائل دَنیزین،
 دریالارین توفانین،
 سینه سی نین سیرینی؟!
 گون گلر،
 باخ بو قارانیقلاری نورلار دَکر،
 پارلایار هر یئر بوتون؛
 باخ! اوْگون، گون یاییلار هر یانا،
 گؤلده سوزر هر صدف،
 چؤل گیرر الوان دوْنا.
 دوْرنالار
 غربتی داردان آسار،
 یوْردونا پرواز ائدر،
 صف چکه رک گؤیده سورر
 شوْوقلا قاققیلداشار؛
 آغ سوْنالار صحبت آچار قورخوسوز،
 اینجه صدف گون گؤرر...

کیم بیلیر،

بلکه یئنه ظولمت اولار حؤکمران

اوینادار آت آهرمن،

یام یاشیل الوان چمن

بیرده گئیر آغ کفن،

لاله تک اوستونده قان.

ای قوزوم!

کیم نه بیلیر، بلکه ده بیز اولماریق،

بلکه ده اولماز بیزیم اؤولادیمیز،

آمما بیزیم نسلیمیز

شاهید اولار سؤیله دیگیم گونلره

سؤن قویولار قاب - قارا سور گونلره،

مین بئله ظولمتلره،

مین بئله مؤحتلره،

غملره، ذیلتلره...

گاه قیش اولار، گاه دا یاز،

گاه توتولار گؤیلر، اولار گاه آياز...

آخیری لاکین ابدی گون دوغار،

ظولمتی گوندوز قووار،

زیندانی حق ایله آزادلیق بوغار،

نور آلتر هر یانا.

ھەر سۇتائىن آرزوسو،
 دۇرنالارىن ايستىگى،
 ھەر صدفىن مقصدى،
 بىرچە آزاد سۇزدو فقط، بىردە نۇر،
 عدله شرف، ظولمه گۇر!!
 تا سۇئا وار
 اۆلمه يەجك آرزولار.
 غۇمرو اۆزوندور سۇتالار نىلىنىن،
 گۇيدە كى اۆلدوز كىمى.

كىچىدى گىنجە يارىدان،
 اۆرتدو سكوت ھەر يىرى.
 آسدى قولاق لايلا كىمى داستانا،
 يۇمدو گۇزون، يۇخلادى شىرىن سۇئا،
 سۇئرا قۇجوب اوغلونو،
 ياتدى آنا!!

۱۹۶۷/۹/۸

۱۳۴۶/۶/۱۸

ناز ائله!

ناز ائله، ای یاز چیچگیم، ناز ائله
 نازیله قیش کؤنلومو بیر یاز ائله.
 سال هۇرویون ناز مەیه، سوز، یثری،
 عاشیقین ائل ایچره سرافراز ائله.
 من دئیمیرم لوظفونو آرتیر منە،
 اغیارا اؤز مرحمتین آزار ائله.
 دوغما یوۋا دار گلهجک ترلانا،
 آچ قانادین گولشنه پرواز ائله.
 یازمامیش عشق آلاهی سوئسوز جفا،
 قلبووه گل عاشیقی همراز ائله.
 گۆردوم آچیب فیتنه کیتابین دونن،
 صحنه ده آغ دیشلی گۆزل ساز ایله.
 سحر ائله ییب خلقی شیرین سۆزلری،
 عیشوهرلری، سحرلی آواز ایله.
 تورک دیلی نین بولبولوسن، سؤیله دیم،
 کیم دیشیر تبریزی شیراز ایله؟!
 باغ گووه نیر سن کیمی دیلبرلره،
 گۆل اویونر اؤردک ایلن غاز ایله.
 «گولشن» ده لوظفیله بیر باخ دئدیم،
 بیر نسیم ایله حالیمی ساز ائله.

صولحون شرفينه!

گويا زامان اوفوقلرى دوغمور نه ياس، نه غم
بیر دفعه ليک باتيب ياسا ماتم،

/ کدر، الم.

هردن بولوت گولابدانی

غمگين چيچکلره

دن - دن گولاب سپير.

گون بويلانيب اوفوقدن اوپور گول ياناقلارين،

آردينجا دا سوزور آليشان اينجي نملرى.

گاه ساز چالان نسيم،

گويا كي، دونيادان سوپوروب درد - غملرى.

رعنا گلين كيمي گوزل آغلار سويودلرين،

سالخيم بوداقلارين

/ هوزور آرام هوزوكلرين.

سرگشته هر كولك

اسديكجه هئي سپير

سنودالى بير عطير

ياشيل ايپك

/ گنيب اوزانان گوللو دوزلره،

هم ياغديريير فرحلى نفس دالغين اوزلره،

بىر دايە تەك مېشودان آسن مېھربان نىسىم
 بارماقلار يىلا گۈلمەيە ھازىر چېچىكلەرنى
 اللير دۇداقلارنى،
 تا اوتلار شەكلە دۇلو گۈلمەك اۋىرەدە،
 نرگىسلەرنى سىغاللەرنى شەھلا بېكلەرنى،
 تا اوتلار خۇمار باخىشى يىلمەك اۋىرەدە. . .

بىر گۈل تاخىر بو آن
 سۇدالى بىر جوان
 بىر غۇنچە تەك قىزىن دۇشونە.

كاش گۈرمەسىن بو منظرە
 ھىچ يەردە، ھىچ زامان
 غەملە، كدر، فغان،
 / بارىت قۇخوسىلا اينىلتى، قان!!

۱۹۶۷/۹/۱۶

۱۳۴۶/۶/۲۵

عطش!!

من يانار بىر اۋد ايدىم. . .
 سۇيلەيىپ، گل دۇدى آتەشكەمە. . .

گلدیم آتشلره مفتون دلی - دیوانه کیمی...

کنچدی ایللر...

نه بیر آتش، نه شرر،

نه ایشیق گوردو گوزوم،

نه ده ظولمتلی اوفوqlرده دوغان

/ سود کیمی دان!

گونو - گوندن قارالیب سوندو بو سینه مده کوزوم.

نورا حسرتدی یامان قلبی یثرین،

گنجه سوتسوز و دَرین،

بره لیر هئی بَیگیم،

گورمک ایستیر اور گیم

/ قورجا ایشیق، تئلجه ضیا.

لئیک، هیها! خطا!!

گورن اولموشدومو بوشلوقدا هاوا!

یا قارانلیقدا گونش؟!

سؤیله دیم اؤز - اؤزومه:

ال آتیب فریادیما، اؤز سؤزومه

قیشقیریم:

سوندو سینه مده شرر، بیر آتش!!

گۆردوم آنجاق، تىكىلىبدىر دۇداغيم.

ياندى سۆز حسرتى ايله اوزون ايللر اورگيم،

/ قلب اوتاغيم!

ياندى بئىنيم، اورگيم،

خيالين شەپرى دە... .

كيريىب قالدى دىزى تىك دىلگيم... .

ياندى قلىبىم، سۇسمادىم؛

اۋتدو ايللر ايلي، سۇ

تاپمادىم بير جە ايچىم!

منى اۋلدوردو عطش... .

قىشقىردىم:

وئرىن، اى اينسانلار،

سۇ وئرىن بير من ايچىم،

منى اۋلدوردو عطش،

سۇ وئرىن

ياندى ايچىم... .

قۇروموشدور بو يىباندا سۇلار،

قۇروموش هر نه كى وار:

قۇروموشدور بۇلاغى،

قۇروموش قۇپ- قۇرو قۇو تىك دى داغى،

ياماجين، هر آغاجين
 هر آغاجين
 قوروموشدور بوداعى،
 چؤلّه دؤنموش مئشەسى، گولشنى، گولزارى، باغى...

بوردا هر يان چؤل اولوب،
 گولو آرتيق كول اولوب.
 عَقَرَب ميثلى تيكانلار گول اولوب،
 قورويوب دريالار آرتيق گؤل اولوب،
 هامى، هر يان بورادا
 عطشيندن سۇ دئير...

وئرين اى اينسانلار،
 سۇ وئرين بيرجه ايچيم،
 اۇ سۇدان كى، دولودور عوممانلار،
 سيخ بۇلوتلار، قۇجامان اورمانلار.
 اۇدلانيب ياندى ايچيم،
 منى اۇلدوردو عطش
 سۇ وئرين بيرجه ايچيم!!

نچين سور گونده ييك بيز لر؟؟

لماذا نحن في المنفى؟

(عبدالوهاب البياتي)

نچين سور گونده ييك بيز لر؟

نچين غربته، ياربي؟!

نه اولدو ائو - ائشيك؟

نه اولدو ائل، وطن؟

منيم درديم آغيردير، من

قويوب گلديم بينالار، گول او تاقلار،

بئهيشت تڪ يام - ياشيل باغلار،

مارالار سگرشن داغلار،

بولاقلار آب - كووتر تڪ...

گوزوندن غم ياغان جئيران،

گوزلر حسونه حئيران،

نيشانليم، بير ملك

قويوب گلديم من، اي دوستلار...

كئچيدير اون بش ايل، آما

يوخومدور بير اوچوق داخما...

سن اي بيچاره بير دينسن،

آچيرسان ديل فقط هردن.

نه اولدو، سؤيله فريادلار؟

آلولار داندان كنچن چاغلار؟
 يانان او قليبوه شاهيد آلولو شعرلر، سوزلر؟
 دانيش بير سن، دئ قليبندن كنچنلردن؛
 فقط سوسما،
 دانيش يوكسك ديلكلردن...
 نچين سورگونده ييك ييزلر؟
 نه بير سس وار، نه بير ناله،
 گوزون عاشيق، اوزون وورغون.
 نچين سوسدون؟!
 اوزوم من سوسماديم، سوسدوردولار لاکين.
 گوررکن ساتدی رهبرلر
 ائلين، اوز توپراغين بير لذته،
 ساتير او مينلرين بير صندله، بير شؤهرته،
 گوررکن کعبه آمال آلير ميلتلى موفته،
 ساتير بير خلقى بير نفته،
 گوررکن کعبه آماليمين آنجاق،
 خيالى ديلسيز اينساندير، فقط بير قولدو، بير توپراق،
 ديليمدن اوچدو سوزلرده.
 گوررکن رنگدير هر زاد،
 گوررکن قورقوشونلا سوسموش هر فرياد،
 وورولموش بنده شاهينلر،

گۈزير قۇزغونلار آمما گۈيده تام آزاد،
 آسيلميشدير شعورلاردار ايپيندن،
 قۇيۇنلار غملى، آمما قۇردلار تن.

نه قدر آلدانديم، آلا!ه!!

نه جورده رنگ اوڭوندا يانديم، آلا!ه!!
 گۈرر كن باشچيلار خاييندى، ساتقين،
 گۈرر كن موزدولو بير قۇلموش اوڭلار،
 ائلى آلداتماغا بير الميش اوڭلار،

ديليمدن اوچدو سۇزلر،

گۈرر كن كى، سالييدير قارقا قار-قار،

حزين بير بولبوله حسرتدى گولزار،

ديليمدن اوچدو سۇزلر،

يادىمدان چىخدى شعريم!

نچين ييز يۇردسوز غربتده حيران؟

هميشه اينتظاردا؟

«وطن سيز» دامغاسيلا دامغالانميش؟

سۇسوب تحقير اوڭوندا آستا يانميش؟

آزىلميش منلىگى؟

نه اثتيك ييز كى، سالميش قۇرخو سايه

عۇمورلو ك ييزلره قۇرخونچ اۇلوم تك؟

وۇرولموش بنده ييزلرده ايراده؟

نېچين اولموش بيزه هر آرزو، ايستك ياساق؟
 يارانميش بيزلره تك بير ايش آنجاق؟
 بودورمو موزدو كيমে اولسا مسلک؟
 مگر هر کيم کي، شودی اؤز ديارين،
 گرک گئتسين حياتي، عؤمرو باده؟
 نېچين غربتده يېک بيز؟
 اگر مسلک قوؤوب گلديکسه مئهمان،
 بيزي مئهمان قبول ائتميشسه سولطان،
 نېچين وئر مير قايتماقچين ده فرمان؟
 نېچين غربتده يېک بيز؟
 نېچين بيزدن نه بير سس وار، نه بير ايز؟
 نېچين قالدير ميريق سس؟
 گرک قيشقيرسين هر کس:
 آچيلسين کؤهنه زيندان،
 قايتماق ايسته يير، بسدير بو مئهمان!!

۱۹۶۷/۳/۶

۱۳۴۷/۱۲/۱۶

تبریز گؤزللرينه

سمالارين نه قدر پارلاق اولدوزو، آيي وار،

صفالي تبريزيمين حسنو آي، قاشي يايي وار.

بيله يدى كاش هر اوتن اينجه بئل كى، حسنودن،
 كۆنوللرين اوتودولماز غم آدلى بير پايى وار.
 - دئدى نه قدردى قلىبنده دردلرين؟- بير خام،
 دئديم: گۆزللرين آيا بو شهرده سايى وار؟!
 سینه نده غم كۆز ريب-، سؤيله دى-، يانارسان هئى!!
 دئديم: نه قورخو، غمین اشك آدلى بير چايى وار.
 دئدى: شيشيرمه بو قدر اؤز ائلين گۆزللرينى،
 فيرنگ قيزلارینين دونيادا مگر تايى وار؟!
 نسيمدن يوخ اولور حسنو اوتلارین شام تك،
 - دئديم-، بلى اولارین تكجه رنگى وار، هايى وار.
 اولده لوطف وئر هر يانا فيرنگ نسيمى،
 سوتوندا لاكين اوتون غملى آهى وار، وايى وار!
 اوتون داغيندا فقط قار، نه بير چيچك، لاله،
 دويونجا ايچمگى، آردینجا سازلا هاى- هايى وار.
 بونون داغيندا چيچك، لاله، نستر، نرگيس،
 قاشيندا يايلا برابر قيشى، يازى، يايى وار.

۱۹۶۸/۱/۲۰

۱۳۴۷/۱۰/۳

آرزو

اورگيم جادار- جادار

سويا تتسه صحرالار

نہ دیلر؟

سمادان نہ آرزولار؟

باعیران بیر ایلدیریم،

قارا بیر یاغان بولوت

سئلہ اوخشیان یاغیش

سپہ تاکی تورپاغین

اورگینده هر نه وار:

چیچگی و لاله‌سی،

تپه‌لرله دوزلره

وئرہ نشئه گؤزلره

اولا چشمه سؤزلره

آخار عطری اوزلره،

وئرہ قوۋہ دیزلره

اگر اولسا بیر یاغان

سو سپن بولوت نولار؟

اورگیم جادار - جادار

باکی - ۱/۱۴/۱۹۶۸

۱۳۴۷/۱۰/۲۴

سن آلاە!!

باخماق مئىنندن ايچدير، بير شاد اولوم، سن آلاە!
 غمدن بير آن دا اولسا، آزاد اولوم، سن آلاە!
 آلچالمادان اوچورمور هنج بير قوشو سياست،
 قوی عشق مئيدانيندا فرهاد اولوم، سن آلاە!
 شاگردى يم ثمرسيز جوخداندى قيل و قالين،
 گل عشق باده سين وئر، اوستاد اولوم، سن آلاە!
 كئچديم جوانليغيمدان، قول اول دئير، اوتانمير،
 تحقيره عشق اليله قوی ياد اولوم، سن آلاە!
 خلقه سس اولماق ايدى آرزوم، تيكيلدى آغزيم،
 ميصرابى وور، قوی عشقه فرياد اولوم، سن آلاە!
 مسلكدن اولدو ويران كؤنلوم، آسيلدى داردان،
 لوطفيله بير نظر سال، آباد اولوم، سن آلاە!
 عؤمروم گندير، طبيعت، آرتير بير آز بو عؤمره،
 تا خلقيمه بير آز دا ايمداد اولوم، سن آلاە!
 خام اولموشام حياتين هنى فرد مئيدانيندا،
 آرتير طبيعت عؤمروم، نرّاد اولوم، سن آلاە!
 خيدمت اوچون بينالى اوز خلقيمه، كؤنول وئر،
 ائل دفترينده بلكه بير آد اولوم، سن آلاە!
 تزوير سازاقلاريندان «گولشن» ده سرو آيلىدى،
 سب عشق شبنمندن، شومشاد اولوم، سن آلاە!

بیزه گلشن!

سوسماق نه قدر؟ بیر کره نولار سؤره گلشن!

بیر یولدا آزیب اؤز یولونو، بیر بیزه گلشن!!

حسنون سنه بسدیر، کوجهده ناز ایله گئتمه،

سینسین قلمیم، نیله بیرم گر گؤزه گلشن!!

مست ائيله میسن بونجا منی شوخ باخیشینلا،

بیر دفعهده نولار کی، الینده مزه گلشن!!

نوروز سحری چشمهده گؤرجک سنی دئردیم:

نولار بیزه نوروزدا الینده کوزه گلشن!!

جئیران باخیشیلا، یئرشییله تانییدیر،

واله اوتانار جئیران اگر سن دوزه گلشن!!

گؤرجک منی گئتدین، قیزاریب لاله تک اولدون،

نولارسان ائل ایچره منیله اوز- اوزه گلشن!!

حسنونله قیزیل گوللره ریشخند ائله بیرسن،

ناز ائتمک اوچون «گولشن»ه، بیر تبریزه گلشن!!

۱۹۶۸/۲/۲۳ -

۱۳۴۸/۱۲/۵

گول اولموسانسا، تیکان اولما

گول اولماغا لایق دئیسن گر، تیکان اولما،

بیلیمیرسن اگر پاد زهرلیک، ایلان اولما

جهد ائت كيمه اينسان دئيلىنده، سنى آنسىن
 ابليس كيمى لعتلره گلميش فيلان اولما
 اول گون كيمى، وئر تورپاغا نور ايله حرارت،
 گلميرسه اليندن بو گوزل ايش، دوئمان اولما
 بيلمم نه گوروب پيسليك ائدن ياخشى عملدن،
 مرهم قويان اول، دردلره، نيشتر ووران اولما
 گوللردى بزه، قايدادى گولشنلرى، سن ده
 «گولشن» ده چيچك اولما ياسانسا، تىكان اولما اولما

۱۹۶۸/۹/۲۸ -

۱۳۴۷/۸/۶

مارال باخيشلى آسلان

باخان او ديلبره سۇيلر: عجب ملاحتى وار!!
 گوزلليگين بو گوزلده مگر نهايتى وار؟!
 گوزلليگين بيرى گول تىك سولور، گولور يئنى سى،
 هميشه اوندا گوزلليكلرين رقابتى وار.
 رقييدير گوزو زولفه، لى ياناقلارينا،
 بوخاقلارينداسا تر گوللرين طراوتى وار.
 گورن- عينايتى واردير سنه- دئير، او گولون،
 عينايته اونو بيلمير فقط شباھتى وار.

بو جئيران اۆزگه لره بنزەمز، نە بىلسىنلر،
 اوئون فقط اۆزونه خاص اولان بىر عادىتى وار.
 دوچار اولان بىلر آنجاق نەدير او عىشوەلرى،
 اوئون عىنايتى نىن باشقا بىر علامتى وار.
 قاچاندا، اووچويا هر دن دۇنوب باخار جئيران،
 او شوخ باخىشلارى نىن قورخولو نھايتى وار.
 كۈنول! ساغىن او گۆيرچىن كىمى باخان گۆزدن،
 مارال كىمىندىسە، آسلان كىمى طىبعىتى وار.
 مارال باخىشلى بىر آسلاندى گرچە اووچولارا،
 مىنلە لاكىن اوئون تام بىر اۆزگە بابتى وار.
 يىخىب خارا با قویان «گولشن»ى او فیتنه كارىن
 دوباره قورماغىنا باشقا بىر عىنايتى وار.

۱۹۶۸/۱۱/۹

۱۳۴۷/۸/۱۸

چىچكلن!

كۈنول ايستەمز عىشوەسىز بىر يارى،
 سنە ناز گر ك، اى جمال سردارى.
 گۆزل نازسىز اولماز، خصوصىلە سن،
 ولى اۆلدوررمى حكيم بيمارى؟!
 ثوابدير كۈنوللردە ياندىرماق اود،

آلاولاندير، هردن سو دا سڭ باری!
 بوتون گنجلیک ایللرین کؤکله دین،
 نه دن ترک اندیرسن بو آغ ساچ تاری؟
 جوانلیق چاغین قویدوق اوغروندا بیز،
 ادا ائت، ییزه ائتمه بو نازلاری؟
 سینهنده سؤنوب سؤن قیغیلیم مگر؟
 اونوتدون مو او آنلاری، ایلقاری؟
 طراوتلنیسن، آلیر گؤز یایین.
 کیم اولسون ییخیق کؤنلومون معماری؟
 او حوسنه یاراشمیر بو داش تک اورک،
 اولار هر گولون بولبولو، غمخواری.
 گولون عؤمرو بئش گوندو، حوسنونکو اون،
 کؤنولده نییه قالسین حسرت قاری؟
 سینهمده بو حسرت داغی قالسا دا،
 قوی حسرتدن اولسون او قلین آری.
 چیچکلن کی، «گولشن» بزنین مودام،
 قیزیل گول آچیلسا، بزهر گولزاری.

باکی - ۱۹۶۹/۶/۴

۱۳۴۸/۳/۱۴

باشا - باش!

بشر حیاتی، دئییردی، ملالدير باشا - باش،

بوتون حیات، دئییردیم، وصالدير باشا - باش

آداملارین ایشی چیرکیندی سؤیله ییردی. دئدیم:

طبیعت هر نه یاراتمیش جمالدير باشا - باش

دئییردی: کیم توره دیر حربی بس؟ - دئدیک وحشی،

آدام ایشی باریشیقدير، کمالدير باشا - باش

دئییردی: ظولمت اوسانديردی. سؤیله دیم: هر یان

گوزو گونش، اوزو آپیاغ هیالدير باشا - باش

طبیعت هر نه یاراتمیش گوزلدير، آلقاق اوئو

پوزوب، نه کی، یارادیسا، ملالدير باشا - باش

طبیعت قولا ق آس بیر، قاسیرغانین دا سسی

گوزلدير، همه شه لیکدير، خیالدير باشا - باش

آتوم نریلتیسنی اهرمن یاراتدی چون، او

اولومدو، درددير آنجاق، زوالدير، باشا - باش

اودور کی نغمه لری ابتدال دیر باشا - باش

گرک حیات سوره ایسته یینجه میلتلر،

بو «گولشن»-یمده بینالی بو حالدير باشا - باش.

باکی - ۱۹۶۹/۸/۲۰

۱۳۴۸/۵/۲۹

سن و من!

ياز...

گۆي آياز...

دوز چمن...

لاله، گول، ياسمن...

صاف سولار آخسين مئي،

لاله رنگينده مئي،

بيرده تار،

گۆيده يانسين فانار،

سن و من!!

باكي - ۱۹۷۰/۱/۱

۱۳۴۹/۱۰/۱۱

اويما افسانه لر!

چوخ دنديم اويما كۈنول سۇزلره، افسانه لر،

قوش قانادسيز قالار آلدانسا، اگر دانه لر،

كيم كوسوب ترك ائده اؤز يوردونو، تحقير اولونار.

سيغينار، بير يووا قورسون، دئيه ويرانه لر،

بير ساعات تا كي، اونوتسون آجي تحقيرلري،

چاره سيز، اوز قويار آخيردا دا ميخانه لر،

درد دئشر قلىبىنى، اظهارينا ايمكان اولماز،
 مست اولوب، سؤيله ير اؤز سىرىنى پىيمانلره،
 سىخیلار داغ قدر آمالى كيچىك بير قور اولار،
 محو اولار، يا قوشولار آخىرى ديوانلره
 يا دا اؤز يوردونو، وجدانىنى قوربان ائدهرك،
 گوزو باغلى قول اولار يادلارا، يىگانهلره
 باغلى گوردو كده بوتون يوللارى، يا خود قوشولار
 «بىريا» لار كىمى، مسجلره، بوت خانهلره
 يا سوسوب غم داغى آلتىندا، اوتر آهسته،
 گوز تىكر دوغما ديارىنداكى فرزانهلره،
 تابلشار هر غمه، هر مؤحتته ائل چين، دينمز،
 اولدانيب يانسا دا، تاي اولسا دا پروانهلره
 يا وئره كؤنلونو، واحد كىمى، ائل «گولشن» سینه،
 ائلر عوممانينا، عوممانداكى دوردانهلره،
 تاپشیرار شعر و ادب گوللرينين تنللىرىنى
 اينجه ليكدن يارانان حوسن كىمى شانهلره.

باكى - ۱۹۶۹/۹/۲

۱۳۴۸/۷/۱۰

نئيلر؟

غم چكمز اورك، سؤزلرى بال دلبر اولاندا
 خوش گون گؤرر ائل، خلقى دويان سرور اولاندا

يول قورخوسو رهبر يارادير، نيله ير ائللر -

يولدان دا مركب، دولاشيق رهبر اولاندا؟

دوشمن خطرى خلقى چكير باشچى دالينجا،

بس نيله سين ائل، باشچيسى بير نوكر اولاندا؟

واي بير ائله كى، قاتيل ايله اوغروسو بير گون

آلتين گوجونه دون گئييب اسكندر اولاندا

دوستوم دئيه، آرخام دئيه سؤيكندىگين اينسان

نئيلرسن اگر سوترا دونوب خنجر اولاندا؟

جانين گر اولومدن قوتاران بير ماشين اولسا،

چاره نه دى پيس وقت ده او پنچر اولاندا؟

خلقين، وطنين طالعينه علم آچاردير

نولار بو آچار لولۇ ايله جوهر اولاندا؟

جمعته مضمون ايله قيمت وئريلر كن

بس اولچو نه دير هر شئى زر - زيور اولاندا؟

شاهين قفسه دوشسه نه دير چاره سى آلا!

اوجماق هوسيله آليشان شهير اولاندا؟

ايللر بوئو نئيلر دوڭاغى اولسا قيفيللى

هر كيم كى، اونون سينه سى مين دفتر اولاندا؟

ياز گلسه ده الوان دوئو گئيمز هله «گولشن»

گر قارلى، سازاقلى، قووران يئلر اولاندا؟

قارا ساچ!

یو موشاقلىقدا اۇتوبسن ايىگى،
 اوژانيب آرخادا قويدون
 / سوتو چوخ هر خيالى، هر ديلگى،
 عطرين حثيران بوراخيدير چيچگى،
 آليشير اوندكى، اوستونده كى اولدوز پيلگى،
 بير دتيز حوسن الهيرسن يارا ساچ،
 قارا ساچ، اى قارا ساچ!!

تؤكولركن او بياض گردنه سن،
 دان كيمي غبغين اوستونده گزر كن هردن،
 آغ بياض قوللارينا
 سوزولركن يارين آغ چيگنندن،
 قار دؤش اوستونده اندركن مسكن،
 يا اوزن دمهده او مرمر دتيزى سرخوش كن،
 گورونورسن شئوه دن ده قارا ساچ؛
 قارا ساچ، آى قارا ساچ!!

آخيشيب آرخايا شيلتاق - شيلتاق،
 اۇپوسن اينجه بئلى گاه قوجارقاق،

گیرسن گاه دا اوئونلا یاریشا،
 اندیسن ساغیرینی هردن ده یاتاق،
 بویلائیب گاه دوڭاغیندان اتگین
 اوغرون- اوغرون اوپوسن آستاجا مرمر باجاغی.
 هئچ بیلیرسن ال آتیرسان هارا ساچ؟
 قارا ساچ، آی قارا ساچ!!

اینجه مرمر دؤشه سن نازيله گاه،
 مست شلاله کیمی،
 آخیسان، آغنا بیسان سرخوش تک،
 نه او تانماق تانییرسان، نه گونا،
 اولاراق سانکی بو گولشده ده شاه،
 ساریلیرسان گاه، اونارا، گاه بو نارا،
 اوپوسن اونلاری گومراه- گومراه.
 کاش، او قوینوندا نسیم تک دولاشیب،
 سؤیکنیم من ده اولیمون نارا ساچ!
 قارا ساچ، ای قارا ساچ!!

کیمسه دن قورخما یاراق بیر بئله ده،
 قیوریلیب گاه یاتسان نار گيله ده،
 مست سن سانکی، او یاتمازسا، نسیم،

دۇرماسان، گر جالانا آى نەدير، ايللر ايله ده.
 اژدها ثروتين اوستونده ياتار، البته.
 بنزه بيرسن بوزامانلار نه قدر شاهمارا ساچ!!
 قارا ساچ، آى قارا ساچ!!

هر تئليندن آسيلير مين بير اورك،
 گۇروسن تاي شنه ده بير خاميني،
 قۇروسان تازا كللك.
 باشا دوشمز كلگين اوستا فللك.
 انو ييخان گۇزلره هردن سن اولورسان بير آلك،
 اورتوسن گول ياناغى،
 اوينا ديب آلكه ييسن دان بۇجاغى،
 تئللرين بعضاً اۇپور بال دۇداغى.
 فتنه ياغدیر، گۇزله عشوه گرک، غمزه گرک؛
 دئ ولاکين، نه قدر قلبلرى
 چکە جکسن دارا ساچ؟
 قارا ساچ، اى قارا ساچ!!

داش دَییل، اتدی کۆنول، قاندى کۆنول،
 بۇیروغون هر نه دىسه، تابع فرماندى کۆنول،
 هر تئلين قيوريمينا مين کره قۇرباندى کۆنول،

نازلاران، غمزەلرن والە و حئيراندى كۆنول،
 بىر اشارتله، جانيم، قۇربانين هر آندى كۆنول،
 نوشدورا! قلىمە وۇر هر نه بىليرسن يارا ساچ!
 گۇستر آخىر بو جراحترلرە آخىر چارا ساچ،
 قارا ساچ، آى قارا ساچ!!

باكى - ۱۹۷۰/۳/۸

۱۳۴۹/۱۲/۱۸

آز دارا زولفون

ائتميش قارا، آغ گونلریمی قاب قارا زولفون،
 هر تئل ده چكىر كۆنلومو هر دم دارا زولفون
 اوڭلاندى داراق. رحم الله ميرسن اوڭنا، رحم ائ
 زولفونده ياتان قىلبرە، آز دارا زولفون
 كافير قىزى، انصاف ائله، آخىر، يئلە وئرمە
 هر بىر تئلى چون قىلە وۇرار مین يارا زولفون
 مشتاق دى گر كۆنلومه مین جور يارا وۇرسون
 بىر يۇل دا، گلىب رحمە، قۇى ائتىن چارا زولفون
 قۇى اۇرتمەسین آغ غىغىيوى، تا دان آچىلسین،
 گل اۇرتوك ائله بىر گىجەلىك بيمارا زولفون
 قهر ائىلە يەر ك تئللىرىوى آرخواوا آتما
 تا من دىرىيم، چونكى گلر مین كارا زولفون

«گولشن» ايتيريب قلوبىنى چوڭداندير او تئلده

بىر گوشه ده خلوتله يەرك بىر آرا زولفون

باكى - ۱۹۷۰/۴/۱۹

۱۳۴۹/۱/۳۰

دئدين: گۇرونمورسن هئچ؟!

دئديم: سنه باغلييام،

نئجه كى، ياز چاغلارى،

تپه لرى، داغلارى

ياشيل اييگ تگك اوڤرتن،

امزيك اوڤتلار، بنؤشه

باغلى اولار گونشه!

من سندن آسيلي يام،

ياز چاغى بولاقلارين

بولودلاردان، ياغيشدان

آسيلي اولدوغو تگك.

ايسته مه سن، بىرجه آن

قاينامارام،

آخمارام!

دئدیم: سنس بزه یین
 خیالیمین گولشین؛
 نئجه کی، آل چیچکلر،
 داں سؤکولن زامانلار،
 آلماس شئهدن بزه نر!

دئدیم: سن سن گولدورن
 غم یاتاغی کۈنلۈمو،
 غربتلر قۇجاغیندا؛
 نئجه کی، هر بیر آنا،
 کۈرپه سین یاتاغیندا،
 شیرین دیللە گولدورر.

اولسا دا گر گوناھیم،
 بلی! سنی سئویرم.
 ساجلارین خیالی دیر
 تنها آنلار پناھیم!

دئینده کی، سئویرم،
 قلبینده قند اریدی.
 بونو دؤیدوم گؤرونده،

گولوشونده، سؤرونده.

هله بوندان چوڭ اوڭ

سن ييليردين اوزونده!

آنجاڭ الون اوينده،

باخيش ليسانلاریمی

جمالووا سپنده،

قولاغان پيچيلدايب

ساچلارين قوخوياندا،

الريم توخوناندا،

آغ ييلگين، بئليوه،

قارا شوه تئليوه،

اينجيميش تڪ قاشلاريوي چاتيرسان،

و آجقلى باخاراق،

شلاله تڪ تللريوي كورگينه آتيرسان.

ای، حسرتیم، ديلگيم!

شوه ساچلى ملگيم،

ای منیم اوڭ چيچگيم!

گاه دئيرم: غمزه دی بو، نازدی بو،

عشوه ديرسه، نه اوچون بس آزدی بو؟

لاکین سنین چاتیلاندا قاشلارین،
 سپهله نیب داغیلاندا ساچلارین،
 دئیرم بس، اینجی بیر سن، کدرلنیر اورگین.
 سنین کیمی ملگین،
 اولسا دا گر بیرجه دم،
 انصاف میدیر اورگینی توتا غم؟!

کدر توْزو قوْنان زامان اوزووه،
 سینهم یانیب آلیشیر.
 غم کدره قاریشیر.
 چاغیر اراق اورگیمی دؤزومه،
 دئیرم اؤز- اؤزومه:
 کرم کیمین آلیش کؤنول، یان کؤنول،
 پاین اولسون همیشه هیجران کؤنول،
 حسرت داغین وصال شهدی سان، کؤنول،
 لاکین غمی آنماسین اوْ بیر آن دا؛
 اوْ گولورسه، سن کدرلی اولاندا،
 قوی سؤینسین، قوی چاغلایسین، قوی گولسون.
 آینا گؤزلو بۇلاق گرک دؤرولسون!!

بیلدین ایندی نیه من
 آرا- سیرا سندن اوْزاق گزیرم؟
 گۆزلریوه قونمایا تا بیر آن غم،
 اورگیمی غم داغیله ازیرم!!

باکی - ۱۹۷۰/۵/۲۲

۱۳۴۹/۳/۱

یوردومون قیبله‌سی!

«سولام» - سؤیله‌ییب ساغ منه،
 اولوم مقصدیله هر آخشام، سحر
 چکر-
 / رحمسیز داغ منه.
 و سوللار، چاتیپ قاشلارین
 و دیک - دیک توتوب باشلارین،
 دئییرلر، ساغام،
 / چونکی باش ایمیرم.
 دنمک من و ارام، من ساغام!
 ولاکین آیلمیب و هئچ بیر زامان دا آیلمز باتیم،
 قویوب ارث دیک باشلیغی بابکیم، ستاریم.
 بو دیک باشلیغیمدان گئدیپ هم یوخوم، هم واریم. ...

... و من عصريمين اوغلو تىك،

ايشىق ھاردا گۆرسىم،

ضيا ھارا اۇسام،

دنىزلرجه، حتى اكر بير ايچيم

ايشىق ھارا گۆرسىم،

گلين آند ايچيم -

كى، سون قطره سين ده دايانماز ايچيم.

حياتيمدا ھاردان كى، من كئچمىش،

ايشىق ھارداكى، گۆرموشىم، ايچمىش!

ايشىقسىز كئچىمىز حياتيم منيم !!

نە اىستىر دئىين

/ قولى يادىم، دوشمنىم،

من اۋز يۇردومون قىبلە سين

/ اۋزگە بىيىندە آختارما رام.

بو تۇرپاقتا كئچمىش ياشىم.

تائىشدير منە ھەر داغىم، ھەر داشىم.

گر ك تاپسىن آخىردا اۋز يۇردومون قىبلە سين

فقط اۋز باشىم !

اونو تمام حياتيمدا ستارخانين سۇزلىرىن:

«اسن بايراغيم واردى، من اىستىرم -

كى، هر مظلوم آلتيندا تاپسين امان»
 كيم ايچمز گونش چشمه سيندن مودام،
 اوئون كۆلگه سين ده گۆره نمز زامان،
 اگر آرخالانسام حيات آختاران،
 جو شوب بيرلشن بير گه ميلتله، ائلله،
 اينانسام ائليمدن دوغان سئلله،
 دايانسام سا توفانلارا، يئلله،
 گر اولسام آچار باغلانان ديلله،
 امك اوردوسو اولسا گر يولداشيم،
 هر آدديم باشى ديسه ده داشلارا،
 و راستلاشسا دا هنى جيغير داشلارا
 تاپار يوردومون قىبله سين
 نهايت منيم اوز باشيم !!

باغداد ۱۹۷۲/۱/۲۳ -- ۱۳۵۰/۱۱/۲

او داشدير سا، من گورپونم !!

او سؤيلر منه:

باشى وۇرما، سال داشدير او،
 آييلمزليگه كۆهنه سیرداشدير او،
 او قدر تليدير، داغدير او،
 تامام حق سئون مظلوم اينسانلارا

اؤلوم یاغديران،

/ دار قوران

و میلترلرین سینه سین داغلايیب،

ذوکایا، دیله، شعره زنجیر ووران

قودوز اهرمنلرله اور تاقدیر او ...

دئدیم من اونا،

توتاق داشدیر او،

ولاکین آییلمز دییل؛

او داشدیرسا، من بیر پولاد گورپونم؛

دالیندا اوتون یاد دۇرور، دار دۇرور؛

دالیمدا منیم قارلی داغلار دۇرور،

توکنمز جوْشان صاف بۇلاقلار دۇرور.

دالیمدا، بلی، ائل دۇرور،

/ یئل دۇرور،

/ سئل دۇرور !!

توتاق زور دۇر اما، اوتون قدرتی،

قچردن ده، چاردان دا آرتیق دییل،

وییتنامدا سامدان دا آرتیق دییل.

اگر ائل گوجو جوْشسا، داغلار قازار،

شاهین قتل فرمانینی

قاپار چالمیش اللر یازار،
 دلی باغلانان محروم ائللر یازار،
 نجه قوودو ستارخانیم قاجاری؛
 نجه وئردی تورک ايله کورد ال-اله
 او گون سالدی دربارلارا ولوله!
 بلوچ، تورک، عرب، فارس، کورد ایندی گر
 وطن داغلاریندان قوپوب،
 آخان آینا چاپلار کیمی،
 صداقتله بیرلشسه لر،
 ائله گوجلر بیر سئل قوپار
 کی، هر تخت و تاجی کؤکوندن قازار؛
 قارانیقلارین، کینلی جلادلارین
 یازیب قتل فرمانینی، دار قورار،
 بو گونکو قارانیلق بهاریستانا
 چکر ائل گوجيله
 ائللین سینه سیندن دوغان بیر گونش.
 اگر داشدیر او، نورا دوشمندیر او،
 بو ائلدیر آزادلیق سوراغیندیر،
 گونش نورونا، حقّه وورغوندو بو.
 او داشدیر سا، گورپوندو بو!!

ايگيت سۆز داليندا گيزلنمز

گونش سئون بارىستانماز بير آن دا ظولمتيله
 قوجاقلاشارمى آزادلىق سئون اسارتيله؟
 جۇمار قارانيغا ظۇلمات دَيل، ايشيقدان اؤتور
 او كيمسه كى يوغورولموش قانى حقيقتيله؟
 ائل اوغلو اولسا اگر، ائلدن اؤترو چارپيشماق
 گنجيرمز اؤزگه دياريندا گون عطالتيله
 حياتين اولسا دا يوز-دوخسان، عاقبيت يوخسان
 نه گوندو ايزسيز عؤمور؟-قۇل-بۇيون حقارتيله
 گونشدين اؤترو ائلين هئى گنجير آلوودان، سن-
 سۇسوب، سورونمه بارى داغ بۇيونجا مینتيله
 اوركدن ائل داشيني كيمسه دۇيسه سينه سينه
 گيرر دۇيوشلره ستار كيمى جسارتيله
 قاجيب عملدن ايگيت، سۆز داليندا گيزلنمز
 جسارت ائتمهسه، سۇيلر بو دردى جورأتيله؟
 هونر باغيندا گزن بيلمه ييبسه، ميسكين دير
 كى جوت دۇغولموش ازلدن ضياء صنعتيله
 هونر سورونمز، او شاهين دير، اوڭلو شيمشك دير
 يانيب دۇيوشمهلى دير ائلدن اؤترو ظولمتيله
 هونر قويوب آدينى كۆلگه لرده دالالانان
 سۇنر، نيشانسيز اۇلر درده جر نهايتيله

دنین چاغیر، آدیوی قویموسان دییرمانجی
 کور اوغلوسان سا، دویوش ظولمه قارشى شیدتیه
 کور اوغلو دوشسه دارا، آغلاماز دا، سوسماز دا
 تاپار چیخیش یولونو هارداسا، فراستیه
 انلین اوْجالتماق اوچون وۇرسا کیم اوزون سولارا
 یالانچی دیر اگر عۇمر ائتسه ایستیراحتیه
 خیالیله گتیریلمز زواللی «گولشن»ه یاز
 دویوش گرک! دویوش آنجاق، دویوش شجاعیتیه!

باغداد - ۱۹۷۳/۳/۲۵

۱۳۵۲/۱/۶

خلقلر نغمه‌سی!

گل دسته - دسته قاتار - قاتار
 قدرتیم ده وار، انلیم ده وار
 انلیمه لایق دیلیم ده وار
 سالاملار اولسون قارداش انلله ره ده ده
 سالاملار اولسون قارداش انلله ره ده ده ده

همیشه اولموش وطنیم ایران
 آزادلیق اوچون اولارام قوربان
 ایران خلقلرین تانییر هریان

سالاملار اوّلسون قارداش ائللره هه هه هه
 سالاملار اوّلسون قارداش ائللره هه هه هه

فارس ایله تور کلر دؤرسون یاناشا
 عرب، کورد، تور کمن گل سینلر قوْشا
 بلوچ، قشقایی داغ آشا- آشا
 سالاملار اوّلسون قارداش ائللره هه هه هه
 سالاملار اوّلسون قارداش ائللره هه هه هه

گل سینلر ائللر بو سوْن دؤیوشه
 شاهلارا قارشى گئدن یوروشه
 آلقیشلار دئسین قارداش قارداشا
 سالاملار اوّلسون قارداش ائللره هه هه هه
 سالاملار اوّلسون قارداش ائللره هه هه هه

باغداد - ۱۹۷۳

۱۳۵۲

اینسانلاری سئویرم

من سئویرم اینسانلاری اور گیم تک، قانیم تک.

حیات قوران اینسانلاری،

من سئویرم فارسی - تور کو، گورجونو -

اور گیم تک، جانیم تک.

ایسانلیقدان پای آلان

هر اینسانی سئویرم.

ایستر قارا، ایستر آغ.

ایره‌لی یه یول آچان.

شیمشک کیمی قارانیقلا وۇروشان،

ظولما قارشى آلولانیب آلیشان-

هر اینسانا آرخیام.

هر کیم سؤرا میلیونلارین قانی،

تا ساخلایا سئوکتینی، شأنینی

هر کیم بشر کاروانینی ساخلایا،

ترقی دن، یوروشدن

بئینلری جهالته میخلایا،

مین بیر آدلا مظلوملارین سینه‌سینی اوخلایا،

دوشمن سایا هر کیم اؤزگه میلتی،

اوستون توتا اؤز میلتین، اولوسون،

آلمانلی سین، افغانلی سین، اوروسون،

موسلمانین، عیسوی سین، ... /

نیفر تیم وار منیم اوئا اورکدن.

من بیر ایسان اوغلویام.

ایسانلارا باغلی‌یام.

بئله لرى آز دىيل:

چينلى سى وار، عربى وار، روسو وار

هر رنگدن، هر ميلتدن-

من ده تور كم.

آذربايجان تور كويم.

اينسانلارى تورك قلبى له سئويم.

ايرانلى، تورك ستارخانين اوولادى

گور فرياديم، شيخ محمدن فريادى!

اورگيمدن اوئون دؤنمز عينادى

باغداد - ۱۹۷۴/۱۲/۱۶

۱۳۵۳/۹/۲۶

حسرتلى جئيران

قىزىل خالخاليندان، دان سؤكولنده،

قورتارماق ايستيردى آياغين جئيران،

گاه باخير حسرتله دوغان گونشه،

گؤستيرير گاه آلتون قولباغين جئيران!

باغيرير گاه سسى دوشور ائللره،

شئه قونور ائله بيل غۇنچه گوللره،

توخونور قىلبرده اينجه تئللره

اوندا كى، سيلكه يير آياغين جئيران!

دندیم: گونش جامی بیگینده وار،
 دریاجا آررولار اورگینده وار،
 نه اوچون بو زنجیر ییگینده وار؟
 چیچکلر گۈزله ییر دوداغین جئیران!

سیلدیریم داغلاری کچمگین گرک،
 گونش سونبوللرین ییچمگین گرک،
 حیات پیاله سین ایچمگین گرک،
 آینا توتار سنه بولاغین جئیران!

باشینی قالدیریب، اوزومه باخدی،
 یانار گۈزلرینی گۈزومه تاختی،
 سوتر ازنجیرینه باخیب، یاش آخدی
 گۈزوندن، ایسلاندی یاناغین جئیران!

دئدیم کی، آغلاما، عاجیزلر آغلار،
 دیزده قدرت وار، آغلاماز، چاغلار،
 آچار آیاغیندا زنجیرین داغلار،
 اگر اولسا اونلار دایاغین جئیران!

گۈزله ییر گولشلر، اورمانلار سنی،

آيين قاييغى تىك عومانلار سنى،
چاغيرير گوشه اوچانلار سنى،
قوى گلسين گوشدن سوراغين جئيران!

قوى بير آن سوسماسين، گورلاسين سسين،
زنجيرين اريتسين اوڭلو نفسين،
بو سسين ياراجاق آخير قفسين،
دويوش يانديراجاق چيراغين جئيران!

بنده چوخ ووروبلار جوشان سنللىرى،
سونايا قويوبلار حسرت گوللىرى،
گونشى چوخ اورتوب دومان تنللىرى،
لاکين ائللر تاييب داراغين جئيران!

باغداد - ۱۹۷۵/۱/۲۲

۱۳۵۴/۱۱/

اؤز اليمله - اؤز ديليمله

ذرّه لرین اورگینی آچا بیلسم

اؤز اليمله،

اؤز ديليمله.

کهکشانين قوجاغينا اوچا بيلسم.

قاناديملا،

اۋر آدىملا.

ظولماتا نور ساچا بىلىسم،

اۋر گۈزۈملە،

اۋز سۈزۈملە.

اسارتدن قاچا بىلىسم

قدر تىملە، حىكمىتىملە

آزادلىغىن، بىلىكلىرىن

ذىروەسىنە چىخا بىلىسم

ھونرىملە، اۋز تىرىملە

دۈست اللرى اللرىمدە،

بوتون آزاد ائللر كىمى

قارلى داغلار قۇجاغىندان

آخىب گلن سئلر كىمى.

آزاد بشر گولزارىنا

گتىرەرم، اۋز ائلىملە،

اۋز دىلىملە.

مخصوص اولان

اينجى - اينجى ارماغانلار.

دۇيوشلىرىن قۇجاغىندان

دۇغاچاقدير او زامانلار.

سیز و عالم

سیز دئییر سیز:

قوچاقیق ییز

بابکلرین، سردارلارین سلی ییک،

اینقیلایین قیلیج ووران الی ییک

سیز دئییر سیز:

- دؤغولموشوق آلوودان

قورخوتمامیش ییزی نه قان،

نه زیندان،

ایمه میشیک باشیمیزی نه زورا نه طولمه،

دؤزموشوکسه ذیلته

دائم گونش سوراغیندا گزمیشیک،

قاجارلار تک قولدورلاری ازمیشیک،

آزادلیغی آرامیشیق ازلدن،

سیز دئییر سیز:

- جوشساق اگر دنیز تک،

سوواراریق صحرالاری، داغلاری

غرق اندریک آغلاری، ساغلاری

ایسته ینده

یانار شیمشک اولاریق

قیلیجلاریق

قارانلیغین کؤکو

بابکلره ستارلارا سود وئرمیتدی آدریایجان آناسی

سیز دئییر سیز:

اوجا اولوب باشیمیز

زامان - زامان

ساوالان تک، سهند تک، میشو و تک

ایشیمیز دیر حقیقتی آراماق

اینسانلیغین اؤنونده

اولموشوق بیز آلنی آچیق، اوزو آغ

موجاهیدلر، فدایی لر نسلی بیک

قانیمیزدا باغبانلارین قانی وار

ختایی لر اولموش بیزیم بابامیز

خیابانی آتامیز

عالم دئییر:

بیز یلیریک سیز اینقیلاب نسلی سیز

بوتون ایران خلقلریله بیرلیکده،

قالدیرمیسیز مشروطه نین بایراغین

یاندیرمیسیز ایرانیزین اوْجاغین

سیز اوْلموسوز تختدن سالان قاجاری

سیز سایمادیز اینگیلیسی، تئزاری

سیز بابک لر، سیز سردارلار نسلی سیز

سینه گردیز قورشنا دا هر زامان

قورخوتمادی سیزی قان،

ایراده زله، قولوزلا.

قولدورلوغون، قارانلیغین آخینینی چئویردیز.

آلqیش دئدی ائللر سیزه هر زامان.

عالم دئیر:

سیز اوْلمون، اوزونه دیک باخارسیز

ظولمه قارشی ایلدیریم تک شاخارسیز

عادی گونلر صاف سولار تک آخارسیز

بیگیزده باغبانلارین گوزو وار

دیلینیزده شیخ ممّدین سؤزو وار

سینه نیزده ستارخانین اورگی نین ایزی وار

نه زور سیزی قورخوتموشدور، نه ده قان

آج قالاراق حقّین آلان خلّقسیز

سولطانلاری تختدن سالان خلّقسیز

داماریزدا

ستارخانیس، باقرخانیس، حسین خانین

قانی وار.

عالم دئییر:

بیز بیلیریک عومان کیمی جوشارسیز

مین خایینی، مستبدی بیر- بیرینه قوشارسیز

سیز ایسته سز کولک کیمی اوجا داغلار آشارسیز

سیز ایسته سر،

سئل تک جوشوب ظولم ائوینی ییخارسیز.

ظولملتری یارماق اوچون ایلدیریم تک شاخارسیز.

عالم دئییر:

بیز بیلیریک-

تبریزین هر داشیندا،

هر تینی نین باشیندا،

بیر ایگیدین آل قانی نین ایزی وار.

عالم دئییر:

کیم بیلیری

سیز طوفان تک جوشاندا،

دؤیوش اوچون مین بیر نغمه قوشاندا،

بیرجه ایلده، بیرجه آیدا، بیر آندا،
 سۆزونوزو چیخاردارسیز تخته سیز.
 یول آچارسیز آزادلیغا، بخته سیز.

عالم دئیر:

هر بیرینیز بیر آسلان، فرهادسینیز،
 قارائلیقدان نور چیخاران پولادسیز؛

لاکین ایندی-

غربتلرین قوینوندا،

سایا گلمز اولدوزلار تک،

ایشیغی اوز قلینده کی آلماز تک،

بیر- بیرینزه بیگانه سیز، یادسینیز.

بو سبیدن دیلی باغلی، وطنی بر بادسینیز.

لاکین ایندی

ظولم الینده اسیرسیز،

غربتلرده تک یارپاق تک، سازاقلاردان اسیرسیز،

چاغریلمامیش قوئاق تک،

تحقیرلره دؤزه رک،

یاد ائلرده گزیرسیز

عالم دئیر:

- لاکین ایندی اۆز ديلينزه يادسينيز

كئچميشيزى، وارليغيزى بيلمەدن،

داغلار قەدر اورگيزده غصّه - چن،

سورونورسوز هر كۆلكه نين ايزيله،

اۆزونوزە باخيرسينيز اۆزگه لرین گۆزويله،

اوتورورسوز و دورورسوز اۆزگه لرین سۆزويله.

عالم دئير:

ايلديريمسيز ظولملترين ايچينده

لاکين ايندى؟!

اۆز ائوينيز قارائليقدا غرق ايکن،

شام ياخيرسيز مسجيدلرده، باشقالارين ائوينده،

قورويارکن چمنلريز سوسوزدان

ياغيش اولوب اورمانلارا ياغیرسيز.

عالم دئير:

سردارلارين،

سالارلارين

ائولادی،

گنتمه لي ديرلر سردارلارين ايزيله

باخمالي دير شاه ايسمايل گۆزويله

جو شمالي دير خياباني، حيدر خانين، مير جعفرين سؤزويله؛

ايگيت ائلين سوساييلمز فريادي.

برلين - ۱۹۷۵/۸/۲۰

۱۳۵۴/۵/۳۰

دوستانلار! هديه

اجازه وئر ائله ييم من فدا بو جاني سنه

بو قوربانين، گوزليم، وارمي دير زيانى سنه؟

آل ايچ شرابي، قيزارسين چيچك تك آل ياناغين،

كى، سر خوش اللريله من وئريم كامانى سنه

ايچ آل شرابي و قوئى لبلرين يانار ليমে،

چوخ آز وئرر بو زمانه بو جور بير آنى سنه

ائلين آزادليغي چين توكمگه وئريدى، گولوم،

آنان و دوغما ائلين قايناياں بو قانى سنه

آزادليغين فيدانى آچمايش چيچك قانسيز،

بو سيري سؤيله دي ستار ايله ارانى سنه

ائلين كى گولمه دي، جنت سنه جهنمدير،

توتاق كى، وئرديلر ايران دييل، جهانى سنه

.....

.....

برلين - ۱۹۷۵/۸/۲۸

۱۳۵۴/۶/۶

تبریزین سون نغمه‌سی

کئچمیشین اوْخویوب واراقلادیقجا
یا زنجیر گُورونور، یا قانلی عوصیان
چوْخندانیر گئنه‌ده: سوسدورولوبدور
بو اوْلوم سوکوتون پوزماق چین هاچان-

بیر داها قایناییب جوْشاجاق تبریز؟

ای آسلان ایگیتلر، شئرلر یوواسی
آزادلیق وطنی، مردلیک قالاسی
حوریت قیلینجی، ظولمت داواسی
بیلیرم دولوبدور صبرین کاساسی

نه زامان بو کاسا داشاجاق تبریز؟

فریادین ائشیدیپ سراسر جهان
سن سوسسان، آزادلیق گورنمز ایران
اوفوقدن چکیلیر قارانلیق، دومان
سنین گور سسیندن اوْ یاتمیش تهران

نه زامان بیر داها چاشاجاق، تبریز؟

نه قدر آل قانین جوْشاندیر سنین،
اوْ قدر دوزومون یاماندیر سنین

میلتلر اوڭ کیمی گئدیر ایره‌لی
 آج گۆزون، دۆرد یانین دۇماندیر سنین
 هاچان دۆزوم حدّین آشاجاق تبریز؟

مشروطه نغمه‌سین سنسن باشلايان
 قانینلا بوئی آتدی بو نازلی فیدان
 ظولمه عوصیانلارا باشچی سن اولدون
 ایگیتلر وئرنده، دویورار هر آن
 چاتدیر بو نغمه‌نی باشاجاق تبریز!

ارلره بو قدر دۆزوم یاماندیر
 سۇسانلار ازیلیر، سۇسما آماندیر
 ایگیت آغیر گونده قالماز ابدی
 ائللر سۇروشورلار خیلی زاماندیر
 هاچان سۇن نغمه‌سین قوشاجاق تبریز؟

باغداد - ۱۹۷۵/۱۱/۱۰

۱۳۵۴/۸/۲

نغمه‌وی یاز!

آچ شمع - روخون عاشیقی پروانه‌لر اولسون،
 مئیکانا قیزیشین، دۆلو دیوانه‌لر اولسون

تئل باد صبا ایله پریشانلیق اوچوندور،
 اللرده گرک مئی دوئلو پیمانه لر اوئلسون
 بئش گوندو گولون عؤمرو، اوئو درمه لی بیر ال،
 زینت گرک آغ سینه یه دور دانه لر اوئلسون
 یاز دؤیمه دی ایللرجه سنین پنجره ن، ای گول،
 یازدیر، نییه یوردون گئنه غمخانه لر اوئلسون؟
 آل سازینی، چال نغمه نی، قوی تور کون او یانسن،
 غم مونسی بوندان سو را بیگانه لر اوئلسون
 تور کون ده گلر دؤورانی، گل نغمه وی یاز سن،
 هر نغمه گزیب دیللی افسانه لر اوئلسون
 «گولشن» سو سا بیلمز، دوداغین تیکسه ده دشمن
 شعرین اوخویان، قوی باری، فرزانه لر اوئلسون !

باغداد — ۱۹۷۵/۱۱/۲۰

۱۳۵۴/۸/۲۰

قارائلیق یاران گونش!

دونیا میزین گونش لری واردیر چئشیت - چئشیت،
 وار بیر گونش کی، آخشام اوفوقلرده ساللانا ر؛
 یورغون سوزر، یانار؛
 آلتین ایپک گئیندیرر آغ ساچلی داغلارا...

گۆزلر ولاكىن، اۇدسون اوتو ظولمت آلاھى
 اوڭماز اوتون حرارتى،
 / اوڭماز صلابتى.

ساپ سارى تئللىرىن يىغراق، گۆز قاماشدىرار. . .

وار بير گونش ده كى،
 فرمان سورر سمالارا هر گون، گون اورتالار؛
 قلىنده نور، ايشيق، آچىق آلنىندا بير ووقار؛
 ميكروبىلارى بوغار؛

/ قورودار باتلاغى، نىمى؛

قارسيب، كۆكون كسر و تميزلر ايرىنلرى؛
 قله ايشيق ساجيب داغيدار مؤحتتى، غمى؛
 هم دىكلرى ايشيقلا بزه، هم درينلرى؛
 ظولمت قاچار نۇروندان اوتون، كۆلگه گيزلر.
 لاكين

مَنْت قويا،

نخوت سارار وىجودونو، گۆيدن باخار،
 بولبول سوسار،

گوللر سۇ آرزولار،

هم اودلو ايستيسيندن اوتون جانلانا ايلان. . .

آما

وار بیر گونش ده کی،

دان بایراغی بیچر دُونو نو هر سحر چاغی؛

قاندان بوْیونباغی،

چیگیننده ظولمتی بوْغان

/ آل رنگلی بایراغی؛

آلیندا قان

/ کی، شانلی دُیوشدن دی بیر نیشان؛

آل بایرغین دا سانجیب اوجالدیقجا هر یانا،

عوصیانا قالدیرار داغی،

/ هم اُرمانی باغی؛

قوشلار

/ جوْشار،

/ جالینا شن نغمه لر قوْشار؛

آلماس سَپر چمنلره، الوان چیچکلره؛

رعنا ایشیق وئِرر قارا ظولمتده،

چارپیشمادا، امکده یورولموش بَیکلره؛

اۆلمز اوْمود وئِرر

ظولمون زوریله بنده وورولموش دیلکلره،

نخوتله ناخماز او

ظولمتدن، اهرمندن اوْسانمیش طبیعت؛

هر يئرده او باريشماز اولار ظولمه، ظولمت،
حقسيزليكه، اسارته،

/ درده فلاكته؛

گئتمز هله ياديندان اوتون قامچينين دادى؛
ظولمتلرين حقارتى، تحقير قامچيسى،
دوشمز هله ائردن اوتون، اوڟلو فريادى؛
مظلوملارين ديلينده مثل تڪ گزر آدى...

كيم تنگه گلسه ظولمت اليندن،
كيم نورو سئوسه، سئومه يه بيلمز اوچونجونو !!

باغداد - ۱۹۷۷/۳/۱۲

۱۳۵۵/۱۲/۳

قارا تورپاغين گوجو

بيلم وطن آدلانديريلان-

جانسيز قارا تورپاقدان نه گوج وار؟

اوستونده اوتون اولسا آياقلار،

گوزلرده ايشيق وار.

آيدين گؤرونر اوتلارا هر يئرده ياخينلار و اوزاقلار،

شنليڪ،

ابدى ليك

آخار اوڭدان

شیمشک شاخار اوڭدان

گون اوڭتا گونوندن ده قاماشماز،

صاف چشمه کیمی دائمی چاغلار،

دوستو سئوینر، دوشمنی آغلار،

ظولمتده ده آیدینجا سئچرلر؛

حوسنوده دویونجا مئین آسوده ایچرلر.

طوفانلاری،

عوصیانلاری

جورأتله گئچرلر...

اوستوندن اوزولدو کده آیاقلار-

گوزلر تار اولار،

شاملار و پوسوزلر تک ایشیقسیز یانار اوڭلار

دائم غم اندر اوڭلاری مسکن،

گورمز نه اوزاقدان، نه یاخیندان...

اوستونده اوڭون اولسا آیاقلار

میلچک اوچوشون دا سئچر آیدینجا، قولاقلار

کئچمیشلرین آیدین دویار آهین دا، سسین ده،

موسقبیلین آیدین ائشیدر کار نفسین ده...

تورپاقدان اوزولدو کده آیاقلار،

فریادین اولاشمار قولغان دا

گر اولسا وطن تورپاغی آرخان،

سینه‌نده اورک مۇحکم اولار، ان اوجا داغدان،

قدرت ده توکنمز بیلگیندن،

قورخو سیلینر لاپ اورگیندن،

بَیگیندن.

سرحدلری فریادین آشیب،

طوفانلی دیزر تک ده جوْشوب،

دونیانی توتار،

کار اولسا قولاقلار-

قدرتله دئشر اوْتلاری بیر- بیر.

حقّین دن اؤتورده، سالاجاق یئر- گؤیه زنجیر

تحقیر اوزو گورمز،

هر یترده سایارلار اوْنو اینسان.

آنجا-

یاشاماق نامینه‌ده عؤمرو گئچیرمز...

جانسیز، قارا تورپاقدان اوزولدو کده آياقلار-

طوفانلی دیزلرده اوزن یارپاق اولارسان،

حقّین طلب ائتدیکده دوْداقلار-

و آياقلار

تیتەر و آسر.

آنجاق یاشاماق چین سورونرسن.

بیر کؤلگه اولاسان کی، گزرسن، گؤرونرسن

اولماز ایزین آنجاق...

اینسانلیغا لازیم نه کی وارسا،

هر نه کی تصوّر اولونارسا،

سرچشمه سی دیر یورد دئییلن -

جانسیز، قارا تورپاق!

باغداد - ۱۹۷۷/۳/۲۱

۱۳۵۶/۱/۱

۱۹۷۷/۵-۱۶-۱۵ گنججه سی اوستادیم حبیب ساهری یوخودا گوردوم. اوئو ۳۴ ایل اول
گۆرموشدوم، غیرطبیعی بیر حالدا تبریزده ییغینجاق واریدی ساهر اولدوقجا جوشقون بیر
حالدا شعر اوخویوردو. شعرینین مضمونو تقریباً آشاغیداکی کیمی ایدی. شعر
اوخودوقدان سوترا گۆروشوب دانیشدیق و دانیشارکن ده آییلدیم.
بیلیمرم بو شعر اوستادیم حبیب ساهریندیر، یوخسا منیم.

م. شبسترلی

قاسیرغادان گوجلو

زامان - زامان

دؤیوب مودام اوئو طوفان

وۈرۈپ بوتون گوجونو تا قۇپاردا كۆكدن اۋتو
بو عصرلر چينارين.

نه قۇيموش اۋندا بۇداق

نه بير ياشيل يارپاق

يۇلوب، قيريب، قۇپاريب زينتين، تيكيب دۇداغين؛
نه نغمه چالماغا يارپاق قۇيۇپ، نه رقصه بۇداق
دۇير سازاق،

گئجه - گوندوز بير آن دا وئرمز آمان
ولى چينار دايانيب،

دۇزۈپ عصيرلرجه

يىخانمايش و يىخانماز اۋتو قاسيرغا، زامان

يۇلوبسا زينتينى آما آيمه ييب باشينى

و هئچ زامان دا آينمز

كۆكو دريندير اۋتون، چونكى دۇغما تۇرپاقدا،

دوشونجهلرجه درين.

اۋ، قدرتين، گوجون اۋز دۇغما تۇرپاغيندان آلير.

سازاق يۇلونجا اۋتون يارپاغين، جوان بۇداغين

قيرينجا قۇل - قانادين

درينلشير كۆكو تۇرپاقدا بير قاريش داها دا.

قاسيرغادان دا بلى گوجلودور چينار، سينماز.

گئچر قاسيرغا دا، طوفان دا، آما كۆهنه چينار،

عصيرلرين ياشيدى، عصرلر دۇرونجا، ياشار.

سۇراقلار آزادلىق.

م. شېستىرلى - ۱۹۷۷/۵/۱۶

۱۳۵۶/۲/۲۷

اۆلدوزلارى يۈرە چكىن!

ظلمتدەدى ھەربىيان،

/ قايلالاردان سوزولورقان.

بىر تىلجە ايشىق ايچمگە حسرتدى بىكلر.

دۇستاقدير اوركلردە دىلكر.

زحمت سئون اينسان،

اۈز دۇغما دىلىندىن ياساق ائللر

/ امگىندىن و قانىندىن

باش چىكمەدە افلاكا سارايلار؛

ھەم دە سوموكت اوستوندى تىكىلمىش بو سارايلار؛

قاندير تىلى، نالەدى، غمدير،

داش - كرېيجىنىن ھەربىرى مۇحتىدير، آلمدىر.

حاكىم بو سارايلاردا فساددير؛

يادلار بو سارايلاردا آزاددير،

بىردە ائلىن آزادلىغىنى، شىلىگىنى غارت ائىدلىر...

ستار دۇغاراق بىردە بو ائللر،

ويران ائىدە قوۋى قىصرلىرى لاپ تىلىندىن؛

آلت - اوست ائله یین، بیرلشه رک،

ظولمتی، دردیی،

بیر داش دا بئله قویما یینیز اوږدا داش اوسته،

داشلارلا ازیین باشلاری جرأئله باش اوسته،

مشروطه زامانی نئجه سردار یینیز ازدی.

قوی قالمایا ظولمت

/ واسارت،

آزاد اوڭلا ائللر،

ائللرله ده دیللر.

ای آس - ار ائلی، دونیا یا بیلدیر

ائللر دیلی زنجیرلی اسیردیر؛

زنجیرلری دؤر قیر

/ واسیر ائللره اؤز حقینی قاندر،

بیرلیکده چیخاردین گونو ظولمت بوْجاغیندان،

زنجیری آچین ائللرین آرتیق آیاغیندان،

گؤیدن چکین اولدوزلاری تورپاقلارا بیر - بیر !

باغداد ۱۹۷۷/۵/۱۶

قوللارین ائل چیرمالارا!

قارقا گلیب وئردی خبر قاررا قار

گئتدی هویدا، گلیر آموزگار.

قوئی کا کا توفیق ایشینی آنلا سین،
 جوڑ - جو جو غون سیلکه له ییب دانلا سین،
 صوبح آچیلیر لاری خوروز بانلا سین،
 قارقا خبر وئردی چؤبور روزگار.
 گئتدی هویدا، گلیر آموزگار.

درس اوخویاندان سؤرالار «یافا» دا،
 اون نچه ایل دلخک اوئلوب جلادا،
 گولله سیخیب هر اوجالان فریادا،
 خلقه قوراندان سؤرا هر یئرده دار،
 گئتدی هویدا، گلیر آموزگار.

کندیلیری ائتدی بوتون دربدر،
 یانکینی هر یاندا ائدیب مستقر،
 جنگل مولادی وطن سر بسر،
 تاکی، فسادی ائله دی بر قرار،
 گئتدی هویدا، گلیر آموزگار.

کسدی دیلین بیر کره میلتلرین،
 آجدی یولون ائللره غربتلرین،
 اولدو اوجوز قیمتی ذیلترلرین،

اربابی، جلادی ائدیپ کامگار،
گئتدی هویدا، گلیر آموزگار.

سالدی قانان کسلری دوستانلارا،
وئردی آزادلیق قوچا یالتاقلارا،
یانکیه سیرداشلارا، اورتاقلارا،
ناکسی ارباب ائله ییب، مردی خوار،
گئتدی هویدا، گلیر آموزگار.

ییغدی پوئلو توربایا تا شاه دئدی،
بوغدو باشین، من او زوم آلا، دئدی،
باشلادی حراجا و یاللاه دئدی،
بیر دئدی لاکین ایکیده اولدو زار،
گئتدی هویدا، گلیر آموزگار.

خلقین ائوینده باشا-باش یئل اسیر،
قالدی حصیر، بیرده محمد نصیر،
تازا گلن دلقگی لاپ توو کسیر،
بس نه بی ساتسین، قوچا پروردگار؟!
گئتدی هویدا، گلیر آموزگار.

حاضیر اولون پیس قیشا، ایرانلیلار،

شوکرانده سیز کئچمیشه، ایرانلیلار،
 گلدی بیر آج قورد ایشه، ایرانلیلار،
 دولدو جییشدانی، گندیر کؤهنه کار،
 گتتدی هویدا، گلیر آموزگار.

دیش قیجیریر هر یانا، لاپ آجدی بو،
 اربابی تک بیر قوجا لئیلاجدی بو،
 کؤهنه ماسون، کؤهنه ده حلاجدی بو،
 قوئما یئرینده توتا حاشا قرار،
 گتتدی هویدا، گلیر آموزگار

قوللارین ائل چیرمالار،
 ال آپارار کرییجه یا گورپونه،
 باش گؤتوروب تولکو تک،
 شاهلا برابر قاچار
 حضرت آموزگار !!

باغداد - ۱۹۷۷/۸/۲۴

۱۳۵۶/۶/۲

جلاد آچیر میلته عیرفان یولو!!

قاندا بوغوب سؤسدوراراق ساغ، سؤلر،

جلاد آچیر میلته عیرفان یولو !!

بنده ووروب دیلیری، غیرفانلاری،
 اوڭدا یاخیب شعريله دیوانلاری،
 دۇستاق اندیب حق سئون اینسانلاری،
 دار قوروب آسلانلارا هر یان دۇلو،
 جلاد آچیر میلته غیرفان یولو !!

آرخاسی سام، هر یانی جلاد، تۇکر،
 قان ایچن اسراییل اولاردان بتر،
 آرخالایب سونگویه سۇز مختصر،
 گولله، توفنگ، داردی بوتون ساغ-سول،
 جلاد آچیر میلته غیرفان یولو !!

بومب ایله مکتبلری ویران اندیر،
 علم اوڭاغین باغلایب اعلان اندیر،
 هر نه قانان واردیسا، زیندان اندیر،
 اوڭینایر هم علمه نگهبان رولو،
 جلاد آچیر میلته غیرفان یولو !!

گولله سیخیر ائلره، میلتره،
 قان چيله ییر هئی مدییتله؛
 گؤندریر عالیمیری غربتله،

دیر سگه تک قیر میزی قانسدیر قولو،
جلاد آچیر میلته عیرفان یولو !!

سیلکه له نیر خلقلر آسلان کیمی،
قالخاجاق آخیردا دا توفان کیمی،
دار قوراجاق ظولمه باقر خان کیمی،
جلاد آچانماز ائله درمان یولو،
عصیان آچار میلته عیرفان یولو !!
چاره دی چون دردلره عوصیان یولو !!

باغداد - ۱۹۷۷/۱۲/۱۰

۱۳۵۶/۹/۱۹

بس نئجه!

سیدرضا تقی زاده یه نظیره

کیم کی، اورکدن سئوه اؤز یوردونو
جانینی قوربان ائله یر بس نئجه!
یوردا خیانت ائدن آلچاقلاری
قانینا غلطان ائله یر بس نئجه!

شاه چئویریب ایرانی ویرانه یه،
تاپشیریب افسارینی بیگانه یه،
ایشلری لاپ بنزیری دیوانه یه،

قالخیب ائله ضدینه عوصیان گۆرک

سن بیر اوغولسان، قوجا یوردون آنا،
اولدو بو یئر هم آنا ستارخانا،
تختدن او سالدی شاهی مردانا،

سن ده شاها بیر اوخو میثدان گۆرک

غارت ائدیر یوردو بیگانه لر،
حؤکم ائدیر عاقیللره دیوانه لر،
دۇستاق اولوب عاقیل - فرزانه لر،

حقین اوچون اول جوئشان عومان گۆرک

ظولمه قیام ائيله دی ستارخانین،
تؤکدو آزادلیق چین ایگیتلر قانین،
عالمی حئیران ائله دی باغبانین،

سن ده دۇر، ائت عالمی حئیران گۆرک

هامی بیلیر بیر ایگیت ائلدیر ائللین،
گوجلودور عمّاندان آزادلیق سنلین،

لیکک بو گون باغلایب حتی دیلین،

دوغمما دیلین چین ائله افغان گورک

مرد جانین یوردونا قوربان ائدر،

سینه سین اؤز خلقینه قالخان ائدر،

گنٹسه اکر یوردو جوشوب قان ائدر،

دور ائله داغ- داشلاری آل قان گورک

ظولمه اسیر اولسا اکر مردلر

نالہ و افغان ائله یر بس نئجه،

شیر کیمی طغیان ائله یر بس نئجه،

عالمی ویران ائله یر بس نئجه،

جانینی قوربان ائله یر بس نئجه،

دردلره درمان ائله یر بس نئجه،

باغداد - ۱۹۷۸/۱/۲۰

۱۳۵۷/۱۰/۱۲

شاه گننه قان - قان دئییر!!

قیزدی هاوا، وای، دلی هذیان دئییر

شاه گننه میلتلره قان - قان دئییر

هر نه قدر قیردی جوان اولمادی،

خلقه دئدی بونجا یالان، اولمادی،

هر نه قدر دوزدو پیلان، اولمادی

ایندی «اوڭلوب دوشمنیم هر یان» دئییر
 شاه گننه میلّتلره قان - قان دئییر

تا ائده ایرانلینی شاید خموش
 گاه ائله دی اؤز - اؤزونو داریوش
 گاه دا ظوفار خلقینه ائدی یوروش
 تک خالی بیتیمیش داه، تارتان دئییر
 شاه گننه میلّتلره قان - قان دئییر

نفتی ساتیب هئی آلیری توپ - توفنگ
 خلقه دئییر هئی گنجه - گوندوز جفنگ
 تا دئییر ائل: «نیلیری آجلار فشنگ»؟!
 - «یاخشی بیلیر ایشلری سلطان»، - دئییر
 شاه گننه میلّتلره قان - قان دئییر

قوردوغو دار، تیکدیگی زینداندی هئی،
 آجلارا بخش ائدیگی فرماندی هئی،
 حق دئیینه آتدیگی بؤهتانندی هئی،
 «حقی وئیر ایسته سه خاقان» دئییر
 شاه گننه میلّتلره قان - قان دئییر

خلقى آداملىقدان آچىق كوسدورور،
 حق دانىشان، سۆز قانانى سۆسدورور،
 عاقلە، دىك باشلار قان قوسدورور
 «من اوزومم عاقيل - دؤوران»، - دئير
 شاه گننه ميئلتره قان - قان دئير

زهر ائله ييب ائللرين عيشرتلرين،
 بنده وورور ديللرين، عادتلرين،
 تاكى، چيخير سسلرى ميئللرين،
 «بیر دانا ميئلدى» بو ايران دئير
 شاه گننه ميئلتره قان - قان دئير

داردا قالاندا چاغيرير سام دايى،
 بندين ائلين برکيدير آرام دايى،
 همده اوخور بشيننه اوهام دايى،
 تا قاييدير ايرانا ميئيدان دئير
 شاه گننه ميئلتره قان - قان دئير

خلق او يانيب، سيلكه نير ائلر داها،
 آتلانا جاق ياز چاغى سئلر داها،
 بيرلشه جك خلقلر - اللر داها،

باشلا تاجاق قورخولو توفان دئير

شاه گئنه ميكتلره قان - قان دئير

جنت اولار ائللره ايران دئير،

قالخا اگر خلقلر آساندى بو،

ظولمته ده، درده ده درماندى بو،

شاه گئندر ائللر ياشار،

هاتف دؤوران دئير !!

باغداد - ۱۹۷۸/۳/۱۰

۱۳۵۶/۱۲/۱۳

دان باير اغيندا شعر!!

نه قدر سورسه قارائليق، نه قدر توكسه ده قان،

آغير دا اولسا او داغلار بو يوندا قورشوندا،

او ظولمتين توتار آخير اوفوقده دان يئرني،

توتار بو سود گؤلونون، گون دوغاندا، قان يئرني،

حياتيني بير ائلين ائتسه غارت اهريمن،

اوسانسا، جوشسا گر ائل ظولمدن، اسارتدن،

غضبلى نعره توتار ناله و فغان يئرني؛

پولاد ايراده ايسه، شوييه و گومان يئرني.

اوئوز قارائليق ايلين ظولمتين سؤكوب ياراراق،

چکر نهایت اوفوقلرده شانلی دان بایراق
 و سینه سینده آلودان یازیلیمیش آل داستان؛
 آچاندا عالمه گۆز، قوُل دُوغولما میس اینسان؛
 اوئو سیخانما یاجاقدیر همیشه لیک زیندان.
 یارانما میشدیر ایگیت خلقلر اسارت اوچون.
 جوشار سا ائلر آزادلیق اوچون، سعادت اوچون،
 چکیب گونش پریسین قور تارار قارانلیقدان،
 اولار یئرینده اوئون دا سعادت اوغروسو بند.
 آزادلیغین، گونشیندیر همیشه ضامینی قان!
 گونش دُوغارمی گورن، توتما سا بیاض علمین
 اوفوق گولونده سحرلر آلاولی قان یئرینی؟!

باغداد - ۱۹۷۸/۶/۶

۱۳۵۷/۵/۱۷

آسلان ایستر ائل!!

حقیقت گونشین توتاندا بولوت

ظولمتی پوزماغا توفان ایستر ائل

حقّی تاپدالانسا، دیلی کیسیسه

هارای قالدیر اراق آل قان ایستر ائل

آزاد دۇغولموشدور اينسان آنادان

باغلى يارانمادى ديللر بينادان،

چىخماق ايسته ينده دۇستا قخانادان

بابك تك دۇنمه ين اينسان ايستر ائل

ائل بير چاي كيميدير دۇرمادان آخار،

آخيب قارائليقدان گونشه باخار،

حقيني آئينجا، شيمشك تك شاخار،

ختايى ياراديب، درمان ايستر ائل

«ياشاماق ايستيرم» ائل دئسه بير گون،

نه اۇلوم ساخلا يار اوئو، نه سور گون،

اهريمن گوجونو سينديرماق اوچون

ستارخان، باقرخان، باغبان ايستر ائل

بيچاق سومو گونه دا يانميش ائلين،

قولونو باغلا ييب، كسييلر ديلين،

سدينى قيرماغا بو جوئشقون سئلين

آسلانى حقيقي آسلان ايستر ائل!!

قۇيما قاچير!!

قارقا دونن گئندى خبر بىر دوجون
قىش قۇتارىب، گوللر آچير، آي داداش
خلقى سۇيان بۇينو يۇغونلار بوتون
جاننا دولو قۇيما قاچير، آي داداش!!

ئروتىن ائتمىش تالان،
قارنى شىشىبدىر، سۇروب از بسكى قان،
ايندىكى، ائللر قۇپارىيدىر تۇفان،
يىر - يىغىش ائتمىش تەلىك، دۇرمادان
جانئاسى چىگىنىندە قاچير، آي داداش!
جاننا دولو، قۇيما قاچير، آي داداش!

باش آيەرك شاها، سۇيوب ائللرى،
پۇلدان اۋتور بوكدو ايگيت بئللرى،
كسدیرهرك شەد و شكر دىللرى،
زەھرىلە سۇلدوردو قىزىل گوللرى،
ايندى دە سرحدى آشیر، آي داداش!
جاننا دولو، قۇيما قاچير، آي داداش!

شۇھرت اوچون ائللره ديوان توتوب،

بوجا قیریدیر کی، گوزون قان توتوب،
 عؤمرو بویو گووش به فرمان توتوب،
 ائل دیزین ایندی کی، توفان توتوب،
 زاغ-زاغ اسیر، عقلی شاشیر، آی داداش!
 جاننا دولو، قویما قاجیر، آی داداش!

آرخالانیب شاه، سو یوب میلتی،
 پولدور اوئون دینی، سوزو، صؤحبتی،
 مملکتی، ایمانی هم شؤهرتی،
 ایندی کی تیتیر شاهینین قدرتی،
 پوللاری آمریکا داشیر، آی داداش!
 جاننا دولو، قویما قاجیر، آی داداش!

یغسا اگر توپ - توفنگین شاه بئله،
 سام دایسی اولسا دا جراح بئله،
 ائتسه ده گزیدن یره آلاه بئله،
 خلقی سو یان چکسه ده مین آه بئله،
 ائل غضیبندن قوتارانماز داداش!

توت یاخاسین، سیخ بوغازین، آل جانین،
 قوسدور اوئون سوردوغو میلت قانین،

خلق وئریدیر بو ایشین فرمانین،
 خلق وئرن امر اولار رحمانین،
 سن بو سؤرو قان داداش
 قوئما قاچا دوئشمن - ایران داداش!!
 فوت ائله یی فرصتی نادان داداش
 قوئما قاچا دوئشمن اینسان داداش!!

باغداد - ۱۹۷۸/۸/۱۸

۱۳۵۶/۵/۲۷

شاه دا! موسلمان اولوب؟!!

مژدگانگی کی، گریه زاهد شد،
 چون شده عابد و موسلمانا.
 / عیب زاکانی /

مؤش دولوغون بۇرج اولأ، ای خوش خبر،
 شاه بابامیز کؤهنه موسلمان اولوب،
 میلت اسلامی قیراندان سؤرا
 تویه ائدی قایل قرآن اولوب.

قۇمدا قیریب مین قۇجا دین رهبرین
 اوۇدا یاخیب مکتبین، هم محضرین،
 آغ ائله ییبدیر اوزونو کافرین،

توبه ائدیپ، ایندی موسلمان اولوب،
 شاه بابامیز قاییل قرآن اولوب.

اوباشینان مسجدی ویران ائدیپ،
 اصل موسلمانلاری زیندان ائدیپ،
 شاللاغینان قانینا غلطان ائدیپ،
 ایندی دؤنوب صاحب ایمان اولوب،
 شاه بابامیز قاییل قرآن اولوب.

نفث وئریپ اسرایله، قان ائده،
 کۆرپه لرلی قانینا غلطان ائده،
 مسجد اقصالاری ویران ائده،
 ال چکره ک ایندی موسلمان اولوب،
 شاه بابامیز قاییل قرآن اولوب.

سالدین آیاق آلتینا اسلامی سن،
 تاریخی فخر ایله دیشدین دونن،
 قورخودان ایندی دیشیرسن، هپن،
 قویمما ابوجهل قرآن حوان اولوب،
 شاه بابامیز قاییل قرآن اولوب.

سلطنتین وارلیغی ام الفساد
 فسق و فجوروندا قازانمیشدیر آد
 ایندی اوْخور بیر باشا هئی «ان یکاد»،
 میخانای باغلایب اینسان اوْلوب،
 شاه بابامیز قاییل قرآن اوْلوب.

دینی پوزوب، دیندارا توهین ائدن
 اسلاما ضد ایشلری آیین ائدن،
 ظولم و فسادى اؤزونه دین ائدن
 آلدادا بیلمز قوجا خادیملىرى،
 میلته یول گؤسترن عالیملىرى،

شاه نه دئسه جمله پالاندير بالا،
 میلته بیر تازا پالاندير بالا،
 شاه او هامان کؤهنه ایلاندير بالا،
 وارلیغا قارشى او قاباندير بالا،
 هم سن اؤزون قان بونو،
 هم ده بوتون دؤستلارا قاندير بالا !!

لازيمسه!!

اوميدىن كس ظفردن غثىردن ايمداد لازيمسه !

/نامق كمال/

اثليندير، گر دۇيوشلر وقتى بير اۇستاد لازيمسه،

دۇغان اثلدير فقط مئيدانلارلا فرهاد لازيمسه.

شهيدلردير، دۇيوشلردير، آخان قانلاردى بير ائل چين

آزادلىق آلمانغا دونيادا گر اسناد لازيمسه.

حقوقون آنلايان ميكت سوسوب باخماز، بلى، خلقه

فقط اوز منليگين قانماقدى گر بنياد لازيمسه

بوغوبدور حقى بيداد ايله ظاليم، حقى آلمانچين

گر ك ظالimler ائتمك، اگر بيداد لازيمسه

سئل اولماق ايسته ين بير سو، يىخار هر بندى، هر سدى،

گر ك جوشسون بير ائل گر قول دييل، آزاد لازيمسه

ياراشماز كؤلگه تك ايزسيز سورونمك شانلى بير خلقه،

دوها زنجيردن آزاد اولمالى، ايجاد لازيمسه

كؤكون قازماق گر ك ضديتين اينسان دياريندان،

طبيعتله اولان بسدير، اگر اضداد لازيمسه

قىرين زنجير- ايستيدادى اينسانين ذوكاسيندان،

اگر ويران ائديلميش دونياميز آباد لازيمسه

اوچوشدان ساخلاماز ميكتلرى اينسانلىق عالمده،

اگر افلاكى تسخير ائتمگه اۇستاد لازيمسه

گونش ایستر، باهار ایستر، شاخان شیمشکله گور لیسان
اگر «گولشن» ده نر گیس، نستر، شمشاد لازیمسه

باغداد - ۱۹۷۸/۱۲/۲۴

۱۳۵۷/۱۰/۴

ائلیم شهابه دؤنوب!

گتیر پیاله، گۆزل، اوز قویاق شرابه داها،
کی، اوز قویوب ائلیمیز شانلی اینقیلابه داها!
جوئشور قانیم، اولو عومان کیمی جوئشونجا ائلیم،
گونش دوغور، گئجه دوشموشدور اضطرابه داها!
داشییدی کاسه صبری ائلین قارائلیقدان،
قانادلانیب قوجا شاهین تک آفتابه داها!
گۆروب او گۆردوگون ایللر بوئو جنابلاردان،
قیام ائدیپ توتا دیوان شاها، جنابه داها.
قیزیل شرابی گتیر، چونکی ائل آزادلیق اوچون
چئویرمیش اؤز گئیمین لاله تک خضابه داها!
قویار خرابه مودام ظولم ائوین عدالت الی،
ائلیم جوئشوب، قویا، قوی ظولم ائوین خرابه داها!
قان ایستیر ائل کی، سووارسین آزادلیغین فیدانین،
اوتوتدو گۆز یاشین او، باخمیری عذابه داها
تیکیب جهان گۆزون ایرانا، چون یانار داغ اولوب،

شرابی وئر کی، دؤنوبدور ائلیم شهابه داها!
 آزاد اوفوقلره اوڭ تک اوچور گؤزونده غضب،
 بودور دؤنوبدور ائلیم دؤنمه یین عقابه داها!
 گؤرودور اهرمنین هر اوزون دؤیوشلرده،
 محالدير اينانا ائللریم سراپه داها!
 تانیر او دشمنی هم قورد دوتوندا، هم ده ملک،
 بوغار بو یول اوئو، گر گیرسه مین نیقابہ داها
 قانین شراب تک ایچمیش زامان- زامان سنین او،
 حواله ائت شاهی شاهزاده نی طنابه داها.
 جوشان بو قانی یاشاتمیشدیر انتقام عشقی،
 او فُرجه وئرمه یه جک مالیک الرقابہ داها.
 چیخار ماینجا قارانلیقدان ائل حیات گونشین،
 دایانماز ایندی کی، قویموش آیاق رکابه داها.
 شرافتین قورو یان ائل، فساد ی ننگ سایار،
 بو یار قانیله، قویار سون بو منجلابه داها
 ستم سرانی ییخانلار، قورار عدالت ائوی،
 ائلین نه حاجتی واردیر سوآل- جوابه داها
 جوش آذر ائولادی عزميله حقین آلماق اوچون،
 اومیدین ایندی قالیدیر فقط شتابه داها
 حیات نغمه سی قوش عاشیقیم، سازین کؤکله،
 کی، خلقیمین دوشه جکدیر ایشی ربابه داها

اثلین باھاری گلیر، توئی - دوگون دؤیور قاپینی،

گتیر پیاله، گولوم، اوز قویاق شرابه داھا !

باغداد - ۱۹۷۸/۱۲/۲۹

۱۳۵۷/۱۰/۹

بیر کیتابدا بیر عالم

"عراق اؤلکه سینه"

نەلر دوشوندوم عجب!!؟

نەدیر بو گۆردویوم عالم؟ نەلر وار اورددا؟ نەلر؟!

بو بیر کیتابایمیش آلاھ!! آلاولی بیر دفتر،

غیلافی داشداندیر.

بو داش جیلیدده فقط «عشق» لفظی قازمیشلار؛

گیریش سۆزوندە اونون «قَدَانار» یازمیشلار؛

واراقلاریندا اونون هر نه ایسته سن تاپیلار؛

اونون سطیرلری الوان چیچکلی بیر گولزار؛

غریبه بیتلرین هر بیرى عمارتدیر؛

گۆزلیگین نه دئییم، باشقا بیر حنکایتدیر!!

دیوار، ائشیک، ایچری گول - چیچکدی، رئیحاندیر،

او قصرین هر داشی لؤلؤدو، دوردو، مرجاندیر؛

بیری - بیرله بو داشلار گونش کیمی یاریشیر؛

اٹله بیتیشدیریلیلر کی، وصفی حددن آشیر؛

بیری - بیرله اولار سانکی قاینایب قاریشیر،

ولاکین هر ییری بیر رنگده اوڭد توتوب آلیشیر.
 بینانین هر بیرینین باشقا بیر ملاحتی وار،
 تیککیدیر هر بیرینی سانکی باشقا بیر معمار
 بو دیگریندن اگر اینجه دیرسه بیر آزاجیق،

او لطف و حوسن ده بوندان قالان دیلیدیر آجیق.
 بزه کلی اینجه گلیندیر بو ائولرین هره سی؛
 گلیر هر ائودن علاحیدده اینجه نغمه سسی:
 بیریندن اینجه همایون گلیر بیریندن شور،
 او چونجو سونده ولاکین قانادلانیر ماهور،
 او قصردن یاییلان سس بیات - قاجاردیر...
 بو دسته گوللری بیرلشدیرن،
 هورن،

گولستان ائدن،

گۆزه گۆرونمز ایپک تک

/ ظریف بیر ایپلیک دیر

آدین سؤروشسان اگر، عشقدیر، گۆزللیک دیر.
 نه دیر بو؟ سطرلری جانلانیر گۆزومده منیم؛
 خیال دیر بو، اینانماز بونا اوزومده منیم.

خیال نه دیر؟ اولاییلسین کی بیر چیچک دیر او؟
 و یا ایپک دیر او؟!

چيچك نه دير؟ گولو شور، جانلانا ديلكدير او،
 گئدير، باخير، دانيشير، يوخسا بير ملكدير او!!؟
 «عجب! نه سلسله موشك - تر» وار اوئدا، آمان!
 نه اينجه «جان آليجي عشوهر» وار اوئدا، آمان!
 «نه شاخ گولدو» بو «قامت ذيل، قيامتدير»،

يقين بو مولكون «آدى حوسندور، ملاحتدير»،
 بو ايسه سولطاندير.
 «گورنده زولف - پريشاني، كؤنول آچيلير»،
 دئينده، سانكي ليندن شكر آخيپ ساچيلير.
 بو اؤيله بير گول - رغناده، لعل - خنداندير.
 كي، بير كره اونو گوردو كده، هر كس حثيراندير
 باخاندا صورتينه بهت شخصي لال ائيلر،
 ماحال اولارسا دا، «مئيل - دم وصال ائيلر».
 نه فيكردير بو؟ بوتون كوفردور، جينايتدير،
 بو گوللو گولشنه تحقيردير، رذالتدير.
 چكيل، چكيل كي، بو گولشن گوزلييك اويلاغي دير!
 بوجور فيكيرلره ماليك بو جنته ياغي دير.
 بهشتدير بو ديار، عشق ايسه سولطاندير،
 صداقت آدلي گوزل بير ملك ده باغباندير؛
 باخيشلارين بو گولوستاني سولدورار، چيخ گت!

دایانمادان گئری دؤن، حوسن عالمین ترک ائت،
یثرین دَییل بو مکان

/ یوْخسا اوْدلانیب یاناسان.

بو گولشنه گلن آنجاق گلر تماشایه،
گر عاریف اوْلسا، دوْیار سئیر ائدن نه دیر غایه.
اوْزاقدا دور کی، سنه تکجه بیر نظاره یئتر.
نه فیکره دوشدوم عجب! گؤر نه بویدا سهو ائله دیم.

سولیمان ایله گؤروشمک قاریشقا تک دیله دیم.
نیچین درین باخاراق، بیلمه دیم اوْتون هدفین؟
نیچین ده آچمایاراق، گورمه دیم ایچین صدفین؟
سبب نه دیر بئجریلیمیش بو رنگ به رنگ چیچکلر؟
گزیر بهشت کیمی باغلاردا اینجه بئللی ملکلر؛
نه دیر بو سرو کیمی بسته بوی عمارتلر؟
وصالا، هیجره گؤره نغمه لر، حئکایتلر؟
دایان، دایان بو ایشین اصل حنکمتین بیلدیم؛
اوْشک و شوبه هنی بیر آندا قلبدن سیلیدیم.
بو، گوهر ایله دوْلو بیر خزینه دیر شک سیز
کی، اوْردا تاپماق اوْلاز اوْرتا عصرلردن ایز.
اوْگونلرین بورادا جور به جور سندلری وار،
بو یئرده عشق ده، صنعت ده، غم ده تاپماق اوْلاز.

بودور بیرینده فقط «کاروان غم» گۆرونور؛
 کدردی، غصّه دی، غمدير، ولاکين ائل کدری،
 توتوب بوتون بشری.

ستم چؤلونده فلاکتله نسل لر سورونور.
 «سرشک، تخت رواندير، بو يثرده، آه، علم»،
 حقیقت آختارانا مؤحت و بلا همدم.
 بو يثرده حاکیم - مطلق همیشه سولطاندير،
 باخاندا هر طرف آنجاق اولومدو، زنداندير؛
 قولاق آسلسا، بو يثرلرده سسلنیر زنجیر،

يانیب کول اولمادادير کند، شهر تارلا، چمن.
 عجب، عجب! يئنه ده قهقهه صداسی گلیر.
 چاپیر آت اهریمن.

قارانلیق حؤکم سورور يثرده، گؤیده، هر ياندا،
 تاپلسا گر بو قارانلیقدا بیرجه اینساندا
 دۇیان، یانان بیر اورک،

بلا و غملر ایچینده همیشه محزوندور؛
 علاجی یوخدور، اوئا هر نه وئرسه ممنوندور
 یا آز، یا چوخ بو فلک.

حقیقتین بۇرادا قوللاریندا زنجیر وار،
 مدیحه لر اوجالیبدرسا، شعر اولموش خوار؛

بو يثرده سوسماغا مجبور ائدیلدی صنعتکار،
 گۆنول ائوینده اوتون گر چه مین بیر اینجیسی وار،
 کۆنولده نقد وفا گنجی لئیک پنهاندير،
 سلام وئرسه، ذیل چونکی روشوت، آلمازلار،
 فقیر تک یاشایار، سینه سینده آلماسلار،
 حقیر توتماز اؤزون، شاهلارا باش آیماز او،
 سؤز ایله لووغالانیب، صنعتین ده اؤیمز او؛
 وئرینجه بار، آییلر.

بو يثرده حؤکم سورور بیر جوت حؤکمدار آنجاق.
 اولاردا عثینی جهت مومکون اولمايیر تاپماق.
 قیزیل ساچیب بیرسی، روشوهر وئریر، کی مگر

بیر اؤلکه توتماغا حاضیر لاسین بؤیوک لشکر؛
 قیلینجلار اویناداراق، آت چاپیب، وئریر فرمان
 آلیر بیر اؤلکه نی، مین ائو ییخیر، تۆکور مین قان.
 یانیر اؤدوند اوتون هر دقیقه مین اینسان؛
 یانیب اولور ویران

بیر آن ایچینده شهر، کند، تارلا، باغ، بوستان...
 ولئیک دیگرینین پهلوانی سؤز ملگی،
 توتار قرارا گلنده شیرین - شیرین اورگی،
 چکند اؤردو نه حق ایستهیر، نه پول، نه پره،

توتان ديارى دا سالماز بلایا، درد- سره؛
 زمانه فتنه لریندن نه غم چکر، نه زیان،
 خلل ییتیشمز اوْنا کئچسه عصرلرجه زامان،
 جهاننا گلدیگی گوندن آلاولی وۇرغوندور،
 گۇزلیگه ازلیندن اوْ سانکی مفتوندور،
 گۇزللرین ساچی اوْلموش بلا کمندلری،
 دۇنن دَییل بو یولوندان کسلیسه بندلری؛
 گۇزللر عشقینه وقف اوْلموش اوْازل باشندان،
 ائدر همیشه اوْتو حسنو ایله سرگردان
 هر آن یئنن مهوش:

بشر گۇزونده ایشیق، دیزلرینده قوتدیر،
 ائل ایله اوْلماق اوْنا ان بۇیوک سعادتدیر؛
 اوْ وارلیغی له بوتون نوع پرور اینساندیر،

زاواللی بیر کسی گۇردو کده قلبی آل قاندیر؛
 اوْشاق گۇرنده سئوینجیندن آز قالا آغلار،
 گۇرنده حق بوْغولور، بیر دَئیز کیمی چاغلار.
 اوْ ظولمه قارشى ولاکین چیخارماز اوْدلو سسین.
 ولی یاخار سینه سین.

یازار بو سۇزلری تاریخه یادگار اوْلسون،
 کی درد چوْخسا دا، دشمن قوی دی، بخت زبون.

بو یترده یئللنهرک بایراغی آسیر دینین،
 قیلینجی پارلایب هر گوشه ده کسیر دینین،
 دینن بوغازلارا هر یترده قورقوشون تۆکولور،
 آییلمه یین اوْجا باشلار قیلینج ایله بوکولور؛
 «شریعت» حؤکم وئریب آسیدیریرلار حالْجی،
 وجودو دار آغاجیندا اوْلور شرف تاجی.
 قیفیلانیدیر آغیزلار، دوشونجه لر بو زامان؛
 توتوب شعورو دوْمان.

فراق ایچینده یانیر اوْردا اینجه لئیلالار،
 اولوبدو مسکنی مجنونلارین دا صحرالار.
 محبّت، عشق، صداقت بو یترده زنداندیر،
 اوْتون کی قیمتی، هم قدری یوْخدور، اینساندیر؛
 بو عصرلرده سئونلر سؤتوندا مجنوندور،
 گۆزللری قول ائدن گوجدو، پوْلدور، آلتوندور،
 قولاق وئرین، ائشیدین بوردا تیتره ییر داغلار
 دایانمادان گنجه - گون تیشه سیله فرهادین؛
 محبّتی دوْیان اینسانلار آه چکیب آغلار،

ائشیتسه فریادین.

بو عصرلر دالانیدان کئچیب گلیر بیر سس،
درین قولاق وئریلرسه، اوتو دوئیار هر کس:
قارانلیق عصرلرین اوڭلو، گوجلو فریادیام،
او قورقوشون تک آغیر قانلی ایللری یاریرام،
عدالت آختاریرام!

بو بس دَیل، گُورونور باشقا بیر عمارت ده
ماراقلی اینجه، گُزل، هم درین حُکایت ده؛
آچقیدی بۇردا بۇیوک سوفره، هر طرف ریحان،
یئمکلر، ایچگیلر الوان، چیچکلنپ هر یان؛
عرب ده سئره واریر، تورک ده، عجم ده گلیر،
اوشاق دا، یاشلی دا، ساییسز گُزل صنم ده گلیر.
بو سوفره ده هر نین ایسته یینجه نعمت وار،
قوتناق گلن نه کی ایستر، بو سوفره دن آپارار؛

یئیر، ایچر هامی، آما بو سوفره اسگیلمز
بو گولشنین گولو هئچ بیر زامان خزان ییلمز؛
قوتناقلارین سۆزو، هم صۇحتی بیر عالمدیر:
گلن دئیر کی، بو اؤز دوغما شانلی سوفره م دیر.
بیر اینجه سسله باشین قالدیریب دئییر آما

بو سوفره دن لئىلا:

بو گولشنىن گوزو، هم تاجى، هم ده شومشادى يام،
عرب لباسى گئىنىسم ده، آذر اوولادى يام.

گلبن بو حوسن مئىنىدن توكوب ايچك بىر ده،
اود اولموش اولسا دا، اود سۇندورر اوركلرده.
كئچك، كئچك ياشاران گوزدن اولسا بىر آندا،
هميشه يورد سالىنماز دئيز كنارىندا.

باخين بو ديگر عمارتده سانكى شمع يانير،
باهار اولوب، گول آچىلميش، آخار سولار بولانير،
گوروب بو منظره نى، هر ياتان كۇنول اويانير
و سىر - عشقى قانير.

ياز امرانديب قار اوچون ذىروه لرده بىر دار آسىن،
چىچكله باغلاميش آرتىق بوداقلارين ياراسين؛
چينار دا يارباغىنى ائيله ميش داراق گويما،
اندنده رقص صبا.

كى سونبولون قارىشان اينجه كاكيلين داراسين.
اوز اينجه كۇرپه سى نرگيس گوزون گۇرنده خومار،
طبيعت ائيله خيال ائيله ميش كى، اوغوسو وار،
ياشيل چمن دۇشه ميش آلتينا، راحت ياتسين،

دالیب شیرین یوخولاردا قیزیل گوله باتسین.

طبیعت اینجه آییلماقدان اؤترو اؤز بالاسین،

سحر - سحر چیله ییر تر بنؤشه نین اوزونه

عطیرلی آلماسلار،

گؤزون آچاندا سولار قارشیسیندا گوزگو توتار،

بیر اینجه قیز کیمی کی، حسنو ایلک دفعه قانار،

باخیب جمالینا، باخدیقجا دا گولوب اوتانار،

چمن سیاحتینه چکمک ایسته ییب خلقی،

کمند ائدر ساچینی.

سهند اتکلری دیر، یوخسا دا بو میل دوزودور؛

آلۇولار اۇلكه سى نین حوسنودور، بو لاپ اۇزودور.

عراق شهری

عراق دانشگاهیندا اؤیره تمن اولان ایللر

حكايت!

بيريسی هر نه اليندن گلدی،
 ائله دی بیر نفره لوطف و کرم.
 کیشی گۆردو کده کرم صاحیینی،
 قلبینی توتدو کدر، غصّه و غم.
 باخا بيلمزدی اوئون ديك اوزونه،
 سالدی الدن کیشینی درد و الم.
 دوشونوب، چاره سین آختاردی ایشین،
 ائتمه دی چاره نه حورمت، نه درم.
 آخیر اؤلسدوردو کرم صاحیینی،
 کی اوئو گۆرمه ییب اؤلسون غمی کم.

۱۹۵۸/۵/۱۴

۱۳۳۷/۲/۴

۱- یاخین دوستوم علی آغا واحدله بیرلیکده، اوئون «آذربایجان کومونیست حزبی مرکزی کومیته سی» بیناسی یاحین-لیغینداکی، دۆردونجو قاندا یئرلشن و روس آروادی «هنیا» باشایان اوج اوتاقلی انوبنده، فضولینین فارسجا غزللرینی آنا دیلی غزلینه چتویررکن، هردن او اؤز حیات خاطیره لریندن دانیشار و بعضی او نمک بحرام آداملاردان سؤز آچاردی کی، اوتلارا ائتدیگی یاخشیلیقلار مقایله نده، اوتلار شاعیره ییسیلیک و یامانلیق ائتمیش ایدیلر.
 بو سؤزلری انشیدیب حضرت علی(ع)نین «اتقی من شرأحسن الیه» حکمتلی سؤزونو خاطیره لاتدیقد، او بو باره ده داهایا تازا و گئیش خاطیره لر سؤیلر و:
 - میرزا محمد تقی، من غزل یازارام، بئله سؤزلر یوخ، گل سن بو یاراماز نمک بحراملار باره ده بیر شعر یاز- دئییه، منندن خواهیش ائدردی.

بو خواهیشی تکرار ائتدیکده:

- اوستا واحدا! گوئش قارشیسیدا شمع یاندرماق ادسیرلیکدیر- دئدیکده، او:
 - جانیم! بو تعاروفلری بوشلا- دئییب، تکلیفینی تکرار ائدرک، علاوه ائتدی کی، بو نامردلر یاحشیللق قارشیسیدا پیسیلیک ائدرلر کی، «عملری کم» اؤلسون، سن ده یازاجاغین شعره «عمی کم» سؤزونو سال.
 رحمتلیک علی آغا واحدا- غم کم، عمین کم» ایفاده سی چوخ سنور و اوئو چوخ تکرار ائدردی.
 نهایت، من یوخاریداکی شعری یازیب، نوبتی گۆروشلریمیرین بیرینده هامان انوبنده اونا اؤخودوقدا، او:
 - یاخشی یازمیسان- دئدی

بیرجه جوت گۆز

باخاندا جلب ائدن اولجه بیرجه جوت گۆزودور:

بو گۆز خیال ائدیسن اولمه مزلیگین اؤزودور:
گونش، آلاو، آتش.

گوزون پیاله سی گویا کی دالغالی عومان،

خطا دئدیم، بو بیکلر غریبه بیر یئلکن،

ووقار ایله ابدیت دئیزلرینده اوزن.

قارائلیق عصرلری بیرجه- بیرجه کئچمیش او،

حیات باده سینی خضر الیندن ایچمیش او.

او بیلمه بیر نه قاسیرغا، نه دالغالی طوفان؛

اولوم سوزون سیلیب آتمیشدیر اؤز کیتابیندان.

او، سوسمایان وولقان،

او، گۆز اوئاغینا سیغمیش کمین ده شاهیندیر؛

اؤز عصری تک گلجکلر اوئون چون آیدیندیر.

نه دیر بو سیره سبب؟

او، بلکه پنجره دیر کئچمیش عصرلر ائوینه!؟

دئی، یاخینلاشیرام بیر نئجه قدم ده یتنه.

گۆز ياشيندا قهقهه لر

ميرزه علي اكبر صابرين عزيز خاطيره سینه

بېك كيمي كيچيچيك گۆز ائوينده دالالانان،

ولاكين عالمي دقتله سئير ائدن و دۇيان

قريبه بير اينسان،

يئين، ايچن، پۇل ايچون قۇردا چئوريلن دئمه ديم؛

قيزيلدان اۇترو هر آن بير دۇنا گيرن دئمه ديم؛

فقط دئديك اينسان.

او ظولمت عصرده اۇز خلقينين اۇدوندا يانير؛

حقير عۇمر سورور، گوشه دن باخير و قانير

جهانى اۇلدوغو تكت.

بلى گۆز ايچره بېك.

درين قارانيغى گويا كه، پارلايان ييلديز،

بۇلوتلو بير گئجه ده، سۇنمه دن يارير بالقيز؛

و يا افقده، بيتن كور دنيزده بير گؤوهر.

ائوينده گۆردوگو محنت دى، الده گۆردوگو غم،

گۆرور ائشيكده جهالت، دۇيور ائوينده كدر.

كۇنول پيالە سینه هى تۇكر زمانه الم.

بو، گۆز ياشيندا قاييق تكت باتيب چيخان اينسان.

عجب! گولور، گولوشونندن ده تيتره بير هر يان.

نه دير بو گۆز ياشى دريا قدر، گولورسه اگر؟

کدرلیدیرسه، نه دیر ایلدیریملی قهقهه لر؟
 بولوت دو سانکی گولن بیر زماندا آغلار دا.
 قریبه دیر اورگی گولدورر ده، داغلار دا.
 بیر آینادیر اوٹا باخدیقدا آغلار عاقیللر؛
 گولر جمالینا لاکین باخاندا جاهیللر.
 نه وارسا شرقده تیمثالی اوردا وار سؤزسوز
 پیسی پیس، ایرینی او آیری گؤستریر، دوزو، دوز.

انقلاب مارشی

دؤیوشلر عصرینه آرتیق آياق باسیر دؤوران.
 جوئشور بشر دینیزی. کوکره بیر هر آن طوفان.
 قاسیرغا کؤهنه لیگین تیره دیر تمل داشینی.
 بو نغمه خلقلرین قالدیریر وقار باشینی.
 حقیر، ظاهری ساکت، قریبه اینسانین
 اوئلودور ایندی سؤزو جبهه لرده اؤن سنگر.
 دؤیوشده نغمه اندیپ اوئلاری موجهیلر.
 دئینده همت والایه آفرین، احسن!
 قارانلیغین گوزونه مرد ایگیترلر آتش آچیر.
 سؤسور اتابکی تهراندا، میرهاشیم دا قاجیر...

گولوشلرينده اوتون ائلديریم متانتی وار،
 يارار قارانليغی شمشیر تک. سکوتی پوزار.
 گزروب قان ايچره اوزن بير سارايده ممدعلينی.
 بيخار ديوارلاريني گولدورر جهانی اوئا.
 عاغيليني، دکيني.
 نه شاه آماندادير اوئندان، نه چار، نه خان، نه پاشا.
 وئورور پياله لرین هی اولوم آديندا داشا. . .
 بوتون حياتی ايله ظولمه، درده قارشی دير او.
 نه سؤيله ييرسه بوتون انقلاب مارشی دير او.

پروفئسور محمدتقی زهتابی نین
 بغداددان عاشیق قشمه يازديغی شعری

عاشیق قشَم

سلام ميشوؤومون آللولو سسی
 شاها باش آيمه ين هئچ زامان قشم
 ساغ اوئل گونئيمين اوئلو نفسی
 پيس گونده ائل ايله ياشايان قشم

ائشيتيميشديم درين سؤزون اوْزاقدان
 خاطيرليرام شيمشک سسين عراقدان

بو داغلارا سسین دوستوب هاچاغدان؟

سنی تانیر هر ائل، هر بیر یان قشم

باشدان ائل کئچیتدی آغیر ایللری

اسدیردی شاه خلقه قارا یئلری

کیریینده چووغون، سازاق تئلری

گوئییه سن اولدون نغمه خوان قشم

بابکلر نسلینی سؤسدورماق اولماز

ختایی گونش دیر بولوتدا قالماز

ستارین اولادی بنده وورولماز

بونو تاریخ دئیر هر زامان قشم

دیک باشلیق اویرتمیش بیزلره میشو

معجزلر یاندریب سؤنمه یین آلو

ائلیم باش آیمه میش، ائتمه میش خینو

دیندیکجه سازینان بالابان قشم

قوربانام کوندوره، گوزل سیسیوه

دریانا، مئشین، تیل، تسیوه^۱

- کوندور قشمین دؤغوم یرری و سیس، دریان، مئشین، تیل، تسی گونشی بولگه سینده کندلر و شهرلر دیرلر.

ياتانلارا دۇرون دئين سسيوه

نغمه قوش، چال- اوخو، دۇرمادان قشم

قاراگونون عۇمرو دائم آزاؤلور

كفن قار آريير، بهار- ياز اوّلور

ياواش- ياواش ائلين كئفي ساز اوّلور

هرگون سندن ايستير بير داستان قشم

قييم باس دؤشوه كؤكلو سازيوي

خلقه وارگوجونله ياي آوازيوي

قانينان ياز عاشيق، پيتي- يازيوي.

گرک سينه لرده جوْشا قان قشم

ياز كي، گرک آزاد اولسون ائليميز

چيچك لنسين، دؤغما شيرين ديليميز

اوزاينيدير دائم دوستلوق آليميز

قارداش ميلكلره هر بير آن قشم

ياز كي، سردار ايله سالار باغيرير

حقي ني آلمانغا ائلين چاغيرير

ياز كي، اوفوقلردن دومان داغيلير

قوي اولسون بير ستار، هر جوان قشم

ياز كى، ياتانلارى آزه حك زامان
 حقّنى آلانمار سۇساندا اينسان
 آنجاق ايگيدلره باتس آير دۇوران

اويانسىن قوئى سهند، ساوالان قشم

ياز كى، حقّ وئريلمز، آلارلار اوئو
 شرفسىز حياتدير سۇسماغىن سوتو
 دۇيوشده گئيرلر شرافت دۇنو

بو يولو گتتميشدير ستارخان قشم

ايگيتلر آزماسىن قوئى اؤز يولونو
 تانىسىن ساغىنى، همده سولونو
 ساليب بير - بيرينه پولاد قولونو

اؤلسونلار قارداش تك مئهرىان قشم

نه ارباب قويسونلار، نه بير قان سوران
 قورسونلار موستقىل، آزاد بير ايران
 قارداش تك ياشاسىن بلوچ، كوردوستان

فارس، عرب، هم ترك و تركمان قشم

اۆلدن میلتم طولمتی یاریب
 طولمتی یاراراق گونش آختاریب
 یاخیندیر ایشیقلی حیاتا واریب
 گرک جیرمالانسین قیز-اوغلان قستم

عاشیق قشم، سازین تئللی ساز اؤلسون
 شنلیگین چوخ، دردین، غمین آزار اؤلسون
 وطنیمیز خزان بیلمز یاز اؤلسون
 سن اول توایلاریندا ساز چالان قشم

حکایت

دئیرلر کی، بیر ماغازا مودورو گونده اون بئش جوجه یئیب، عرق ایچه رک
 آلیشار، ایشدن سوئرا، گئجه یارییا قدر عیش و عشرت کیمی ایجتیماعی ایشلرده
 چالیشاردی.

بونو ائشیدن بیر مزه لی برک-برک گولوب دئدی: حالال بوز باشینی یئیب،
 اول آخشامدان باشینی آتیپ یاتسا، یاخشیدیر، چونکی نه او قدر ایچر، نه بو قدر
 ائل دردی چکر، نه ده آرییب کویه دؤنردی.

بوشقا قارینلا گیردکان بئین
 اوئما دونیادا معرفت گؤره جک.

او سبیدن دیر علمدن بوئشان،
 کی دولوبسان عاراقلا آغزیوا دک.

TÜRKCƏM MƏNİM SƏS BAYRAĞIM

PROF.M.T.ZEHTABİ

**ÇAPA HAZIRLAYAN-REDAKTOR
ƏKBƏR RƏHİMZAD FƏRƏCİ**

Məhəmməd Təqi Zehtabi

Türkcəm mənim səs bayrağım

